

འབྲུག་གི་ནགས་ཚལ་དང་རང་བཞིན་ཉམས་སྲུང་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༢༣ ཅན་མ།
FOREST AND NATURE CONSERVATION ACT
OF BHUTAN 2023

འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚོགས།

PARLIAMENT OF BHUTAN

ཚོགས་དཔོན།

ཨ་མ་མི་ལོ་ ༩༩༩
སྤྱི་ཚེས་ ༢༥.༠༩.༢༠༡༩ ལྷ།

༩ མི་ཆེ་ལུས་ཤུགས་དང་རང་བཞིན་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་སྒོན་པོ་མཆོག་ལུ། ཉན་འབྲས་ འདི་ནི། འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚོགས་གསུམ་པའི་
ཚོགས་ཐེངས་ ༩ པའི་ནང་ཆ་འཛིན་གྲུབ་ཡོད་པའི་ འབྲུག་གི་ནགས་ཚལ་དང་རང་བཞིན་ཉམས་སྤང་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༡༩
ཅན་མ་དེ་ འབྲུག་ཀྲུལ་པོ་མཆོག་གི་ཞབས་ལས་ གནས་ལོ་རྒྱུ་ལོ་ལྟེན་ ༥ པའི་ཚེས་ ༥ ལུ་འཇམ་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ཟླ་ ༩
པའི་ཚེས་ ༢༤ ལུ་བསྟར་སྤྱོད་ཀྱི་བཀའ་གྲོལ་གནང་ཡོད་པ་བཞིན་ཅུ་ དེར་གཞུང་གི་ཁ་ཐུག་ལས་ རྒྱལ་མཐུན་ལག་ལེན་འཐབ་
དགོ་པའི་སྟན་སྒྲོན་ཅུ། གནས་ལོ་རྒྱུ་ལོ་ལྟེན་ ༥ པའི་ཚེས་ ༩ ལུ།

[Signature]
(དབང་ཕྱག་ནམ་རྒྱལ་)

༡༥:

༡. དག་ཤོས་མངའ་བདག་རྒྱལ་གཟིམ་མཆོག་ལུ་ སྟན་སྒྲོན།
༢. གཞུང་སྒྲིང་དབུ་ཁྲིད་པ་ མི་ཆེ་འབྲུག་གི་སྒོན་ཆེན་མཆོག་ལུ་ སྟན་འབུལ།
༣. རང་ཁྲིམས་ལྟན་ལྟེན་དབུ་ཁྲིད་པ་ མི་ཆེ་འབྲུག་གི་ཁྲིམས་སྤྱི་སྒོན་པོ་མཆོག་ལུ་ སྟན་འབུལ།
༤. འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྤྱིའི་ མི་ཆེ་ཁྲི་འཛིན་མཆོག་ལུ་ སྟན་འབུལ།
༥. ལྷན་གཞུང་མི་ཆེ་སྒོན་པོ་ཡོངས་ལུ་ སྟན་འབུལ།
༦. མི་ཆེ་ལྷོག་ཕྱོགས་འགོ་ཁྲིད་པ་མཆོག་ལུ་ སྟན་འབུལ།
༧. འབྲུག་གི་ཙོད་དཔོན་ཡོངས་ཁྲུབ་མཆོག་ལུ་ སྟན་ལུ།
༨. ལྷན་གཞུང་དྲུང་ཆེན་ལུ་ སྟན་ལུ།
༩. ལུས་ཤུགས་དང་རང་བཞིན་ཐོན་སྐྱེད་ལྟན་ལག་གི་དྲུང་ཆེན་ལུ་ བསྟར་སྤྱོད་ཀྱི་དོན་ལུ།
༡༠. ནགས་ཚལ་དང་གླིང་ག་ཞབས་རྟོག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མདོ་ཆེན་ལུ་ བསྟར་སྤྱོད་ཚུལ་མཐུན་བྱ་ཆེད།

མཚན་བཟོད།

བཀའ་རྟེན་ཟུང་འབྲེལ་ནང་པའི་ཚེས་ཀྱི་མཛོད།
འཛམ་གླིང་དཔེ་རྒྱན་སྤྲུལ་ལྷན་སྤྲོད་ཀྱིས་མཛོད།
དེ་ལྟར་རང་བཞིན་མཐའ་འཁོར་ཕྱག་པོའི་མཛོད།
སྨྲངས་འདིར་ནོར་བུའི་མཛོད་ཁང་རྟག་ཏུ་བརྟན།

འབྲུག་ཡུལ་ཕྱོགས་བཞིར་སྡོ་ལྗང་ནགས་ཀྱིས་བྱབ།
འདི་ནང་ཐོན་སྐྱེད་སྐྱེ་ལྷན་རིགས་སྣ་དང་།
ས་གཏེར་དོ་གཏེར་ཚུ་རྒྱང་གངས་མི་ཚོད།
རང་བཞིན་ཕུན་ཚོགས་གཏམ་སྟན་ཡོངས་སུ་གྲགས།

མ་ཚེས་རང་བཞིན་ཐོན་སྐྱེད་སྤྱང་སྐྱོབ་དང་།
ལག་ལེན་ཡུན་བརྟན་གནས་པའི་ཐབས་ཤེས་ལྟ།
འཛམ་གླིང་དུས་ཚོད་འགྱུར་བའི་སྐབས་བབ་བསྐྱུན།
བཅའ་ཁྲིམས་གསར་དུ་བཞེངས་པ་རྟེན་འབྲེལ་བཟང་།

Table of Contents

Preamble	1
CHAPTER 1	2
PRELIMINARY	2
Title	2
Commencement	2
Extent	2
Repeal	2
Transitional and Saving	2
Objects	3
CHAPTER 2	3
POWERS AND FUNCTIONS	3
Ministry of Energy and Natural Resources	3
Department of Forests and Park Services	5
Powers of the Forestry Official	7
Power to Inspect	7
Power to Arrest	8
Power to Search with Warrant	8
Power to Search without Warrant	8
Power to Entry	9
Power to Seize and confiscate forest produce	9
Settlement of Offence	10
Custody of the Arrested Person	10
Forestry Hammer	11
CHAPTER 3	11
STATE RESERVED FOREST LAND	11
Declaration of Protected Area and Other Management Regimes	11
Protected Area Management Zone	12
Forest Produce in State Reserved Forest Land	12

དཀར་ཆག།

ངོ་སྤྱོད།	༡
ལེའུ་ ༡ པ།	༡
སྤོན་བཞེད།	༡
མཚན་གནས།	༡
འགོ་འཇུག་སྒྲ་ཆོས།	༡
ཁྱབ་ཆད།	༡
ཆ་མེད།	༡
འཕོ་འགྱུར་དང་ ལྷ་ར་རང་འཇགས།	༡
དམིགས་ཡུལ།	༡
ལེའུ་ ༡ པ།	༡
དབང་ཆད་དང་བྱ་སྤོ།	༡
རྣམ་ཡུགས་དང་རང་བཞིན་ཐོན་སྐྱེད་ལྟན་ལག།	༡
ནགས་ཚལ་དང་གླིང་ག་ཞབས་ཏྲིག་ལས་ཁུངས།	༡
ནགས་ཚལ་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་གི་དབང་ཆད།	༡
ཞིབ་དཔྱད་དབང་ཆད།	༡
འཛིན་བཟུང་དབང་ཆད།	༡
བཀའ་འཕྲིན་ཐོག་བཅན་འཛོལ།	༡
བཀའ་འཕྲིན་མེད་པར་བཅན་འཛོལ་དབང་ཆད།	༡
འཇུག་ཅི་འི་དབང་ཆད།	༡
ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ བཅན་བཟུང་དང་གཞུང་བཞེས་གྱི་དབང་ཆད།	༡
གཞོན་འགལ་བདེ་འགྲུག་འབད་ཐངས།	༡༠
འཛིན་བཟུང་གྲུབ་པའི་མི་ངོམ་གྱི་བདག་གཉེར།	༡༠
ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན།	༡༡
ལེའུ་ ༡ པ།	༡༡
རྒྱལ་ཁམས་གྱི་སྤྱད་སྦྱོང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས།	༡༡
སྤྱད་སྦྱོབ་ས་ཁོངས་དང་འཛིན་སྦྱོང་རིང་ལུགས་གཞན་གསལ་བསྐྱུགས་འབད་ཐངས།	༡༡
སྤྱད་སྦྱོབ་ས་ཁོངས་འཛིན་སྦྱོང་།	༡༡
རྒྱལ་ཁམས་གྱི་སྤྱད་སྦྱོང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་གྱི་ཐོན་སྐྱེད།	༡༡
འབྲུག་གི་ནགས་ཚལ་དང་རང་བཞིན་ཉམས་སྤྱད་བཅའ་ཁྲིམས་ ༡༠༡༡ ཅན་མ།	༡

Forestry Clearance	13
Payment for Ecosystem Services	14
CHAPTER 4	15
FOREST MANAGEMENT AND PROTECTION	15
Community Forest	15
Private Forest	16
Institutional Forest	16
Industrial Forest	17
Production Forest	17
Urban Forest	18
Plantation in State Reserved Forest Land	18
Forest Fire	19
Pest and Disease	20
Forestry Research	20
Monitoring and Evaluation	20
CHAPTER 5	21
NATURE CONSERVATION	21
Conservation of Wild Flora	21
Conservation of Wild Fauna	22
Conservation Breeding	23
Species Conservation	23
Possession of Wild Fauna trophy	24
Introduction of invasive, alien, or exotic species	24
Release of Rescued Domestic Animal	24
Confiscated wild flora and fauna specimen	25
Fishing	25
Nature Recreation and Ecotourism	26
Human Wildlife Conflict Management	26
CHAPTER 6	27
SOIL, WATER, AND WASTE MANAGEMENT	27

ནགས་ཚལ་གྱི་ཉླ་མེད་གནང་བ།	༡༩
སྐྱེ་ལྔ་ནགས་ལྷགས་ཞབས་རྟོག་གི་འབྲས།	༡༩
ལེའུ་ ༤ པ།	༡༥
ནགས་ཚལ་འཛིན་སྐྱོང་དང་སྐྱོང་བ།	༡༥
གོང་སྤེ་ནགས་ཚལ།	༡༥
སྤེར་གྱི་ནགས་ཚལ།	༡༦
གཙུག་སྤེའི་ནགས་ཚལ།	༡༦
བཟོ་བྱའི་ནགས་ཚལ།	༡༧
ཐོན་འབྲས་ནགས་ཚལ།	༡༧
ཁྲོམ་སྤེ་ནགས་ཚལ།	༡༨
རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྐྱེས་སྐྱོང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལུ་ཤིང་བཙུག་ནི།	༡༨
ནགས་ཚལ་མེ་རྒྱུ།	༡༩
འབྲས་དང་ནད་གཞི།	༢༠
ནགས་ཚལ་གྱི་ཞིབ་འཕྲོལ།	༢༠
ལྷ་རྟོག་དང་དབྱེ་ཞིབ།	༢༠
ལེའུ་ ༥ པ།	༢༡
རང་བཞིན་ཉམས་སྐྱེད།	༢༡
རི་ཁའི་ཤིང་སྐྱ་ཉམས་སྐྱེད།	༢༡
རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཉམས་སྐྱེད།	༢༢
ཉམས་སྐྱེད་རིགས་སྟེལ།	༢༢
རིགས་སྐྱ་ཉམས་སྐྱེད།	༢༢
རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་འཆང་བ།	༢༣
ཁྱབ་སྟེལ་ ཡང་ན་ དར་ཁྱབ་མགྱོགས་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་རིགས་སྐྱ་གསར་འཛུགས།	༢༣
སྟོག་སྐྱབས་འབད་ཡོད་པའི་སྐྱོ་ཞོར་སེམས་ཅན་ཐར་གྲོལ།	༢༣
གཞུང་བཞེས་འབད་མི་རི་ཁའི་ཤིང་སྐྱ་དང་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད།	༢༤
ཉེ་བརྒྱུད་ནི།	༢༤
རང་བཞིན་སྐྱོ་འཆམ་དང་མཐའ་འཁོར་བལྟ་བཤལ།	༢༤
མི་དང་རི་དྲགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་འཛིན་སྐྱོང།	༢༤
ལེའུ་ ༦ པ།	༢༥
ས་དང་རྩྭ་ དེ་ལས་ ཕྱགས་སྤྲིགས་འཛིན་སྐྱོང།	༢༥

Soil Conservation	27
Watershed	27
Wetland	28
Waste Management	28
CHAPTER 7	28
ALLOTMENT OF TIMBER AND NON-WOOD FOREST PRODUCE	28
Timber in State Forest Reserved Land	28
Granting of Subsidized Timber	29
Allotment of Commercial Timber	29
Auction of Timber	30
Allocation of Forest Produce for Other Use	30
Non-Wood Forest Produce for Rural and Commercial Use	30
Unclaimed Drift Timber	31
Timber and Non-Wood Forest Produce from Private Registered Land	32
CHAPTER 8	32
FOREST-BASED INDUSTRY	32
Classification	32
Clearance	32
Operation	33
Registration	33
CHAPTER 9	33
TRADE AND TRANSPORT OF FOREST PRODUCE	33
Import	34
Export	34
Internal Movement	35
Forest Check Gate and Checkpoint	35
Permit	35
CHAPTER 10	35
OFFENCE AND PENALTY	35
Civil Offence	35

ས་ཉམས་སྤྱད།	༢༧
རྒྱ་འབབ་ས་གནས།	༢༧
རྒྱ་ས་འདམ་ཇུབ།	༢༩
ཕྱགས་སྒྲིགས་འཛིན་སྐྱོད།	༢༩
ལེའུ་ ༧ པ།	༢༩
ཤིང་ཆས་དང་ ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་བཤོ་འགྲེམས།	༢༩
རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྦྱོང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་གི་ཤིང་ཆས།	༢༩
གོང་ཚད་ཡབ་ཆག་གི་ཤིང་ཆས་གནང་ནི།	༣༧
ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ཤིང་ཆས་བཤོ་འགྲེམས།	༣༧
ཤིང་ཆས་ཀྱི་གོང་ཚད་རིན་བསྐྱར།	༣༠
གནད་དོན་གཞན་གྱི་དོན་ལུ་ ཤིང་ཆས་བཤོ་འགྲེམས།	༣༠
ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ གྲོང་གསེབ་དང་ ཚོང་འབྲེལ་གྱི་དོན་ལུ་ སྦྱོང་ནི།	༣༠
ཇོ་བདག་མེད་པའི་དལ་འབྱུང་གི་ཤིང་ཆས།	༣༡
སྒྲེར་གྱི་ཁམས་བོད་ཀྱི་ཡུབ་པའི་ས་ཆ་ནང་གི་ ཤིང་ཆས་དང་ ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་གཞན།	༣༩
ལེའུ་ ༩ པ།	༣༩
ནགས་ཚལ་ལུ་བརྟེན་པའི་ བཟོ་གྲུ་ཁང།	༣༩
དབྱེ་ཁག།	༣༩
ཉོག་མེད་གནང་བ།	༣༩
ལག་ལེན།	༣༩
ཐོ་བཀོད།	༣༩
ལེའུ་ ༧ པ།	༣༩
ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ཚོང་སྐྱར་དང་ སྤེལ་འདྲེན།	༣༩
ནང་འདྲེན།	༣༧
ཕྱིར་ཚོང།	༣༧
ནང་འཁོད་འགྲུལ་སྦྱོང།	༣༥
ནགས་ཚལ་ཞིབ་དཔྱད་སྒྲོ་ར་དང་ ཞིབ་དཔྱད་ས་ཁོངས།	༣༥
ཚོགས་ཐམ།	༣༥
ལེའུ་ ༡༠ པ།	༣༥
གཞོན་འགེལ་དང་ཉེས་བྲ།	༣༥
ཞི་བའི་གཞོན་འགེལ།	༣༥

Illegal fishing	35
Illegal mining, quarrying, and developmental activity	36
Introduction of invasive, alien, or exotic species	37
Release of exotic fish in water body	37
Risking of wild fauna species	38
Illegal possession of wild fauna specimen listed under Schedule II and III	38
Illegal felling and extraction of trees	38
Feeding of wild fauna in State Reserved Forest Land	39
Disturbance to wild fauna	40
Release of rescued domestic animal	40
Illegal extraction and harvest of timber	40
Illegal extraction and harvest of Non-Wood Forest Produce other than timber	41
Setting of forest fire	41
Research on State Reserved Forest Land	41
Trade of wild fauna and flora specimen listed under Schedule II and III	42
Killing or injuring of wild fauna listed under Schedule II and III	42
Use of animal to transport illegal forest produce	43
Laying of trap and snare	43
Import, export, transit, or re-export of wild flora and fauna specimen	43
Illegal activity in State Reserved Forest Land	44
Removal of forest produce from private registered land	44
Illegal operation of Forest-based Industry	44
Illegal use of timber in Forest-based Industry	44
Misuse of subsidized timber and forest produce allotted for other purpose ...	44
Non-declaration of forest produce	45

ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ཉ་བཟུང་ནི།	34
ཁྲིམས་ལས་འགལ་བའི་ས་གཏིར་དོ་གཏིར་དང་ ཁོང་འཕེལ་ལས་སྤྲི་ལྷ།	36
ཁྱབ་སྤེལ་ ཡང་ན་ དར་ཁྱབ་མཁྱོགས་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སློག་ཆགས་དང་ཤིང་རིགས་	
གསར་བཟུགས།	37
ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་ཉ་ཚུ་ ཚུ་རྒྱན་ནང་ཐར་གོལ་བཏང་བ།	37
རི་དྭགས་སློག་ཆགས་ལུ་ཉེན་འཚུབས་བཀལ་བ།	38
ཟུར་དེབ་ 1 པ་དང་ 3 པ་ནང་ ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་དྭགས་སློག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་	
ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་འཆང་བ།	39
ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ཤིང་བཟུང་ནི་དང་བཏོན་ནི།	39
རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྦྱང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་རི་དྭགས་སློག་ཆགས་ལུ་བཟུང་འཕུང་བྱིན་ནི།	39
རི་དྭགས་སློག་ཆགས་ལུ་དྲེད་གསལ་བ།	40
སློག་སྐབས་འབད་དེ་ཡོད་པའི་སྤྱོད་ཅེས་སེམས་ཅན་ཐར་གོལ།	40
ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ཤིང་ཆས་བཏོན་པ་དང་ བསྐྱེལ་ན།	40
ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་བཏོན་ནི་དང་བསྐྱེལ་ན།	41
ནགས་ཚལ་མེ་སྤར་ནི།	41
རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྦྱང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ཞིབ་འཆོལ།	41
ཟུར་དེབ་ 1 པ་དང་ 3 པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྤྱང་དང་རི་དྭགས་	
དཔེ་ཚད་ཀྱི་ཆོང་སྒྱུར།	42
ཟུར་དེབ་ 1 པ་དང་ 3 པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་དྭགས་སློག་ཆགས་བསད་པ་	
ཡང་ན་ གནོད་སྦྱོན་རྒྱབ་པ།	42
ཁྲིམས་འགལ་གྱི་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་ སྤྱུལ་འདྲེན་གྱི་དོན་ལུ་ སེམས་ཅན་ལག་ལེན་འཐབ་པ།	43
ཉིང་དང་རྩི་བཀལ་ནི།	43
རི་ཁའི་ཤིང་སྤྱང་དང་རི་དྭགས་སློག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་ བཟུང་འཕུང་ ཕྱིར་ཆོང་ སྤྱུལ་འདྲེན་	
ཡང་ན་ ལོག་ཕྱིར་ཆོང་།	43
རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྦྱང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ ཁྲིམས་འགལ་གྱི་ལས་སྤྱ།	44
སྤྱོར་གྱི་ཁམས་བཀོད་སྤྱབ་པའི་ས་ཆ་ལས་ ཤིང་ཆས་ཕྱིར་བཏོན།	44
ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ ནགས་ཚལ་ལུ་བརྟེན་པའི་ བཟོ་སྐྱུ་ཁང་ལག་ལེན་འཐབ་ནི།	44
ནགས་ཚལ་ལུ་བརྟེན་པའི་བཟོ་སྐྱུ་ཁང་ནང་ ཤིང་ཆས་ཚུ་ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ལག་ལེན་འཐབ་ནི།	44
གོང་ཆད་པ་བཟུགས་ཀྱི་ཤིང་ཆས་དང་ གཞན་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་ལོག་སྤྱོད།	44
གསལ་སྤྱོད་མ་འབད་བའི་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད།	44

Transport of timber without hammer impression	45
Non registration of Mobile Machinery	45
Subsequent Offence	45
Criminal Offence	46
Killing of wild fauna listed in Schedule I	46
Grading of killing of wild fauna listed in Schedule I	46
Illegal collection, harvesting, capturing, or destroying of wild flora and fauna listed in Schedule I	46
Grading of illegal collection, harvesting, capturing, or destroying of wild flora listed in Schedule I	47
Grading of illegal collection, harvesting, capturing, or destroying of wild fauna listed in Schedule I	47
Illegal trade of wild flora or fauna specimen listed in Schedule I	47
Grading of illegal trade of wild flora specimen listed in Schedule I	47
Grading of illegal trade of wild fauna specimen listed in Schedule I	48
Illegal possession of wild flora or fauna specimen listed in Schedule I	48
Grading of illegal possession of wild flora specimen listed in Schedule I	48
Grading of illegal possession of wild fauna specimen listed in Schedule I ..	48
Causing injury to wild fauna species listed in Schedule I	49
Grading of causing injury to wild fauna species listed in Schedule I	49
Illegal breeding or raising of wild fauna species listed in Schedule I	49

ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོས་རྟགས་མེད་པར་ ཤིང་ཆས་སྐྱེལ་འདྲེན།	༤༥
ཐོ་བཀོད་མེད་པའི་ འགལ་སྐྱོད་ཀྱི་འཕྲུལ་ཆས།	༤༥
གཞོན་འགལ་ཡང་བསྐྱར་འཐབ་པ།	༤༥
ཉེས་པའི་གཞོན་འགལ།	༤༦
ཟུར་དེབ་ ཉ བ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་བསད་པ།	༤༦
ཟུར་དེབ་ ཉ བ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་བསད་པའི་ཉེས་རིམ།	༤༦
ཟུར་དེབ་ ཉ བ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་དང་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ བསྐྱེད་འཛུམས་ བསྐྱེད་ བཟུང་བ་ ཡང་ན་ ཕ་མེད་བཟོ་བ།	༤༦
ཟུར་དེབ་ ཉ བ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་བསྐྱེད་འཛུམས་ བསྐྱེད་ བཟུང་བ་ ཡང་ན་ ཕ་མེད་བཟོ་བའི་ཉེས་རིམ།	༤༧
ཟུར་དེབ་ ཉ བ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ བསྐྱེད་འཛུམས་ བསྐྱེད་ བཟུང་བ་ ཡང་ན་ ཕ་མེད་བཟོ་བའི་ཉེས་རིམ།	༤༧
ཟུར་དེབ་ ཉ བ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་ ཡང་ན་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་ དཔེ་ཆད་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ཆོང་སྐྱར།	༤༧
ཟུར་དེབ་ ཉ བ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲའི་དཔེ་ཆད་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ ཆོང་སྐྱར་གྱི་ཉེས་རིམ།	༤༧
ཟུར་དེབ་ ཉ བ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཆད་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ཆོང་སྐྱར་གྱི་ཉེས་རིམ།	༤༨
ཟུར་དེབ་ ཉ བ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་ ཡང་ན་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་ དཔེ་ཆད་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་འཆང་བ།	༤༨
ཟུར་དེབ་ ཉ བ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲའི་དཔེ་ཆད་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ འཆང་བའི་ཉེས་རིམ།	༤༨
ཟུར་དེབ་ ཉ བ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཆད་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་འཆང་བའི་ཉེས་རིམ།	༤༨
ཟུར་དེབ་ ཉ བ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ལུ་ གཞོན་སྐྱོན་རྒྱབ་པ།	༤༩
ཟུར་དེབ་ ཉ བ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ལུ་ གཞོན་སྐྱོན་རྒྱབ་པའི་ཉེས་རིམ།	༤༩
ཟུར་དེབ་ ཉ བ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ རིགས་སྟེལ་བ་ ཡང་ན་ གསོ་བ།	༤༩

Grading of illegal breeding or raising of wild fauna species listed in Schedule I	49
Illegal cultivation of wild flora species listed in Schedule I	50
Grading of illegal cultivation of wild flora species listed in Schedule I	50
Illegal fishing by use of poison, explosive, or electrical device	50
Illegal manufacture, possession, or use of false forestry hammer	50
Grading of illegal manufacture, possession, or use of false forestry hammer	51
Smuggling of wild flora or fauna specimen	51
Grading of smuggling of wild flora or fauna specimen	51
CHAPTER 11	51
MISCELLANEOUS	51
Identification Card	51
Entitlement of Uniform	52
Arms and Ammunition	52
Immunity	52
Confidentiality of identity of Complainant or Informer	52
Fees and Service Charges	53
Schedule of Species	53
Rules of Construction	53
Rule Making Power	53
Amendment	53
Authoritative Text	54
Definitions	54

ཟུར་དེབ་ ༡ པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ རིགས་སྟེལ་བ་ ཡང་ན་ གསོ་བའི་ཉེས་རིམ།	༤༩
ཟུར་དེབ་ ༡ པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་ཁའི་ཤིང་སྡུ་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ འཇུགས་སྐྱོང་འཐབ་པ།	༥༠
ཟུར་དེབ་ ༡ པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་ཁའི་ཤིང་སྡུ་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ འཇུགས་སྐྱོང་འཐབ་པའི་ཉེས་རིམ།	༥༠
དུག་དང་འགས་ཇུས་ ཡང་ན་ གྲོག་ཆས་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ཉ་བཟུང་བ།	༥༠
དུག་དང་འགས་ཇུས་ ཡང་ན་ གྲོག་ཆས་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ཉ་ བཟུང་བའི་ཉེས་རིམ།	༥༠
ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོས་རྒྱུ་མ་བཟོ་བ་ འཆང་བ་ ཡང་ན་ ལག་ལེན་འཐབ་པ།	༥༡
ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོས་རྒྱུ་མ་བཟོ་བ་ འཆང་བ་ ཡང་ན་ ལག་ལེན་འཐབ་པའི་ཉེས་རིམ།	༥༡
རི་ཁའི་ཤིང་སྡུ་ ཡང་ན་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་ཀྱི་ཁྲོག་ཚོང་།	༥༡
རི་ཁའི་ཤིང་སྡུ་ ཡང་ན་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་ཀྱི་ཁྲོག་ཚོང་གི་ཉེས་རིམ།	༥༡
ལེའུ་ ༡༡ པ།	༥༡
སྡུ་ཚོགས།	༥༡
ངོ་རྒྱགས་ཤོག་བྱང།	༥༡
སྒྲིགས་ཆས་ཀྱི་ཐོབ་རིམ།	༥༢
གོ་མཚོན་དང་མདེའུ།	༥༢
བཀག་ཆ།	༥༢
ཉོག་བཤད་བཀལ་མི་ ཡང་ན་ སྙན་ཞུ་འབད་མིའི་ངོ་རྒྱགས་གསང་བ།	༥༢
ཞབས་ཉོག་གི་འཐུས།	༥༣
རིགས་སྡེའི་ཟུར་དེབ།	༥༣
གོ་དོན་ལེན་ཐངས།	༥༣
བཅའ་ཡིག་བཟོ་ནིའི་དབང་ཆ།	༥༣
འཕྲི་སྟོན།	༥༣
ཚིག་དོན་གྱི་དབང་ཚད།	༥༤
ངེས་ཚིག།	༥༤

Preamble

WHEREAS the Constitution of the Kingdom of Bhutan mandates the Government to ensure that a minimum of sixty percent of Bhutan's total land is under forest cover for all time;

WHEREAS recognition of the value of protection, conservation, and preservation of areas of natural landscape and cultural heritage of national importance; sustainable management of forest and conservation of flora, fauna, and natural resources as an integral conservation regime for sustainable development, and as mitigation and adaptation to the impacts of climate change;

WHEREAS in accordance with Bhutan's commitment as a member of the International Conventions and Treaties on ecological and biological diversity;

WHEREAS it is crucial to integrate the management of representative ecosystems, habitats, traditional knowledge, natural, and cultural landscape into protected areas and other forest management regimes for the effective conservation and protection of biodiversity;

WHEREAS it is essential to ensure sustainable use of natural resources for the benefits of National, Regional, and Global Communities by developing various management regimes and through an effective governance of the State Reserved Forest Land;

The Parliament of the Kingdom of Bhutan hereby enacts as follows:

དུས་ཤིག་།

དེ་ཡང་ འབྲུག་གི་ས་ཁྱོན་ཡོངས་བསྡོམས་ལས་ ཉུང་ཤོས་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ཐམས་པ་ ཏུས་དང་རྣམས་པ་
ཀྱན་ཏུ་ ཉགས་ཚལ་གྱི་ཁྱབ་བརྒྱལ་འོག་ལུ་ཡོད་པ་ དེས་གཏན་བཟོ་ནིའི་འགན་དབང་འདི་ འབྲུག་གི་ཙྰ་
ཁྲིམས་ཆེན་མའི་ནང་ གཞུང་ལུ་ཡོད་པ་ལས།

དེ་ཡང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་དང་ གནས་གཤིས་གནས་སྤངས་འགྱུར་བའི་བྱེམ་ཚུ་ མར་ཕབ་འབད་དེ་
སྤྲིགས་བཅོས་གྱི་དོན་ལུ་ རང་བཞིན་སའི་ངོ་དབྱིབས་གྱི་ས་ཁོངས་ཚུ་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་སྤོལ་རྒྱུ་ཙྰ་ཙྰ་
ཚུ་ ཉེན་སྲོལ་དང་ སྤྱང་འཛིན། གཉེར་སྤྱང་གིས་མ་ཚད་ ཉགས་ཚལ་ཡུན་བརྟན་ གོང་འཕེལ་འཛིན་སྲོང་
དེ་ལས་ ཤིང་སྒྲ་དང་སྤོག་ཆགས། རང་བཞིན་ཐོན་ལཱ་སྤྱང་འཛིན་གྱི་ སན་རྒྱབས་ཚུ་ སྤྱང་འཛིན་རིམ་
ལུགས་གྱི་མེད་ཐབས་མེད་པའི་ ཆ་ཤས་ཅིག་སྤྱོད་ས་འཛིན་འབད་དེ།

དེ་ཡང་ སྤྱི་ལཱ་གནས་སྤངས་དང་ སྤྱི་ལཱ་རིགས་སྤའི་ རྒྱལ་སྤྱིའི་མཐུན་གྲོས་དང་ ཆིངས་ཡིག་ཚུ་གི་
འཐུས་མི་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱོད་ འབྲུག་གི་ཁས་ལེན་དང་འཁྲིལ་ཏེ།

དེ་ཡང་ སྤྱི་ལཱ་རིགས་སྤའི་ གནད་དུ་སྤྲིན་པའི་སྤྱང་འཛིན་དང་གཉེར་སྤྱང་གི་དོན་ལུ་ སྤའི་ལག་གི་སྤོད་
བརྒྱུད་རིམ་ལུགས་དང་ སྤྱི་ལཱ་ཆགས་པའི་ས་ཁོངས། སྤྱང་སྤོལ་གྱི་ཤེས་བྲ། རང་བཞིན་དང་ལམ་སྤོལ་
གྱི་གནས་སྤངས་ཚུ་ ཉེན་སྲོལ་ཙྰ་གྱི་ས་ཁོངས་དང་ ཉགས་ཚལ་འཛིན་སྲོང་རིང་ལུགས་གཞན་དང་
གཅིག་ཁར་ གཅིག་ཏུ་སྤོལ་ནི་གཤམ་ཆེད་ཀྱི་ཉེ་མཐུན་བཞིན།

དེ་ཡང་ འཛིན་སྲོང་གི་རིང་ལུགས་ སྤའི་ཆོགས་གསར་ཙྰ་ཐོག་ལས་དང་ རྒྱལ་ཁམས་གྱི་སྤྱང་སྲོང་ཉགས་
ཚལ་ས་ཁོངས་ཚུ་ གནད་དུ་སྤྲིན་པའི་བདག་སྲོང་འབད་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་དང་ལུང་ཕྱོགས་ དེ་ལས་ འཛམ་
གླིང་མི་སྤྱོད་ཆུང་ཁེ་ཕན་ལུ་ རང་བཞིན་ཐོན་ལཱ་ཚུ་ ཡུན་བརྟན་ཐོག་ལས་སྤོད་རྒྱུགས་པ་ དེས་གཏན་
བཟོ་དགོས་ མེད་ཐབས་མེད་པ་བྱུང་པ་ལྟར།

འབྲུག་གི་སྤྱི་ཆོགས་གྱིས་ གཤམ་གསལ་ལྟར་ཆ་འཛིན་མཛད་གྲུབ།

CHAPTER 1

PRELIMINARY

Title

1. This Act is the Forest and Nature Conservation Act of Bhutan 2023.

Commencement

2. This Act comes into force on the 6th Day of the 6th Month of the Water Female Rabbit Year corresponding to the 24th Day of the 7th Month of 2023.

Extent

3. This Act extends to the whole of the kingdom of Bhutan.

Repeal

4. This Act repeals:
 - (1) Forest and Nature Conservation Act of Bhutan, 1995;
 - (2) provisions of all existing Acts, Rules and Regulations; and administrative instruments which are inconsistent with this Act.
 - (3) sections 490, 491, 492, and 493 of the Penal Code of Bhutan 2004; and
 - (4) sections 30 (k)(i) and (k)(ii) of the National Environment Protection Act of Bhutan, 2007.

Transitional and Saving

5. Any permit, forestry clearance, or certificate that has been issued or granted under the Forest and Nature Conservation Act of Bhutan, 1995 shall effect until the expiry of the term.

ལེའུ་ ༡ པ། སྒྲིག་བཅོཅ།

མཚན་གནས།

༡. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ འབྲུག་གི་ནགས་ཚལ་དང་རང་བཞིན་ཉམས་སྲུང་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༡༣ ཚན་
མ་ཡིན།

འགོ་འཇུག་སྒྲིག་ཆོས།

༡. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ རང་ལྷགས་གནས་ལོ་རྒྱུ་ལོ་ལོ་སྤྱི་ལོ་ ༤ པའི་ཆོས་ ༤ ལྷན་སྤྱི་ལོ་
༢༠༡༣ གྲི་ ༧ པའི་ཆོས་ ༢༤ ལས་འགོ་བཟུང་སྟེ་བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་དགོ།

ཁྱབ་ཚད།

༢. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གིས་ འབྲུག་གི་ས་ཁོངས་ཡོངས་ལུ་ཁྱབ་ཚད་ཡོད་པ་ཡིན།

ཆམེད།

༣. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གིས་ ཆམེད་བཏང་མི་འདི་ཡང།
- (༡) འབྲུག་གི་ནགས་ཚལ་དང་རང་བཞིན་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ ཚན་མ་
དང།
 - (༢) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་མཐུན་འབྲེལ་མེད་པའི་ ཁྱབ་གནས་ཚན་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་
བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱི་གཞི་ དེ་ལས་ བདག་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་ཡིག་རིགས་ཚུ།
 - (༣) འབྲུག་གི་ཉེས་འགེལ་ཁྲིམས་དེ་བ་ ༢༠༠༤ ཚན་མའི་ རྟོན་ཚན་ ༤༩༠ པ་དང་ ༤༩༡
པ་ ༤༩༢ པ་ དེ་ལས་ ༤༩༣ པ།
 - (༤) འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༧ ཚན་མའི་
རྟོན་ཚན་ ༣༠ (དུ)(༡) པ་དང་ (དུ)(༢) པ།

འཕྲོ་འགྱུར་དང་རང་འཇགས།

༤. འབྲུག་གི་ནགས་ཚལ་དང་རང་བཞིན་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ ཚན་མའི་འོག་ལུ་
གནང་མི་ཚོག་ཐམ་ ནགས་ཚལ་གྱི་ཉོག་མེད་གནང་བ་ ཡང་ན་ ལག་ཁྱེར་གང་རུང་ གནས་ཡུན་
མ་ཚད་རྒྱ་ཚུ་དང་ རང་འཇགས་ཆ་གནས་ཡིན།

6. Any protected area declared under Forest and Nature Conservation Act of Bhutan, 1995 shall continue to be a protected area upon commencement of this Act.

Objects

7. The objects of this Act are to:
 - (1) protect, conserve, and enhance the environment and forests of the country by promoting ecologically balanced socio-economic development;
 - (2) protect and conserve wild flora and fauna in accordance with the principle of sustainable management for the benefit of present and future generation;
 - (3) utilize and share benefit of forest produce and ecosystem service through improved access and equity;
 - (4) improve and enhance mitigation and adaptation capacity of forest to climate change and socio-economic activity; and
 - (5) restore, protect, and improve watershed and wetland for sustained flow of water.

CHAPTER 2

POWERS AND FUNCTIONS

Ministry of Energy and Natural Resources

8. The Ministry shall exercise the following powers and functions for sustainable management of forest and forest produce in the country:
 - (1) formulate policies on nature conservation, protection and management of forest;

6. འབྲུག་གི་ནགས་ཚལ་དང་རང་བཞིན་སྤངས་ཤིང་བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ ཅན་མའི་འོག་ལུ་
སྤངས་ཤིང་ས་ཁོངས་གང་རུང་ གསལ་སྟོན་འབད་མི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འི་ ཁྱབ་གནས་འགོ་
འཛུགས་ཀྱི་ཉེན་མ་ལས་ སྤངས་ཤིང་ས་ཁོངས་ རོས་ལེན་འཕྲོ་མཐུད་དགོ།

དམིགས་ཡུལ།

- ཁ. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དམིགས་ཡུལ་ཚུ་ཡང་།
- (༡) སྟོན་བརྒྱུད་ཚད་མཉམ་ལྷན་པའི་གོང་འཕེལ་ཐོག་ལས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ནགས་ཚལ་དང་
མཐའ་འཁོར་ཉེན་སྲུབ་དང་ ཉམས་སྤང་འབད་དེ་ ཡར་སྐྱེད་གཏང་ནི་དང་།
 - (༢) འཕུལ་དང་ཕུགས་ཀྱི་མི་རབས་ཀྱི་ཁེ་སན་ལུ་ ཡུན་བརྟན་འཛིན་སྐྱོང་གི་གཞི་རྩ་དང་
འཁྲིལ་ཏེ་ རི་ཁའི་གིང་སྤྱོད་དང་རི་དྲགས་སྟོན་ཆགས་ ཉེན་སྲུབ་དང་ཉམས་སྤང་འབད་ནི།
 - (༣) རགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་དང་ སྐྱེ་ལྷན་གནས་ལུགས་ཞབས་ཏྲག་གི་ ཁེ་སན་སྤེལ་ནི་དང་
སྟོན་ནི་གི་དོན་ལུ་ འབྲུག་གི་ཐོན་སྐྱེད་ལམ་ལུགས་ ཡར་སྐྱེད་གཏང་ནི།
 - (༤) གནས་གཤེས་འགྱུར་བ་དང་ མི་སྡེ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལས་སྤྱོད་དང་བསྐྱེད་ཏེ་ རགས་ཚལ་
སྐྱིག་བཅོས་སམ་མར་ཕབ་ཀྱི་ འདྲོངས་ཚད་ཚུ་སྐྱེད་དང་ཡར་ཕྱག་གཏང་ནི།
 - (༥) རྒྱ་རྒྱུན་ཡུན་བརྟན་དུ་སྐྱོང་ཐབས་ལུ་ རྒྱ་འབབ་ས་གནས་དང་ རྒྱ་ས་འདམ་ཁྲབ་ཉམས་
གསོ་དང་ཉེན་སྲུབ་ དེ་ལས་ ཡར་སྐྱེད་གཏང་ནི།

ལེའུ་ ༡ པ།

དབང་ཚད་དང་བྱ་སྟོ།

རུས་ཕུགས་དང་རང་བཞིན་ཐོན་སྐྱེད་ལྷན་ཁག།

༡. རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་ རགས་ཚལ་དང་ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཡུན་བརྟན་འཛིན་སྐྱོང་དོན་ལུ་ ལྷན་
ཁག་གིས་གཤམ་འཁོད་ཀྱི་དབང་ཚད་དང་བྱ་སྟོ་ཚུ་སྤྱོད་དགོ།
- (༡) རང་བཞིན་ཉམས་སྤང་དང་ རགས་ཚལ་ཉེན་སྲུབ་དང་འཛིན་སྐྱོང་དོན་ལུ་ སྤྱི་དབུས་ཚུ་
བརྩམ་ནི་དང་།

- (2) revise and approve fees and fines pertaining to use and offence committed on forest produce;
- (3) propose a revision of royalty on forest produce to the Parliament;
- (4) approve service charge for delivery of service under this Act;
- (5) approve designation of the Management Authority and the Scientific Authority to regulate import, export, or re-export of wild flora and fauna specimen;
- (6) approve forestry research;
- (7) approve declaration of significant wetland of national importance;
- (8) propose to the Parliament for declaring any part of the country to be a National Park, Wildlife Reserve, Nature Reserve, Protected Forests, Biosphere Reserve, Critical Watershed, Biological Corridor, significant wetland of international importance, and any other categories meriting protection;
- (9) approve classification of any State Reserved Forest Land not covered under Section 8 (8) into Other Effective Conservation Area;
- (10) approve conservation and management plans for all management regimes on the recommendation of the Department except for plans mentioned under Section 9(4) of this Act;
- (11) lead implementation of international treaty or convention relevant to the Ministry;

- (༡) ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱོད་སྤྱོད་ནི་དང་འབྲེལ་བའི་གཞོན་འགེལ་གྱི་འབྲས་དང་ཉེས་བྱ་ཚུ་
བསྐྱར་བཅོ་དང་ཆ་འཛིག་འབད་ནི།
- (༢) ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཁལ་བསྐྱར་བཅོའི་གྲོས་འཆར་སྤྱི་ཚོགས་ལུ་སྤུལ་ནི།
- (༣) བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ ཞབས་ཏྲུག་བྱིན་པའི་འབྲས་ཆ་འཛིག་འབད་ནི།
- (༤) རི་ཁའི་ཤིང་སྣ་དང་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་ དཔེ་གཞི་ནང་འབྲེན་དང་བྱིར་བཙོང་ ཡང་
ན་ ལོག་བྱིར་བཙོང་འབད་ནི་ཚུ་མཚམས་འཛིན་འབད་མི་ འཛིན་སྐྱོང་དབང་འཛིན་དང་
ཚན་རིག་དབང་འཛིན་ངོས་འཛིན་འབད་མི་དེ་ ཆ་འཛིག་འབད་ནི།
- (༥) ནགས་ཚལ་གྱི་ཞིབ་འཚོལ་ཆ་འཛིག་འབད་ནི།
- (༦) རྒྱལ་ཡོངས་གནས་ཚད་ལུ་གཤམ་གནད་ཆེ་བའི་རྒྱ་ས་འདམ་ཇུབ་གསལ་སྟོན་ཆ་འཛིག་
འབད་ནི། རྒྱལ་ཡོངས་གནས་ཚད་ལུ་གཤམ་གནད་ཆེ་བའི་རྒྱ་ས་འདམ་ཇུབ་གསལ་
བསྐྱགས་ཆ་འཛིག་འབད་ནི།
- (༧) རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་གནས་གང་རུང་ཅིག་ རྒྱལ་ཡོངས་གླིང་ག་དང་ རི་དྲགས་སྤྱང་སྐྱོང་ རང་
བཞིན་ཉམས་སྤྱང་ སྤྱང་སྐྱོབ་ཅན་གྱི་ནགས་ཚལ་ སྐྱེ་ལྷན་ས་ཁོངས་སྤྱང་སྐྱོང་ གཤམ་ཅན་
གྱི་རྒྱུ་འབབ་ས་གནས་ སྐྱེ་ལྷན་བར་ལམ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་ཚད་ལུ་གཤམ་ཆེ་བའི་རྒྱ་ས་
འདམ་ཇུབ་དང་སྤྱང་སྐྱོབ་འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ས་གནས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གཞན་གསལ་སྐྱགས་
འབད་ནིའི་དོན་ལུ་སྤྱི་ཚོགས་ལུ་ གྲོས་འཆར་བཀོད་ནི།
- (༨) དོན་ཚན་ ༥(༥) པ་ནང་ མ་ཚུད་པའི་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྐྱོང་ནགས་ཚལ་གྱི་ས་ཁོངས་
ཚུ་ དོན་སྟོན་ཅན་གྱི་ཉམས་སྤྱང་ས་ཁོངས་གཞན་གྱི་ དབྱེ་ཁག་སྟེ་ཆ་འཛིག་འབད་དགོ་
- (༩) བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དོན་ཚན་ ༨(༤) པར་ཚུད་མི་ མ་བཅུས་པའི་འཆར་གཞི་གཞན་
ལས་ཁྲུངས་ཀྱི་གྲོས་འདེབས་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ འཛིན་སྐྱོང་རིང་ལུགས་ག་ར་གི་ ཉམས་སྤྱང་
དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་འཆར་གཞི་ཚུ་ ཆ་འཛིག་འབད་ནི།
- (༡༠) ལྷན་ཁག་ལུ་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆིངས་ཡིག་གས་ མཐུན་གྲོས་ལག་ལེན་
འཐབ་ནི་ནང་འགོ་ཁྲིད་འབད་ནི།

- (12) propose to the Parliament to approve listing and delisting of species under Schedule I of this Act in consultation with relevant agencies;
- (13) approve the listing and delisting of species under Schedule II and III of this Act, on the recommendation of the Scientific Authority; and
- (14) engage any authorized agency to carry out any forestry operation as per Management Plan or Action Plan.

Department of Forests and Park Services

- 9. The Department of Forests and park Services shall be responsible to:
 - (1) enforce the provision of this Act;
 - (2) adopt measure for protection of ecosystems including wildlife species and their habitat.
 - (3) prepare conservation and management plan for State Reserved Forest Land based on its functionality including Tsamdro and Sokshing;
 - (4) approve Community Forest Management Plan, Non-Wood Forest Produce Management Plan, Community-based Fishery Management Plan, and Operational Plan;
 - (5) promote effective public participation and partnership in preparation of conservation and management plan;
 - (6) regulate and facilitate trade of forest produce within or outside the country as prescribed in the Rules;

- (༡༢) རིགས་སྣ་ཚུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་བྱར་དེབ་ ༡ པའི་ཐོ་ནང་བཀོད་ནི་དང་ ཕྱིར་བཏོན་
འབད་ནི་གི་གནང་བ་ སྤྱི་ཚཱ་གས་ཀྱིས་འགྲོལ་ནིའི་དོན་ལུ་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་
གྲོས་བསྟུན་ཐོག་ གྲོས་འཆར་བཀོད་ནི།
- (༡༣) ཚན་རིག་དབང་འཛིན་གྱི་གྲོས་འདེབས་ཐོག་ སྐྱེ་ལྷན་རིགས་སྣ་ཚུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་
བྱར་དེབ་ ༣ པ་དང་ ༣ པའི་ཐོ་ནང་བཀོད་ནི་དང་ ཕྱིར་བཏོན་འབད་ནིའི་ཆ་འཛིག་
འབད་ནི།
- (༡༤) འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་ ཡང་ན་ དང་ལེན་འཆར་གཞི་དང་འབྲེལ་ རྒྱལ་སྡེ་ཚུ་དང་
འབྲེལ་བའི་ལས་སྡེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་དོན་ལུ་ དབང་ཚད་ལྷན་པའི་ལས་སྡེ་ཞིག་
གྲུལ་གཏོགས་འབད་བཅུག་དགོ།

ནགས་ཚལ་དང་སྤྲིང་ག་ཞབས་རྟོག་ལས་ཁུངས།

༤. རྒྱལ་སྡེ་ཚུ་དང་སྤྲིང་ག་ཞབས་རྟོག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགན་ཁུར་དེ་ཡང་།
 - (༡) བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དགོངས་དོན་ཚུ་བསྟར་སྤྱོད་འབད་ནི་དང་།
 - (༢) རི་དྭགས་སྟོན་ཆགས་ཀྱི་རིགས་སྣ་བརྩིས་པའི་སྐྱེ་ལྷན་གནས་སྡེ་དང་སྤྲིང་ག་ལས་སྡེ་
ལས་སྟོན་ཆགས་འབྲུམ་ས་སྤྱད་སྤྱོད་འབད་ནིའི་ཐབས་ལམ་ཆ་འཛིག་འབད་ནི།
 - (༣) ལྷ་འབྲོག་དང་སོག་ཤིང་བརྩིས་ཏེ་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱད་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ཀྱི་
ལག་ལེན་གྱི་ཁྱེད་པར་ལུ་གཞིར་བཞག་སྟེ་ ཉམས་སྤྱད་དང་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་བཟོ་
ནི།
 - (༤) མི་སྡེའི་ནགས་ཚལ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་ རྒྱལ་སྡེ་ཚུ་ཤིང་མེན་ཐོན་སྐྱེད་འཛིན་སྐྱོང་
འཆར་གཞི་ མི་སྡེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཉམས་སྤྱོད་ཁང་འཛིན་སྐྱོང་དང་ ལག་ལེན་འཆར་
གཞི་ཚུ་ཆ་འཛིག་འབད་ནི།
 - (༥) ཉམས་སྤྱད་དང་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་བཟོ་པ་ལུ་ དོན་སྤྲིན་ཅན་གྱི་མི་མང་གིས་ གྲུལ་
གཏོགས་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཡར་ཕྱག་གཏང་ནི།
 - (༦) སྤྲིང་ག་ཞི་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པ་ལྟར་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་དམ་ཕྱི་ཁ་གང་རུང་ལུ་ རྒྱལ་
ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཆོང་སྤྱར་མཚམས་འཛིན་དང་ཕན་ཐབས་འབད་ནི།

- (7) regulate and facilitate the allotment of forest produce as prescribed in the Rules;
- (8) develop technical guidelines to implement provisions of this Act and its Rules;
- (9) carry out national inventory on forest, medicinal, wild flora and fauna, and wetlands as per the international standard in collaboration with relevant agencies in accordance with the technical guidelines;
- (10) promote, conduct, and streamline research related to wild flora and fauna in consultation with relevant agencies;
- (11) classify the timber species into different class based on timber quality and value;
- (12) propose the listing and delisting of species including medicinal species under Schedule I, II, and III of this Act, depending on the level of threat, risk of being endangered or becoming extinct in consultation with relevant agencies as recommended by the Scientific Authority;
- (13) propose to the Ministry for declaration of significant wetland of national importance;
- (14) designate Community Forest, Community Fishery, Forest Management Unit, Local Forest Management Area, Recreational Area, and any other management regime as deemed necessary;
- (15) revise Forest and Nature Conservation Code of Best Management Practices of Bhutan from time to time;
- (16) establish a forest check gate and designate a checkpoint;

- ཡ) སྤྱིག་གཞི་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པ་ལྟར་ བླ་མ་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་བཤོ་འབྲེམས་མཚམས་
འཛིན་དང་ཕན་ཐབས་འབད་ནི།
- ༤) བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་ འདི་འདྲི་བཅའ་ཡིག་གི་དགོངས་དོན་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་ བྱ་
རིག་གི་ལམ་སྟོན་བཅུམ་ནི།
- ༥) བྱ་རིག་གི་ལམ་སྟོན་དང་འཁྲིལ་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ རྒྱལ་
སྤྱིའི་ཆོད་གཞི་ལུ་གཞིར་བཞག་སྟེ་ བླ་མ་ཚལ་དང་ སྡོ་སྤྱན་ རི་ཁའི་ཤིང་རིགས་དང་
སྤྱི་ཆགས་ དེ་ལས་ རྒྱུ་འདམ་རྒྱུ་ལུ་ཡོངས་ཐོ་ འགོ་འབྲེན་འཐབ་ནི།
- ༦) འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་དང་གྲོས་བསྟུན་ཐོག་ རི་ཁའི་ཤིང་སྡེ་དང་རི་དྲགས་སྤྱི་ཆགས་དང་
འབྲེལ་བའི་ ཞིབ་འཚོལ་ཡར་དྲག་གཏང་ནི་དང་ འགོ་འབྲེན་འཐབ་ནི།
- ༧) ཤིང་ཆས་ཀྱི་སྤྱུ་ཆོད་དང་གོང་ཆོད་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་ ཤིང་ཆའི་རིགས་ སོ་སོར་སྡེ་དབྱེ་
ལག་ཕྱེ་ནི།
- ༨) འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ལུ་ གྲོས་བསྟུན་ཐོག་ལས་ ཡལ་ཉེན་གྱི་ཆབས་ཆེ་ཆུང་དང་ རབས་
ཆད་དང་རྩ་མེད་འགྱུ་ཞིའི་ཉེན་ཁ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ སྡོ་སྤྱན་གྱི་རིགས་བརྩིས་པའི་ སྤྱི་ལུན་
རིགས་སྡེ་ཚུ་བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༢ པ་ དེ་ལས་ ༣ པའི་ནང་
ཐོ་བཀོད་འབད་ནི་དང་ ཕྱིར་བཏོན་འབད་ནིའི་གྲོས་འཆར་བཀོད་ནི།
- ༩) རྒྱལ་ཡོངས་གནས་ཆོད་ལུ་གཞི་གནད་ཆེ་བའི་རྒྱུ་འདམ་རྒྱུ་ གསལ་སྟོན་གྱི་གྲོས་
འཆར་ལྟན་ལག་ལུ་བཀོད་ནི།
- ༡༠) མི་སྡེའི་བླ་མ་ཚལ་ མི་སྡེའི་ཉུག་སྤྱོད་ བླ་མ་ཚལ་འཛིན་སྤྱོད་ལས་ཚན་ ས་གནས་
ཀྱི་བླ་མ་ཚལ་འཛིན་སྤྱོད་ལས་ཚན་ སྤྱོད་འཆམ་ས་ཁོངས་དང་ མཁོ་ཆའི་འཛིན་སྤྱོད་རིང་
ལུགས་གཞན་ངོས་འཛིན་འབད་ནི།
- ༡༡) དུས་དང་དུས་སུ་ བླ་མ་ཚལ་དང་རང་བཞིན་ཉམས་སྤང་གོམས་སྤོལ་དྲག་ཤོས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་བསྐྱར་བཟོ་འབད་ནི།
- ༡༢) བླ་མ་ཚལ་གྱི་ཞིབ་དཔྱད་སྒོ་ར་གཞི་བཅུགས་དང་ཞིབ་དཔྱད་ས་སྒོ་ངོས་འཛིན་འབད་ནི།

- (17) implement international treaty or convention relevant to forest and nature conservation; and
 - (18) such other functions related to forest protection and management as prescribed in the Rules.
10. The Department shall constitute expert group as the Scientific Authority to advise the Management Authority on:
- (1) whether import, export, or re-export of wild flora and fauna specimen is detrimental to the survival of the species in the wild; and
 - (2) other scientific matters related to wild flora and fauna conservation and management.
11. The Department shall designate the Management Authority to grant permit and certificate for import, export, or re-report of wild flora and fauna specimen in consultation with the Scientific Authority.

Powers of the Forestry Official

12. Any power of forestry official under Section 13 to 21 of this Act shall be exercised in accordance with the Civil and Criminal Procedure Code of Bhutan.

Power to Inspect

13. The forestry official may inspect and verify any forest produce or product including permit or other relevant document, which any person is required to have in possession as per this Act and its Rules.

(༡༣) རྒྱལ་ཚལ་དང་རང་བཞིན་ཉམས་སྤང་ལུ་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆིངས་ཡིག་
གས་ མཐུན་གྲོས་ལག་ལེན་འཐབ་ནི།

(༡༤) བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་མི་ རྒྱལ་ཚལ་སྤང་སྤྱོད་དང་འཛིན་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་བའི་
བྱ་སྤྱོད་གཞན་བསྐྱབ་ནི།

༡༠. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ མཁས་མཆོག་སྡེ་ཚན་ཅིག་ འཛིན་སྤྱོད་དབང་འཛིན་ལུ་ གཤམ་འཁོད་དོན་
ཚན་གྱར་ གྲོས་སྟོན་འབད་མི་ ཚན་རིག་དབང་འཛིན་སྡེ་ གཞི་བཙུག་འབད་དགོ།

༡) རི་ཁའི་ཤིང་སྤྱ་དང་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་ རང་འབྲེན་དང་ཕྱིར་བཅོང་ ཡང་
ན་ ལོག་ཕྱིར་བཅོང་འབད་མི་གིས་ སྤྱི་དངོས་རིགས་སྤྱིའི་འཛེ་ཉིང་ལུ་ གཞོད་པ་ཡོད་
མེད་དང།

༢) རི་ཁའི་ཤིང་སྤྱ་དང་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་ ཉམས་སྤང་དང་འཛིན་སྤྱོད་ལུ་ འབྲེལ་བ་
ཡོད་པའི་ཚན་རིག་གི་གནད་དོན་གཞན།

༡༡. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ཚན་རིག་དབང་འཛིན་དང་གྲོས་བསྟུན་ཐོག་ རི་ཁའི་ཤིང་སྤྱ་དང་རི་དྲགས་
སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་གཞི་ རང་འབྲེན་དང་ཕྱིར་བཅོང་ངམ་ ལོག་ཕྱིར་བཅོང་གི་ཆོག་ཐམ་དང་
ལག་ཁྱེར་གནང་ནི་གི་དོན་ལུ་ འཛིན་སྤྱོད་དབང་འཛིན་ངོས་འཛིན་འབད་ནི་ལུ་ གྲོས་འཆར་
བཀོད་དགོ།

རྒྱལ་ཚལ་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་གི་དབང་ཚད།

༡༢. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དོན་ཚན་ ༡༣ པ་ལས་ ༡༧ པ་ཚུན་གྱི་ རྒྱལ་ཚལ་ལས་བྱེད་པའི་དབང་
ཚད་ འབྲུག་གི་ཞི་ཅུང་དང་ཉམས་ཅུང་བའི་གནད་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྲིམས་དེབ་དང་འཁྲུལ་ཏེ་ ལག་ལེན་
འཐབ་དགོ།

ཞིབ་དཔྱད་དབང་ཚད།

༡༣. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་འདིའི་བཅའ་ཡིག་དང་འཁྲུལ་ཏེ་ མི་ངོ་གང་རུང་ཅིག་གིས་ འཆང་དགོ་
པའི་ཆོག་ཐམ་མམ་ཡིག་ཆ་གཞན་བཙུག་པའི་ རྒྱལ་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་དང་ཐོན་དངོས་ཅིག་
རྒྱལ་ཚལ་ལས་བྱེད་པ་གིས་ ཞིབ་དཔྱད་དང་བདེན་དཔྱད་འབད་ཆོག།

Power to Arrest

14. The forestry official may arrest without warrant any person upon reasonable suspicion of commission of an offence following the information received or on sighting commission of an offence related to protected species listed in Schedule I under this Act.
15. Any forestry official making an arrest under Section 14 of this Act shall produce the suspect before the Court of competent jurisdiction within twenty-four hours of arrest exclusive of the time necessary for journey and government holidays to seek remand order.
16. Any person arrested under this Act may be detained for further investigation, upon seeking remand order from the Court.

Power to Search with Warrant

17. The forestry official shall have the right to enter into any premises in search of evidence related to forest produce or product with Court warrant.

Power to Search without Warrant

18. Any forestry official may conduct search in the forest-based industry including construction site without Court warrant in presence of the proprietor or management upon reasonable suspicion of an offence.

འཛིན་བཟུང་དབང་ཚད།

༡༤. མི་ངོག་རུང་ཅིག་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འདྲི་བུར་དེས་ ༡ པའི་ཐོན་པ་གོ་དཔོན་པའི་ ཉེན་སྐྱོབ་ཅན་གྱི་རིགས་སྣ་དང་འབྲེལ་བའི་གཞོན་འགེལ་འཐབ་པའི་ རྒྱ་མཚན་ལྷན་པའི་དོགས་པ་ཡོད་པའི་སྣན་ཁྱེད་པ་ ཡང་ན་ མཐོང་ཆེ་ རྒྱལ་ཆའི་ལས་བྱེད་པ་གིས་ བཀའ་འཕྲིན་མེད་རུང་ འཛིན་བཟུང་འབད་ཆོག།

༡༥. རྒྱལ་ཆའི་ལས་བྱེད་པ་ གང་རུང་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འདྲི་བུར་ཆན་ ༡༤ པའི་འོག་ལུ་ འཛིན་བཟུང་གྲུབ་ཆེ་ འཛིན་བཟུང་གི་ས་གནས་ལས་ འགྲུལ་བསྐྱོད་ལུ་ མཁོ་གཤམ་ཆེ་བའི་དུས་ ཡུན་དང་ གཞུང་གི་ངལ་གསོ་མ་བརྩེ་བར་ རྒྱུ་ཆེད་ཉེར་བཞིན་འཁོད་ དོགས་ཐོན་ཅན་ ཁྲིམས་སར་ངོ་སྟོན་འབད་དེ་ དོ་དམ་བཀའ་རྒྱ་ཁྱེད་གོ།

༡༦. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འདྲི་བུར་ འཛིན་བཟུང་གྲུབ་པའི་མི་དེ་ ཞིབ་དཔྱད་ཁ་སྐོང་གི་དོན་ལུ་ ཁྲིམས་ གྱི་འདུན་ས་ལས་ དོ་དམ་བཀའ་རྒྱ་ཐོག་ དོ་དམ་འོག་ལུ་བཞག་ཆོག།

བཀའ་འཕྲིན་ཐོག་བཅན་འཛོལ།

༡༧. རྒྱལ་ཆའི་ལས་བྱེད་པ་ལུ་ ཁྲིམས་འདུན་གྱི་བཅན་འཛོལ་བཀའ་རྒྱ་དང་འབྲེལ་ རྒྱལ་ཆའི་གྱི་ ཐོན་སྐྱོད་ ཡང་ན་ ཐོན་དངོས་དང་ འབྲེལ་བའི་སྐྱབ་བྱེད་ བཅན་འཛོལ་འབད་བར་ ས་ཁོངས་ གང་རུང་ནང་ལུ་ འཛུལ་ནི་འདྲི་བུར་ཆེད་ཡོད།

བཀའ་འཕྲིན་མེད་པར་བཅན་འཛོལ་དབང་ཚད།

༡༨. གཞོན་འགེལ་འཐབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ལྷན་པའི་དོགས་པ་ཡོད་ཆེ་ རྒྱལ་ཆའི་གྱི་ལས་བྱེད་པ་ གང་རུང་གིས་ བཅོ་སྐྱབ་ས་གནས་བརྩེས་པའི་ རྒྱལ་ཆའི་ལུ་བརྟེན་པའི་བཅོ་གྲུ་ཁང་ནང་ འདི་འདྲི་ རྩོམ་བཟུང་ ཡང་ན་ འཛིན་སྐྱོང་པ་ངོ་འཛོམས་ཐོག་ བཀའ་འཕྲིན་མེད་རུང་ བཅན་འཛོལ་འབད་ཆོག།

19. Any forestry official may stop and search any conveyance suspected of carrying forest produce or product at the designated forest check gate or checkpoint.
20. Any forestry official may search any person or livestock suspected of carrying forest produce or product illegally, and such person shall be searched or frisked by the person of the same gender.

Power to Entry

21. The forestry official may enter into any forest-based industry or construction site without any Court warrant for inspection and monitoring of forest produce as per the procedure prescribed in the Rules.

Power to seize and confiscate forest produce

22. The forestry official shall exercise the power to seize the forest produce being illegally transported, transacted, stored, felled, collected, and in possession.
23. The forestry official shall prepare a seizure list as per the format prescribed in the Rules.
24. Any forest produce listed under Schedule I of this Act seized under Section 22 of this Act shall be confiscated and surrendered to the Department.

༡༩. རྟོགས་ཟོན་འཆར་རུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་ཆེ་ རྟགས་ཚལ་ལས་བྱེད་པ་གང་རུང་གིས་ རོས་འཛིན་
གྲུབ་པའི་རྟགས་ཚལ་གྱི་ཞིབ་དཔྱད་སྒོ་ར་ ཡང་ན་ ཞིབ་དཔྱད་ས་ཁོངས་ནང་ རྟགས་ཚལ་གྱི་
ཐོན་སྐྱེད་ ཡང་ན་ ཐོན་དངོས་འབག་མི་འདེན་འཁོར་བཀག་སྟེ་ བཅན་འཚོལ་འབད་ཆོག།

༢༠. རྟགས་ཚལ་ལས་བྱེད་པ་གང་རུང་གིས་ རྟགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་དམ་ཐོན་དངོས་ ཁྲིམས་འགལ་
ཐོག་ལས་འབག་པའི་རྟོགས་ཟོན་འཆར་ཆེ་ མི་ངོམས་སྒོ་ནོར་སེམས་ཅན་ངོ་འགོག་འབད་དེ་
རྟོགས་ཟོན་ཅན་དང་མོ་མའི་དབྱེ་བ་གཅིག་པའི་ལས་བྱེད་པ་གིས་ནོམ་དཔྱད་འབད་ཆོག།

འཇུལ་ནིའི་དབང་ཚད།

༢༡. རྟགས་ཚལ་ལས་བྱེད་པ་གིས་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་རྟགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་བཟླ་
ཞིབ་དང་ལྟ་རྟོག་འབད་བར་ བཟོ་སྐྱེན་ས་གནས་བཙུ་པའི་རྟགས་ཚལ་ལུ་བརྟེན་པའི་བཟོ་བྲལ་ཁང་
ནང་ལུ་ བཀའ་འཛིན་མེད་པར་འཇུལ་ཆོག།

རྟགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་བཅན་བཟུང་དང་གཞུང་བཞེས་གྱི་དབང་ཚད།

༢༢. རྟགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ སྐྱེལ་འདེན་དང་ ཚོང་སྐྱར་ གསོག་འཛོག་ བཟུ་
པ་ བསྐྱ་འཛོམས་ དེ་ལས་འཆང་མི་རྒྱ་ རྟགས་ཚལ་ལས་བྱེད་པ་གིས་ བཅན་བཟུང་འབད་ནིའི་
དབང་ཆ་ཡོད།

༢༣. རྟགས་ཚལ་གྱི་ལས་བྱེད་པ་གིས་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ སྒྲིག་བཀོད་དང་འཁྲིལ་ཏེ་
བཅན་ལེན་གྱི་ཐོ་བཟོ་དགོ།

༢༤. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དོན་ཚན་ ༢༢ པའི་དགོངས་དོན་དང་འཁྲིལ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་
༡ པའི་ཐོ་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་ རྟགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ གཞུང་བཞེས་འབད་མི་རྒྱ་ ལས་
ཁུངས་ལུ་ཕྱིས་སྤུལ་དགོ།

25. Any seized forest produce pertaining to wild fauna listed under Schedule II and III of this Act shall be confiscated.
26. Any seized forest produce pertaining to wild flora listed under Schedule II and III of this Act shall be confiscated with the payment of fine as prescribed in the Rules and compensation at fair market value. In the event, the seized forest produces other than special class timber is to be released, the offender shall pay cost at fair market value in addition to fine and compensation.
27. The forest produce confiscated shall be disposed in a transparent manner as prescribed in the Rules.

Settlement of Offence

28. The Range Officer shall exercise the authority to settle forest offence involving payment of fines under section 171 to 211 of this Act and report to the concerned Division or Park Office on a periodic basis.

Custody of the Arrested Person

29. The detention of person arrested under this Act, where necessary, shall be with the Royal Bhutan Police.

༢༥. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༣ པའི་ཐོ་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་དྲགས་སློག་
ཆགས་དང་འབྲེལ་བའི་ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་གང་རུང་ཅིག་ བཅན་ལེན་གྲུབ་མི་འདི་ གཞུང་
བཞེས་འབད་དགོ།

༢༦. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༣ པའི་ཐོ་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྣ་དང་
འབྲེལ་བའི་ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་བཅན་ལེན་འབད་མི་འདི་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་
ཉེས་ཆད་དང་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་ཁར་ རྒྱུད་འབྲུས་སྤྱོད་ཐོག་ལས་ ཐོན་
སྐྱེད་དེ་ གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ། གལ་སྲིད་ གཞུང་བཞེས་འབད་མི་ཐོན་སྐྱེད་འདི་ དམིགས་
བསལ་དབྱེ་ཁའི་ཤིང་ཆས་མེད་པ་ཅིན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་དང་ འོས་
འབབ་ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་ཁར་ རྒྱུད་འབྲུས་གྱི་སྤྱིང་ཁར་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ཚོང་
འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་སྤྱོད་ཐོག་ལས་ ཐོན་སྐྱེད་དེ་འཛིན་གྲོལ་འབད་དགོ།

༢༧. གཞུང་བཞེས་འབད་ཡོད་པའི་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་གང་རུང་ཅིག་ དྲངས་གསལ་ཐོག་ལས་
བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་བྱ་སྤྱོད་རིམ་པ་དང་འཁྲིལ་ ཕྱིར་འདོན་འབད་དགོ།

གཞོན་འགེལ་བདེ་འགྲིག་འབད་ཐངས།

༢༨. གླིང་འཛིན་འགོ་དཔོན་གྱིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དོན་ཚན་ ༡༧༡ པ་ལས་ ༡༧༡ པ་ཚུན་
གྱི་ ཉེས་ཆད་སྤྱོད་དགོ་པའི་ ནགས་ཚལ་གྱི་གཞོན་འགེལ་ བདེ་འགྲིག་འབད་ནི་གི་དབང་ཚད་
ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་མངའ་སྡེ་ཡིག་ཚང་ ཡང་ན་ གླིང་གའི་ཡིག་ཚང་ལུ་ ཏུས་
མཚམས་ཅན་གྱི་སྒྲན་ཁུ་འབད་དགོ།

འཛིན་བཟུང་གྲུབ་པའི་མི་ངོམ་གྱི་བདག་གཉེར།

༢༩. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་འཛིན་བཟུང་གྲུབ་པའི་མི་ རོ་དམ་འོག་ལུ་བཞག་དགོ་པ་འཐོན་ཆེ་
རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་འགག་སྡེ་ནང་ལུ་བཞག་དགོ།

Forestry Hammer

30. The forestry hammers shall be the property of the State and the Department shall maintain a registry of the hammer as prescribed in the Rules.
31. The Department shall design and distribute forestry hammers to the field office under the Department.
32. The forestry hammer impression shall be required for felling of tree, movement, seizure or release of timber.

CHAPTER 3

STATE RESERVED FOREST LAND

33. State Reserved Forest Land shall constitute any land in Bhutan which is not State Land or private registered Land.
34. The State Reserved Forest Land shall be managed under different management regime including Protected Area, Community Forest, Forest Management Units, Local Forest Management Area, Working Scheme Area, Watershed, Wetland, and any other management regime prescribed in the Rules unless allotted under the Land Act of Bhutan.
35. Any inclusion into or exclusion from State Reserved Forest Land shall be dealt as per the provisions of the Land Act of Bhutan.

Declaration of Protected Area and Other Management Regimes

36. The Parliament may by law, declare any part of the country to be a National Park, Wildlife Reserve, Nature Reserve, Protected Forest,

ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོམ་

༣༠. ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོམ་ཚུ་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་རྒྱ་དངོས་ཨིན་མ་ལས་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ བཅའ་ཡིག་
ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པ་ལྟར་ ཐོམ་གི་ཐོ་བཀོད་མ་ཡིག་བདག་འཛིན་འཐབ་དགོ།
༣༡. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོམ་ཚུ་ བཀོད་སྤྱོད་འབད་དེ་ ལས་ཁུངས་འོག་གི་ས་ཁོངས་
ཡིག་ཚང་ལུ་བཀུམ་དགོ།
༣༢. ཤིང་བཟབ་ནི་ འབྲུལ་བསྐྱོད་འབད་ནི་ བཅོན་བཟུང་འབད་ནི་ ཡང་ན་ ཤིང་ཆས་འཛིན་གྲོལ་
འབད་ནི་འདི་དོན་ལུ་ ནགས་ཚལ་ཐོམ་རྟགས་ཀྱི་ཤུལ་དགོ།

ལེའུ་ ༩ པ།

རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས།

༣༣. འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་རྒྱལ་ཁམས་དང་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྲམ་བཀོད་གྲུབ་པའི་ས་ཆ་ཨིན་པའི་ས་ཆ་གང་
རུང་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་གངས་སུ་ཚུད་དགོ།
༣༤. འབྲུག་གི་སའི་བཅའ་ཁྲིམས་འོག་ལུ་ བགོ་འབྲེམས་འབད་དེ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་
སྤྱང་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ཚུ་ འཛིན་སྤྱོད་ཅིང་ལུགས་མ་འབྲམ་ སྤྱང་སྤྱོད་ས་ཁོངས་ གོང་
སྟེ་ནགས་ཚལ་ ནགས་ཚལ་འཛིན་སྤྱོད་ལས་ཚན་ ས་གནས་ནགས་ཚལ་འཛིན་སྤྱོད་ས་ཁོངས་
ལས་སྤྱ་འཆར་གཞི་ས་ཁོངས་ རྒྱ་འབབ་ས་གནས་ རྒྱ་ས་འདམ་རྩལ་དང་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་
དུ་བཀོད་པའི་འཛིན་སྤྱོད་ཅིང་ལུགས་ གཞན་དང་འབྲེལ་ཏེ་འཛིན་སྤྱོད་འབད་དགོ།
༣༥. རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ཀྱི་གངས་སུ་བཟུགས་ནི་ ཡང་ན་ ཕྱིར་བཏོན་
འབད་ནི་འདི་ འབྲུག་གི་སའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་དང་འབྲེལ་དགོ།

སྤྱང་སྤྱོད་ས་ཁོངས་དང་འཛིན་སྤྱོད་ཅིང་ལུགས་གཞན་གསལ་བསྐྱགས་འབད་ཐངས།

༣༦. སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་གནས་གང་རུང་ཅིག་ རྒྱལ་ཡོངས་གླིང་ག་དང་ཅི་དགས་སྤྱང་
སྤྱོད་ རང་བཞིན་སྤྱང་སྤྱོད་ སྤྱང་སྤྱོད་ཚན་གྱི་ནགས་ཚལ་ སྤྱི་ལཱ་ས་ཁོངས་སྤྱང་སྤྱོད་ ཉེན་གལ་

Biosphere Reserve, Critical Watershed, Biological Corridor, significant wetland of international importance, and such other categories meriting protection based on the proposal of the Ministry.

Protected Area Management Zone

37. The protected area may be delineated into core zone, transition zone, buffer zone, and multiple use zone considering wildlife habitat, species richness, traditional right, dominant land use, and resource extraction area as per procedure prescribed in the Rules.
38. The mining, quarrying, and developmental activity in the core zone of the protected area shall be prohibited.
39. The quarrying activity may be allowed in the protected area other than core zone for rural use by the local inhabitant or for developmental activity within the protected area.

Forest Produce in State Reserved Forest Land

40. Any forest produce in State Reserved Forest Land shall belong to the State and its harvest shall be regulated under this Act.
41. Extraction or harvest of any forest produce shall be allowed in State Reserved Forest Land based on the approved Management Plan for the area as prescribed in the Rules.

ཅན་གྱི་ཚུ་འབབ་ས་གནས་དང་ སྤྱི་ལུ་བར་ལམ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་ཚད་ལུ་ གཤམ་ཆེ་བའི་ཚུ་ས་
འདམ་རྒྱུ་དང་ སྤང་སྤྱོད་འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ ས་གནས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གཞན་ ལྷན་ཁག་གི་གྲོས་
འཆར་ལུ་ གཞི་བཞག་ཐོག་ལས་ ཁྲིམས་ཐོག་གསལ་བསྒྲགས་འབད་ཆོག།

སྤང་སྤྱོད་ས་ཁོངས་འཛིན་སྤྱོད།

༣༡. སྤང་སྤྱོད་ས་ཁོངས་འདི་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་བྱ་སྤྱོད་ཅིམ་པ་དང་འབྲེལ་ རི་
དུགས་སེམས་ཅན་འབྲུམ་ས་དང་ རིགས་སྤྱིའི་འབྱོར་ལྷན་ སྤང་སྤྱོད་ཐོབ་དབང་ མངོན་གསལ་
ཆེ་བའི་ས་ཆ་བཀོལ་སྤྱོད་དང་ ཐོན་ལུངས་ཕྱིར་བཏོན་ས་ཁོངས་ལུ་གཞིར་བཞག་སྟེ་ དབུས་གླིང་
ས་ཁོངས་དང་ སོར་སྤྱོད་ས་ཁོངས་ བར་གླིང་ས་ཁོངས་ ལྷ་མང་བཀོལ་སྤྱོད་ས་ཁོངས་ཚུ་ལུ་
བཅད་མཚམས་བཀོད་དགོ།
༣༢. སྤང་སྤྱོད་ས་ཁོངས་ཀྱི་དབུས་གླིང་ས་ཁོངས་ནང་ ས་གཏེར་རྩི་གཏེར་དང་ གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་
སྤྱིའི་ལུ་འབད་ནི་ཚུ་ བཀག་དམ་ཨིན།
༣༣. དབུས་གླིང་ས་ཁོངས་མིན་པའི་ སྤང་སྤྱོད་ས་ཁོངས་གཞན་ནང་ ས་གནས་དེ་ཁར་སྤྱོད་མི་ཚུ་གིས་
གོང་གསལ་གྱི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ ཡང་ན་ སྤང་སྤྱོད་ས་ཁོངས་ཀྱི་ནང་འཁོད་ གོང་
འཕེལ་གྱི་ལས་སྤྱིའི་དོན་ལུ་ རྩི་གཏེར་གྱི་ལས་སྤྱོད་འབད་ཆོག།

རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤང་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ཀྱི་ཐོན་སྤྱོད།

༣༤. རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤང་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་གི་ཐོན་སྤྱོད་གང་རུང་ རྒྱལ་ཁམས་ལུ་བདག་
དབང་ཡོད་པ་ལས་ ཐོན་སྤྱོད་བསྐྱུ་ཐངས་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གིས་མཚམས་འཛིན་འབད་
དགོ།
༣༥. རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤང་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་གི་ ཐོན་སྤྱོད་བཏོན་ནི་དང་བསྐྱུ་ནི་དེ་ ཆ་
འཛིག་མཛད་ཡོད་པའི་ས་ཁོངས་ཀྱི་འཛིན་སྤྱོད་འཆར་གཞི་ལུ་གཞིར་བཞག་སྟེ་ བཅའ་ཡིག་ནང་
ཆེད་དུ་བཀོད་པ་ལྷན་ གནང་བ་སྤྱོད་དགོ།

42. Any prospective forest produce found within the road right of way or transmission line corridor shall belong to the State and such forest produce shall be allotted to authorized agency or communities by the Department prior to developmental activities.
43. The allotment of timber from any State Reserved Forest Land along the roads shall not be permitted in:
- (1) any critical ecological sites;
 - (2) landslide prone area;
 - (3) risk of damaging roads and bridges; and
 - (4) significant landmarks and heritage sites.

Forestry Clearance

44. Any activity carried out in the State Reserved Forest Land shall require forestry clearance, issued by the Department.
45. Notwithstanding anything contained in Section 44 of this Act, the Head of the Department may delegate the authority to issue forestry clearance to its field office based on the technical categorization of activity in the Rules.
46. Forestry clearance shall not be issued for any activity in State Reserved Forest Land which fall in:
- (1) declared critical watershed and core zone of protected area;
 - (2) forestry clearance shall not be issued for any activity in State Reserved Forest Land which fall in:

༤༢. འཁོར་ལམ་ཐོབ་དབང་ ཡང་ན་ གློག་ཐག་རྒྱལ་ལམ་ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་ཀྱི་ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་
སྤྲེད་ཚུ་རྒྱལ་ཁམས་ལུ་བདག་དབང་ཡོད་པ་དང་ དེ་ཚུ་གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་སྣ་ཚུ་འགོ་མ་བཙུགས་
པའི་ཉེ་མ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ དབང་ཚད་ལྡན་པའི་ལས་སྣེ་ ཡང་ན་ མི་སྣེ་ལུ་ བགོ་འགྲེམས་
འབད་དགོ།

༤༣. འཁོར་ལམ་བདའ་སྟེ་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྲེད་སྤྲེད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལས་ ཤིང་ཆས་ཚུ་
བགོ་འགྲེམས་འབད་མ་ཚོགས་དེ་ཡང་།

(༡) ཉེན་གཤམ་ཅན་གྱི་སྟེ་ལུན་གནས་སྤངས་ཀྱི་ས་ཁོངས་དང་།

(༢) ས་རུད་ཀྱི་ཉེན་ཅན་ས་ཁོངས།

(༣) ལམ་དང་ཟམ་ཚུ་མེད་པ་གཏང་ནི་གི་ཉེན་ཁ་ཡོད་མི།

(༤) གསལ་མཐོང་ཅན་གྱི་ས་གནས་དང་སྟོལ་རྒྱུ་ཚུ་ནང་།

ནགས་ཚལ་གྱི་ཉེན་མེད་གནད་བ།

༤༤ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྲེད་སྤྲེད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལུ་ ལས་སྣ་ག་ཅི་འབད་དགོ་རུང་ ལས་
ཁུངས་ཀྱིས་གནང་མི་ནགས་ཚལ་གྱི་ཉེན་མེད་གནད་བ་དགོ།

༤༥. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འི་དོན་ཚན་ ༤༤ པའི་དགོངས་དོན་ལུ་མ་གྲོམ་པར་ བཅའ་ཡིག་ནང་གི་ལས་
སྣའི་ཁུད་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལུ་གཞི་བཞག་ཐོག་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ནགས་ཚལ་ཉེན་མེད་གནད་བ་
སྤྲོད་ནི་གི་དབང་ཚད་འདི་ལས་ཁུངས་འགོ་འཛིན་གྱིས་ ས་ཁོངས་ཡིག་ཚང་ལུ་འགན་སྲོད་འབད་
ཚོག།

༤༦. རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྲེད་སྤྲེད་ནགས་ཚལ་གྱི་གཤམ་འཁོད་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ལས་སྣ་གང་རུང་
འཐབ་ནི་འི་དོན་ལུ་ ནགས་ཚལ་གྱི་ཉེན་མེད་གནད་བ་སྤྲོད་མ་ཚོགས་ དེ་ཡང་།

(༡) གསལ་བསྐྱགས་འབད་ཡོད་པའི་ཉེན་གཤམ་ཅན་གྱི་ཚུ་འབབ་ས་གནས་དང་ སྤྲེད་སྤྲེད་ས་
ཁོངས་ཀྱི་དབུས་གླིང་ས་ཁོངས།

(༢) གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་སྣའི་དོན་ལུ་ཨིན་ན་མ་གཏོགས།

- (a) high forest;
 - (b) declared wetland; and
 - (c) any critical ecological sites along the roads, landslide prone area, risk of damaging roads and bridges, and any significant landmarks or heritage sites
- (3) areas within 100 feet from the bank or edge of any water body except for collection of River Bed Material from the identified site;
- (4) water recharge area identified by the Department;
- (5) areas within 500 meters from the plinth of the monastery or Dzong, where there are no settlements nearby except for Monastery or Dzong; and
- (6) areas outside the core zone of protected areas except for native inhabitants for their domestic use and national developmental activity.

Payment for Ecosystem Services

47. The Department through public participation and partnership for conservation and sustainable management of forest resources and ecosystem services may institute mechanisms for:
- (1) realizing resilience against climate change impacts;
 - (2) payment for ecosystem services; and
 - (3) green accounting and financial plough back

- (ཀ) བཀས་ཚལ་སྤྱོད་པ་དང་།
- (ཁ) བཀས་ལ་བསྐྱབས་འབད་ཡོད་པའི་རྒྱུ་འདམ་ཐུབ།
- (ག) ཉེན་གཤམ་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་གནས་སྤངས་ཀྱི་ས་ཁོངས་དང་ས་རུད་ཀྱི་ཉེན་ཅན་ས་ཁོངས་ལམ་དང་བཟུ་ཚུ་མེད་པ་གཏང་ནི་གི་ཉེན་ཁ་ཡོད་མི་ དེ་ལས་ བཀས་ལ་མཐོང་ཅན་གྱི་ས་གནས་ ཡང་ན་ སྤོལ་རྒྱུ་ཚུ་ནང་།
- (ན) རོས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ས་ཁོངས་ལས་ རྒྱ་གཤམ་ལས་རྒྱ་དངོས་བསྐྱུ་འཛོམས་མ་གཏོགས་ རྒྱ་རྒྱུ་ས་ཁོངས་ཀྱི་ རྒྱ་འབྲམ་ ཡང་ན་ རྒྱ་མཐའམ་ལས་ མི་ཎ་ ༡༠༠ གི་ནང་འཁོད།
- (ལ) ལས་ཁུངས་ཀྱིས་རོས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ རྒྱ་སྤོལ་སའི་ས་ཁོངས།
- (ཤ) ལྷ་ཁང་ངམ་རྫོང་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་སྤྱི་དོན་ལུ་ཨིན་ན་མ་གཏོགས་ ལྷ་ཁང་ངམ་རྫོང་གི་སྤོལ་ལུ་ལཱ་ཁུངས་ཆགས་ཏེ་མེད་ཆོ་ ལྷ་ཁང་ངམ་རྫོང་གི་ཀ་གདན་ལས་ མི་ཎ་ ༥༠༠ གི་ནང་འཁོད་དང་།
- (ད) དབུས་གླིང་ས་ཁོངས་ཀྱི་ཕྱི་ཁར་ སྤྱང་སྤྱོད་ས་ཁོངས་ནང་སྤྱོད་མི་རྒྱ་གིས་ རང་སྤྱོད་དང་གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་སྤྱི་དོན་ལུ་ཨིན་ན་མ་གཏོགས་ གཞན་ལས་སྤྱི་དོན་ལུ།

སྤྱོད་པ་གནས་ལུགས་ཞབས་ཏོག་གི་འབྲུག་པ།

- ༤༡. བཀས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་དང་ སྤྱོད་པ་གནས་ལུགས་ཉམས་སྤང་དང་ཡུན་བརྟན་འཛིན་སྐྱོང་དོན་ལུ་ མི་མང་གཤམ་གཏོགས་དང་ མཉམ་འབྲེལ་སེམས་ལྷགས་བསྐྱེད་བཅུག་ཐབས་ལུ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ཐབས་ལམ་གཞི་བཅུགས་འབད་དགོཔ་དེ་ཡང་།
- (༡) གནས་གཞིས་འགྱུར་བ་གི་བྱེམ་ལས་ བསྐྱར་འཛུགས་འབད་ནི་དང་།
- (༢) སྤྱོད་པ་གནས་ལུགས་ཞབས་ཏོག།
- (༣) སྤོལ་ལུ་ཕྱི་ཁར་ཁྲ་དང་དབུལ་ལོག་བཅུགས་ནི།

CHAPTER 4

FOREST MANAGEMENT AND PROTECTION

48. The State Reserved Forest Land shall be managed and protected under different forest management regime for effective and efficient management as per the Forest and Nature Conservation Code of Best Management Practices of Bhutan.
49. The felling and extraction of timber from State Reserve Forest Land shall require valid permit and hammer impression.
50. The felling and extraction of timber from State Reserve Forest Land within the stipulated distance from the bank and edge of water body and road as per Section 46 of this Act; and in the core zone of protected area and declared critical watershed shall be prohibited.

Community Forest

51. The Department may facilitate establishment of Community Forest to encourage sustainable management of trees and non-wood forest produce by the community to derive socio-economic and environmental benefit.
52. The right of Community Forest Management Group members is limited to use and management of trees and non-wood forest produce and shall have no ownership over the land, water resources, soil, sand, stone, boulder and riverbed materials in the Community Forest.
53. The management of Community Forest shall be guided by Community Forest Management Plan and any activity in Community Forest shall be regulated as per the procedure prescribed in the Rules.

ལེའུ་ ༤ པ།

ནགས་ཚལ་འཛིན་སྐྱོང་དང་སྤྱང་སྐྱོབ།

༤༩. རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྐྱོང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་འདི་ དོན་སྤྲིན་དང་འཛིན་སྐྱོང་ས་ཚན་གྱི་འཛིན་
སྐྱོང་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཚལ་དང་རང་བཞིན་ཉམས་སྤྱང་འཛིན་སྐྱོང་གི་གོམས་སྟོན་ལྟ་བུ་གཞག་ལྟར་
དུ་ འཛིན་སྐྱོང་གི་རིང་ལུགས་སེ་སོའི་འོག་ལུ་ འཛིན་སྐྱོང་དང་སྤྱང་སྐྱོབ་འབད་དགོ།
༥༠. རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྐྱོང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལས་ ཤིང་ཆས་རྩལ་པའམ་ཕྱིར་བཏོན་
འབདམ་ད་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཆོག་ཐམ་དང་ རྒྱལ་ཚལ་གྱི་ཐོན་རྒྱལ་དགོ།
༥༡. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དོན་ཚན་ ༤༤ པ་ནང་གསལ་བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་ཐག་རིང་སྤྱང་དང་འཁྲུག་
ཚུའི་འགྲམ་ ཡང་ན་ མཐའམ་དང་ འཁོར་ལམ་ སྤྱང་སྐྱོབ་ས་ཁོངས་ཀྱི་དབྱས་གླིང་ས་ཁོངས་
དང་ གསལ་སྟོན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ཉེན་གཤམ་ཚན་གྱི་ཚུ་འབབ་ས་གནས་ལས་ ཤིང་རྩལ་པའམ་
ཕྱིར་བཏོན་ལས་བཀག་དམ་ཨིན།

གྲོང་སྡེ་ནགས་ཚལ།

༥༢. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ མི་སྡེ་ལུ་དཔལ་འབྱོར་དང་མཐའ་འཁོར་གྱི་ཕན་པ་འབྱུང་ཐབས་ལུ་ ཤིང་དང་
ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ ཡུན་བརྟན་འཛིན་སྐྱོང་འབད་ནི་གི་སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་བཅུག་
སྟེ་ གྲོང་སྡེ་ནགས་ཚལ་གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་ལུ་ཕན་ཐབས་འབད་དགོ།
༥༣. གྲོང་སྡེ་ནགས་ཚལ་གྱི་འབྲུས་མི་ཚུ་ལུ་ ཤིང་དང་ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་སྤྱོད་ནི་དང་འཛིན་
སྐྱོང་གི་ཐོབ་དབང་མ་གཏོགས་ རྒྱ་དང་ས་ བྱམ་ རོ་ རོ་ཕུག་ དེ་ལས་ རྒྱ་འགྲམ་གྱི་རྒྱ་དང་ས་
ཚུའི་བདག་དབང་མེད།
༥༤. གྲོང་སྡེ་ནགས་ཚལ་གྱི་འཛིན་སྐྱོང་འདི་ གྲོང་སྡེ་ནགས་ཚལ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་གིས་ལམ་སྟོན་
འབད་དེ་ གྲོང་སྡེ་ནགས་ཚལ་ནང་ལུ་ལས་སྤྲོ་ག་ཅི་ཨིན་རུང་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་
བྱ་སྤྱོད་རིམ་པ་དང་འཁྲུལ་ཏེ་མཚམས་འཛིན་འབད་དགོ།

54. The Department may facilitate the institution of Community Forest Networking Group for collaboration and cooperation.
55. The Government shall exercise right to implement and execute any developmental activity of national importance in the Community Forest. In the event the Community Forest is taken over by the government, a fair compensation determined by the Department may be paid to the Community Forest Management Group.
56. Any Community Forest Management Group failing to comply with the Community Forest management plan shall be suspended and reinstated or terminated as per the procedure prescribed in the Rules.

Private Forest

57. Any private registered land may be managed as private forest or agro-forestry for domestic and commercial harvest of forest produce which shall be facilitated and promoted by the Department.

Institutional Forest

58. Any forest produce on State Reserved Forest land to be allotted or leased to Institution other than Thromde shall belong to the State and such forest produce shall be extracted or harvested by the Department or authorized agency prior to allotment or leasing.
59. Notwithstanding anything contained in Section 58 of this Act, the tree or non-wood forest produce planted after the allotment or lease of land shall be managed and belong to the concerned institution and its use shall be as per the procedure prescribed in the Rules.

༥༤. གྲོང་སྡེ་ནགས་ཚལ་ཚུ་གི་འབྲེལ་འཐབ་སྡེ་ཚན་གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་མཉམ་རུབ་དང་མཉམ་འབྲེལ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ཕན་ཐབས་འབད་ཆོག།

༥༥. གཞུང་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་གནས་ཚད་ལུ་ མཁོ་བའི་གོང་འཕེལ་ལས་སྒྲའི་དོན་ལུ་ གྲོང་སྡེ་ནགས་ཚལ་ འཛིན་སྐྱོང་འོག་གི་ནགས་ཚལ་གྱི་ས་ཆ་ གཞུང་བཞེས་མཛད་ནིའི་དབང་ཚད་ཡོད། གལ་སྲིད་ གྲོང་སྡེ་ནགས་ཚལ་ཅིག་ གཞུང་གིས་བྱགས་མཁོར་བཞེས་ཆེ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་གཏན་འཁེལ་བཟོ་བའི་དང་སྟོམས་གི་རྒྱུ་འབྲས་ གྲོང་སྡེ་ནགས་ཚལ་འཛིན་སྐྱོང་སྡེ་ཚན་ལུ་གནང་དགོ།

༥༦. གྲོང་སྡེ་ནགས་ཚལ་སྡེ་ཚན་གང་རུང་གིས་ གྲོང་སྡེ་ནགས་ཚལ་གྱི་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་ལུ་ མ་གནས་པ་ཅིན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་བྱ་སྟེའི་རིམ་པ་དང་འབྲེལ་ སྐབས་ཐོག་མཚམས་འཛིག་དང་བསྐྱར་སྤྱོད་ ཡང་ན་ མཐའ་སྤྱད་གཏང་དགོ།

སྒྲེང་གི་ནགས་ཚལ།

༥༧. སྒྲེང་གི་ཁྲམ་བཀོད་གྲུབ་པའི་ས་ཆ་གང་རུང་ཅིག་ ནང་འཁོད་དང་ཆོང་འབྲེལ་གྱི་དོན་ལུ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ཕན་འདེབས་དང་ ཡར་རྒྱས་གཏང་སྟེ་ ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་བསྐྱེད་སྐྱེད་ཅིའི་དོན་ལུ་ སྒྲེང་གི་ནགས་ཚལ་ ཡང་ན་ སོ་ནམ་ནགས་ཚལ་སྡེ་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ཆོག།

གཙུག་སྡེའི་ནགས་ཚལ།

༥༨. ཁྲོམ་སྡེ་མེན་པར་གཙུག་སྡེ་གཞན་ལུ་ བཀོ་འགྲེམས་སམ་ གླུ་ཁར་སྤྱོད་པའི་ས་ཆ་ནང་ཡོད་པའི་ ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་བདག་དབང་འདི་ རྒྱལ་ཁམས་ལུ་ཡོད་པ་ལས་ ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ ས་ཆ་བཀོ་འགྲེམས་སམ་ གླུ་ཁར་མ་སྤྱོད་པའི་སྡེ་གོང་ལས་ ལས་ཁུངས་ ཡང་ན་ དབང་ཚད་ལུན་པའི་ལས་སྡེ་གིས་བཏོན་ནི་ ཡང་ན་ བསྐྱེད་འབད་དགོ།

༥༩. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དོན་ཚན་ ༥༥ པའི་དགོངས་དོན་ལུ་མ་ལྟོས་པར་ གཙུག་སྡེ་གི་ས་ཆ་འདི་ གླུ་སྤྱོད་ཁར་ལེན་པའི་ལུ་ལས་བཙུགས་པའི་ཤིང་ ཡང་ན་ ཤིང་མེན་ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ འཛིན་སྐྱོང་དང་བདག་དབང་ འབྲེལ་ཡོད་གཙུག་སྡེ་ལུ་ཡོད་པ་དང་ དེ་ཡང་ བཅའ་ཡིག་ནང་ ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་བྱ་སྟེའི་རིམ་པ་དང་འབྲེལ་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོ།

Industrial Forest

60. Any forest produce on State Reserved Forest land to be allotted or leased to Industry shall belong to the State and such forest produce shall be extracted or harvested by the Department or authorized agency prior to allotment or leasing.
61. Notwithstanding anything contained in Section 60 of this Act, the tree or non-wood forest produce planted after the allotment or lease of land shall be managed and belong to the concerned industry and its use shall be as per the procedure prescribed in the Rules.

Production Forest

62. The State Reserved Forest Land may be designated as production forest primarily for production of timber, firewood, and other forest produce as per the procedure prescribed in the Rules.
63. The Department shall manage production forest through the Forest Management Unit or any other suitable management regime to ensure sustainable production, and utilization of forest produce as per the approved Management Plan.
64. The harvest and utilization of forest produce from production forest shall be regulated by the Department as per the procedure prescribed in the Rules.

བཅོ་ཟུའི་ནགས་ཚལ།

༤༠. བཅོ་ཟུ་ཁང་ལུ་ བགོ་འགྲེམས་སམ་གླུ་ཁར་སྤྱོད་པའི་ ས་ཆ་ནང་ཡོད་པའི་ནགས་ཚལ་གི་ཐོན་སྐྱེད་
གི་བདག་དབང་འདི་ རྒྱལ་ཁམས་ལུ་ཡོད་པ་ལས་ ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ས་ཆ་བགོ་འགྲེམས་སམ་ གླུ་ཁར་
མ་སྤྱོད་པའི་སྤྲ་གོང་ལས་ ལས་ཁུངས་ ཡང་ན་ དབང་ཚད་ལུན་པའི་ལས་སྡེ་གིས་ ཕྱིར་བཏོན་
ནམ་བཟུ་ལེན་འབད་དགོ།

༤༡. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འི་དོན་ཚན་ ༤༠ པའི་དགོངས་དོན་ལུ་མ་ལྟོས་པར་ ས་ཆ་བགོ་འགྲེམས་སམ་
གླུ་སྤྱོད་ཁར་སྤྱོད་ཚར་བའི་རྩིས་སུ་ གསར་བཙུགས་འབད་བའི་ཤིང་དང་ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་
ཐོན་སྐྱེད་གི་ འཛིན་སྐྱོང་དང་བདག་དབང་འདི་ འབྲེལ་ཡོད་བཅོ་ཟུ་ཁང་ལུ་ཡོད་རུང་ ཐོན་སྐྱེད་གི་
ལག་ལེན་འདི་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་བྱ་སྤྱོད་འཛིན་པ་དང་འཁྲིལ་དགོ།

ཐོན་འབྲས་ནགས་ཚལ།

༤༢. རྒྱལ་ཁམས་གི་སྤྱང་སྐྱོང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་འདི་ དམིགས་བསལ་གི་ ཤིང་ཆས་དང་ ཐབ་
ཤིང་ དེ་ལས་ ནགས་ཚལ་གི་ཐོན་སྐྱེད་གཞན་ ཐོན་འབྲས་འབད་སའི་ས་ཁོངས་སྡེ་ བཅའ་ཡིག་
ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་བྱ་སྤྱོད་འཛིན་པ་དང་འཁྲིལ་ རོས་འཛིན་འབད་ཆོག།

༤༣. ལས་ཁུངས་གིས་ ནགས་ཚལ་འཛིན་སྐྱོང་ལས་ཚན་བརྒྱད་དེ་ ཡང་ན་ ཕན་རྒྱབས་ཚན་གི་འཛིན་
སྐྱོང་རིང་ལུགས་གཞན་གི་ཐོག་ལས་ ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་དང་ལག་ལེན་ལུན་བརྟན་རིས་གཏན་
བཅོ་ཐབས་ལུ་ ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་གི་སྤྱོད་ཐངས་འདི་གནང་བ་གོལ་ཡོད་པའི་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་
གཞི་དང་འཁྲིལ་དགོ།

༤༤. ཐོན་འབྲས་ནགས་ཚལ་ནང་གི་ཐོན་སྐྱེད་བཟུ་ལེན་དང་ལག་ལེན་འཐབ་ཐངས་ཚུ་ བཅའ་ཡིག་
ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་བྱ་སྤྱོད་འཛིན་པ་དང་འཁྲིལ་ ལས་ཁུངས་གིས་མཆམས་འཛིན་འབད་དགོ།

Urban Forest

65. The Department may collaborate with Thromde in improving urban greenery, aesthetic values, and to enhance environmental and social benefit.
66. Any removal or harvest of forest produce from the Thromde area shall comply to the procedures prescribed in the Rules.

Plantation in State Reserved Forest Land

67. The Department may carry out plantation or outsource plantation activity to any authorized agency and such plantation shall be carried out as per the Technical Guidelines issued by the Department.
68. The Department or any authorized agency or Community Forest Management Group shall carry out reforestation after harvesting of the timber or afforestation wherever necessary as per the Technical Guidelines.
69. Any agency or an individual voluntarily carrying out plantation shall require approval from the Department to ensure compliance to the Technical Guidelines and forest produce shall belong to the State.
70. The compensatory plantation in State Reserved Forest Land shall be carried out by the agency responsible for deforestation or damage caused to the forest produce for taking up any developmental activity.
71. The Department shall monitor the compensatory plantation in the State Reserved Forest Land under section 70 of this Act.

ཁྲིམ་སྡེ་ནགས་ཚལ།

༤༥. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ཁྲིམ་གྱི་སྡེ་ལྗང་དང་ མཛེས་ཆའི་བྱད་ཚས་ཡར་སྐྱེད་དང་ མཐའ་འཁོར་དང་མི་
སྡེ་ལུ་ སུན་སྒྲུབས་ཡར་བྱུག་གི་དོན་ལུ་ ཁྲིམ་སྡེ་དང་གཅིག་ཁར་མཉམ་འབྲེལ་འབད་ཆོག།
༤༦. ཁྲིམ་སྡེ་འི་ས་ཁོངས་ནང་ལས་ ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཕྱིར་བཏོན་ནམ་བསྐྱེལ་ལེན་འདི་ བཅའ་
ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་བྱ་སྤྱོད་ཤིམ་པ་དང་འབྲེལ་དགོ།

རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱད་སྐྱོང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལུ་ཤིང་བཅུག་ནི།

༤༧. ཤིང་བཅུགས་ནི་གི་ལཱ་འདི་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་འབད་ནི་ ཡང་ན་ དབང་ཚད་ལཱ་ན་པའི་ལས་སྡེ་
ཅིག་ལུ་སྤྱོད་ཆོག་རུང་ཤིང་བཅུགས་ཐངས་ཀྱི་ཐད་དུ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་གནང་མི་བྱད་རིག་གི་
ལམ་སྟོན་དང་འབྲེལ་དགོ།
༤༨. ལས་ཁུངས་ ཡང་ན་ དབང་ཚད་ལཱ་ན་པའི་ལས་སྡེ་གང་རུང་ ཡང་ན་ གྲོང་སྡེ་ནགས་ཚལ་འཛིན་
སྐྱོང་སྡེ་ཚན་གྱིས་ ཤིང་ཆས་བསྐྱེལ་ལེན་འབད་ཞིན་མ་ལས་ བྱད་རིག་གི་ལམ་སྟོན་དང་འབྲེལ་
ནགས་ཚལ་བསྐྱར་གསོ་ ཡང་ན་ དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱེད་གསར་བཟོ་འབད་དགོ།
༤༩. ལས་སྡེ་གང་རུང་ ཡང་ན་ མི་ངོམ་ཅིག་གིས་ དང་སྒྲངས་ཐོག་ལས་ཤིང་བཅུགས་པའི་སྐྱབས་
བྱུང་རིག་གི་ལམ་སྟོན་ལུ་གནས་ཏེ་བཅུགས་ཐབས་ལུ་ ལས་ཁུངས་ལས་གནང་བ་དགོཔ་དང་
ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་བདག་དབང་འདི་ རྒྱལ་ཁམས་ལུ་ཡོད།
༥༠. གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་སྤྱོད་གང་རུང་ཞིག་འབད་བའི་སྐྱབས་སུ་ ནགས་ཚལ་རྩ་མེད་བཟོ་བ་ ཡང་
ན་ ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་ལུ་གཞིན་སྐྱོན་རྒྱབ་མི་ལས་སྡེ་གང་རུང་གིས་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱད་སྐྱོང་
ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ རྒྱུ་འབྱས་སྡེ་ཤིང་གསར་བཅུགས་འབད་ནིའི་འགན་ཁུར་པོ་ག།
༥༡. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འདི་དོན་ཚན་ ༥༠ པའི་འོག་ལུ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱད་སྐྱོང་
ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལུ་ རྒྱུ་འབྱས་སྡེ་ ཤིང་གསར་བཅུགས་འབད་མི་འདི་ ལྷ་རྟོག་འབད་
དགོ།

72. The Department may promote and establish nurseries on need basis to carry out plantation.

Forest Fire

73. Prevention and protection of forest fire hazard shall be the fundamental duty of every Bhutanese.
74. Unless otherwise provided under section 78 of this Act, setting of forest fire in State Reserved Forest Land shall be prohibited.
75. The Department shall be responsible to prevent and protect forest from being damaged by fire through adoption and implementation of various forest fire management practices.
76. The Department shall institute Inter-Agency Forest Fire Coordination Group to combat forest fire and Community-based Forest Fire Management Group to prevent, combat and manage forest fire.
77. The Department shall coordinate and carry out post-forest fire management for restoration of the damaged area.
78. The Department may allow controlled or prescribed burning for habitat management and prevention of forest fire.

ཡ༣. ཤིང་བཙུགས་ནི་གི་དོན་ལུ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་དགོས་མཁོ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ལུང་མ་གསེ་སྐྱོང་ཁང་
གཞི་བཙུགས་དང་ ཡར་རྒྱས་གཏང་དགོ།

ནགས་ཚལ་མེ་རྒྱུན།

ཡ༣. ནགས་ཚལ་མེ་རྒྱུན་ལས་བཀག་ཐབས་དང་སྤངས་སྐྱོབ་འབད་ནི་དེ་ འབྲུག་མི་ཆ་མཉམ་གྱི་གཞི་རྒྱུན་
འགན་ཁུར་ཨིན།

ཡ༤. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འཛིན་ཚན་ ཡ༥ པའི་དགོངས་དོན་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཨིན་ན་མ་གཏོགས་ རྒྱལ་
ཁམས་ཀྱི་སྤངས་སྐྱོབ་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ ནགས་ཚལ་མེ་གཏང་ནི་འདི་ བཀག་དམ་ཨིན།

ཡ༥. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ནགས་ཚལ་མེ་རྒྱུན་འཛིན་སྐྱོང་ གོམས་སྤོལ་སྒྲ་ཚོགས་ ཆ་འཛོག་དང་ལག་
ལེན་འཐབ་ཐོག་ལས་ ནགས་ཚལ་མེ་འཛིན་སྐྱོབ་ལས་ སྤོལ་འགོག་དང་སྤངས་སྐྱོབ་འབད་ནི་ནང་
བཙོན་ལྷགས་བསྐྱེད་དགོ།

ཡ༦. ནགས་ཚལ་མེ་རྒྱུན་ལས་བཀག་ནི་འཛིན་ལུ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ལས་སྡེ་འབར་ན་ མཉམ་འབྲེལ་
སྡེ་ཚན་དང་ ནགས་ཚལ་མེ་རྒྱུན་ལས་སྤོལ་འགོག་གཞི་བཀག་ཐབས་ དེ་ལས་ འཛིན་སྐྱོང་གི་
དོན་ལུ་ མི་སྡེ་ནང་ནགས་ཚལ་མེ་རྒྱུན་འཛིན་སྐྱོང་སྡེ་ཚན་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ།

ཡ༧. མེ་རྒྱུན་གྱིས་གཞོད་སྐྱོན་རྒྱབ་མི་ ནགས་ཚལ་བསྐྱར་འཛུགས་ཀྱི་དོན་ལུ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་
ནགས་ཚལ་མེ་རྒྱུན་གྱི་གཞོད་སྐྱོན་རྒྱབ་པའི་ས་ཁོངས་འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་ནང་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་
དགོ།

ཡ༨. རྒྱེ་དངོས་འབྲུམ་ས་འཛིན་སྐྱོང་དང་ ནགས་ཚལ་མེ་རྒྱུན་ལས་སྤོལ་འགོག་འབད་ཐབས་ལུ་ ཚད་
འཛིན་ ཡང་ན་ ཁྲིམས་མཐུན་ཚད་འཛིན་ཐོག་ལས་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་གནང་བ་བྱིན་ཚོགས།

Pest and Disease

79. The Department shall be responsible to prevent, detect, and manage outbreak of pest and disease in forest through scientific research and management as per the procedure prescribed in the Rules in collaboration with relevant agency.
80. The Department shall collaborate with relevant agencies to prevent spread of forest and wildlife pests and disease from internal movement or import of plant and plant products and wildlife and wildlife products.
81. The Department shall adopt appropriate measures to combat outbreak and prevent spread of disease to wildlife in State Reserved Forest Land in collaboration with relevant agencies.

Forestry Research

82. The Ministry shall approve any research in State Reserved Forest Land in the country.
83. Any research in State Reserved Forest Land shall be as per the research procedure adopted by the Ministry.

Monitoring and Evaluation

84. The Department shall carry out monitoring and evaluation of activity in the State Reserved Forest Land.
85. The Ministry may constitute a group of technical experts from the Department or designate any authorized agency to monitor and evaluate activity carried out in State Reserved Forest Land.

འབྲུབ་དང་ནད་གཞི།

༡༩. ནགས་ཚལ་ནང་འབྲུབ་དང་ནད་གཞི་གི་བྱབ་སྤེལ་ ཚན་རིག་ཞིབ་འཇོལ་དང་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐོག་ལས་ སྔོན་འགོག་གམ་ཤེས་རྟོགས་དང་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་འདི་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་དང་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་འགན་ཁུར་ཞིན།
༢༠. ཤིང་དང་ཤིང་གི་ཐོན་སྐྱེད་ དེ་ལས་ རི་དྲགས་སློག་ཆགས་དང་ འདིའི་ཐོན་སྐྱེད་ ནང་འཁོད་ འགྲུལ་སྐྱོད་ ཡང་ན་ ནང་འབྲེན་འབད་བའི་སྐབས་ ནགས་ཚལ་དང་རི་དྲགས་ཀྱི་ནད་འབྲུབ་ བྱབ་སྤེལ་ལས་ སྔོན་འགོག་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་དང་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་དགོ།
༢༡. རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྐྱོང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལུ་ རི་དྲགས་སེམས་ཅན་ལུ་ འབྲུབ་དང་ནད་ གཞི་བྱབ་སྤེལ་ལས་བཀག་ཐབས་དང་ སྔོན་འགོག་གི་དོན་ལུ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ འབྲེལ་ཡོད་ ལས་སྡེ་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ འོས་འཚམས་ལྡན་པའི་ཐབས་ལམ་ དང་ལེན་འབད་དགོ།

ནགས་ཚལ་གྱི་ཞིབ་འཇོལ།

༢༢. ལྷན་ཁག་གིས་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྐྱོང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལུ་ ཞིབ་འཇོལ་གང་རུང་གི་ གནད་བ་བྱིན་དགོ།
༢༣. རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྐྱོང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལུ་ ཞིབ་འཇོལ་གང་རུང་ཅིག་ ལྷན་ཁག་ གིས་ཆ་འཛིག་མཛད་མི་ ཞིབ་འཇོལ་གྱི་བྱ་སྤྱོད་རིམ་པ་དང་འཁྲིལ་དགོ།

ལྷ་རྟོག་དང་དབྱེ་ཞིབ།

༢༤. རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྐྱོང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ ལས་སྡེའི་ལྷ་རྟོག་དང་དབྱེ་ཞིབ་ཀྱི་དོན་ལུ་ ལས་ཁུངས་ནང་འཁོད་ལས་ཁུངས་རིག་གི་སྡེ་ཚན་ ཡང་ན་ དབང་ཚད་ལྡན་པའི་ལས་སྡེ་ཞིག་ ལྷན་ཁག་གིས་ངོས་འཛིན་འབད་དགོ།

CHAPTER 5

NATURE CONSERVATION

86. Any wild flora and fauna in Bhutan are protected; killing, injuring, destroying, capturing, collecting, possessing, breeding, raising, cultivating, and trading of any wild flora and fauna specimen or product whether or not in State Reserved Forest Land is prohibited unless permitted by this Act.
87. All wild flora and fauna in Bhutan, which warrants protection, shall be listed under Schedule I, II, and III of this Act.
88. Any species of wild flora and fauna newly discovered that warrants protection shall be categorized under Schedule III of this Act until the species warrants upgradation to Schedule I or II under this Act.

Conservation of Wild Flora

89. Any wild flora listed in Schedule I of this Act shall not be collected, possessed, or traded except, for scientific research and population management including conservation breeding or plantation on the recommendation of the Scientific Authority.
90. The Department shall allow cultivation, collection, or trade of any wild flora listed in Schedule II and III of this Act as per the procedure prescribed in the Rules.

ལེའུ་ ༥ པ། རང་བཞིན་ཉམས་སྤང་།

༥༤. ཀྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤངསྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལུ་ ཡིན་རུང་མེན་རུང་ འབྲུག་ནང་འཁོད་
ཀྱི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྤྱ་དང་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་གང་རུང་ སྤངསྤྱོད་འབད་མ་ཡིན་མ་ལས་ བཅའ་
ཁྲིམས་འདི་ཉི་གནང་བ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ རི་ཁའི་ཤིང་སྤྱ་དང་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ བསད་པ་
གཞོན་སྟོན་རྒྱབ་པ་ ཅ་མེད་བཟོ་བ་ བཟུང་བ་ བསྟུ་འཛུམས་ འཆང་བ་ རིགས་སྐྱེལ་བ་ གསོ་
བ་ འཛུགས་སྦྱོང་དང་ དེའི་དཔེ་ཚད་ ཡང་ན་ ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ ཚོང་སྤྱར་འཐབ་མི་ཚོག།
༥༥. འབྲུག་ནང་འཁོད་ཀྱི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྤྱ་དང་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་གང་རུང་ཞིག་ སྤངསྤྱོད་འབད་
དགོ་ཚེ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ཉི་ཟུར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༩ པ་ དེ་ལས་ ༣ པའི་ཐོན་པ་ ཐོ་
བཞོན་འབད་དགོ།
༥༦. གསར་རྟེན་འབད་མི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྤྱ་དང་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཚུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ཉི་ཟུར་དེབ་
༡ པ་དང་ ༩ པའི་ཐོན་པ་ ཡར་མེད་འབད་དགོ་པ་མ་འཐོན་ཚུན་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ཉི་ཟུར་དེབ་
༣ པ་ནང་ཚུད་པ་ཡིན།

རི་ཁའི་ཤིང་སྤྱ་ཉམས་སྤང་།

༥༧. ཚན་རིག་དབང་འཛིན་གྱི་གོས་འདེབས་ལྟར་དུ་ ཉམས་སྤང་རིགས་སྐྱེལ་ ཡང་ན་ ཤིང་བཅུགས་
ནི་བརྩིས་པའི་ ཚན་རིག་ཞིབ་འཚོལ་དང་ རིགས་སྐྱོབས་འཛིན་སྦྱོང་གི་དོན་ལུ་ཡིན་ན་མ་
གཏོགས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ཉི་ཟུར་དེབ་ ༡ པའི་ཐོན་པ་བཞོན་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྤྱ་གང་
རུང་ བསྟུ་འཛུམས་འཆང་བ་ ཡང་ན་ ཚོང་སྤྱར་འཐབ་མི་ཚོག།
༥༨. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ཉི་ཟུར་དེབ་ ༩ པ་དང་ ༣ པའི་ཐོན་པ་བཞོན་ཡོད་པའི་རི་ཁའི་ཤིང་སྤྱ་གང་རུང་
ཞིག་ འཛུགས་སྦྱོང་ ཡང་ན་ བསྟུ་འཛུམས་ ཚོང་སྤྱར་འཐབ་ནིའི་དོན་ལུ་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་
དུ་བཞོན་པའི་ བྱ་སྐྱེའི་རིམ་པ་དང་འབྲེལ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་གནང་བ་སྟོན་དགོ།

Conservation of Wild Fauna

91. Any wild fauna listed in Schedule I of this Act shall not be killed, injured, or destroyed except in defense against attack, imminent threat to human life or for population management as recommended by the Scientific Authority.
92. Any wild fauna listed in Schedule I of this Act shall not be captured, collected, possessed, bred, raised or traded except for scientific research or population management including conservation breeding as recommended by the Scientific Authority.
93. Any wild fauna listed in Schedule II and III of this Act is also protected and may not be killed, injured, destroyed, captured, collected, possessed, bred, raised, or traded except for approved fishing, scientific research, population management, defense against attack or imminent threat on human life or livestock, damage to crop or other private property.
94. In the event that any wild fauna is injured or killed in defense under Section 91 and 93 of this Act, the incident shall be immediately reported to the nearest Forest Office and wildlife specimen shall be handed over to the Forest Office.
95. In the event that any wild fauna is found injured in the wild or injured in defense against attack, such incident shall be reported to the nearest Forest Office for rescue and rehabilitation.

རིདྲགས་སྟོག་ཆགས་ཉམས་སྤྱད།

༡༡. གཞོད་ཚུབས་ལས་སྤྱད་སྟོབ་དང་མིའི་སྟོག་ལུ་ཉེན་ལོད་པ་ ཡང་ན་ ཚན་རིག་དབང་འཛིན་གྱི་
གྲོས་འདེབས་ལྟར་དུ་ རིགས་སྟོབས་འཛིན་སྟོང་འཐབ་ནིའི་དོན་ལུ་ཡིན་ན་མ་གཏོགས་ བཅའ་
ཁྲིམས་འདིའི་བྱར་དེབ་ ཉ པའི་ཐོ་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་ རིདྲགས་སྟོག་ཆགས་གང་རུང་བསད་པ་
གཞོད་སྟོན་རྒྱབ་པའམ་ ཕ་མེད་བཟོ་མི་ཆོག།
༡༢. ཚན་རིག་གི་ཞིབ་འཆོལ་དང་ ཉམས་སྤྱད་རིགས་སྟེལ་བཅེས་པའི་ ཚན་རིག་དབང་འཛིན་གྱི་
གྲོས་འདེབས་དང་འཁྲིལ་ རིགས་སྟོབས་འཛིན་སྟོང་དོན་ལུ་ཡིན་ན་མ་གཏོགས་ བཅའ་ཁྲིམས་
འདིའི་བྱར་དེབ་ ཉ པའི་ཐོ་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་ རིདྲགས་སྟོག་ཆགས་གང་རུང་ བབྱུང་བ་
བསྟུ་འཛུམས་ རིགས་སྟེལ་ གསོ་བའམ་ ཆོང་སྒྱུར་འཐབ་མི་ཆོག།
༡༣. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་བྱར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༣ པ་ནང་ ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རིདྲགས་ཀྱི་སྟོག་
ཆགས་ཚུ་ཡང་ སྤྱད་སྟོབ་འབད་མ་ཡིན་པའམ་ གནང་བ་ཡོད་དེ་ཉ་བབྱུང་ནི་ ཚན་རིག་ཞིབ་
འཆོལ་ རིགས་སྟོབས་འཛིན་སྟོང་ གཞོད་ཚུབས་ལས་སྤྱད་སྟོབ་ ཡང་ན་ མིའི་སྟོག་དང་ སྟོ་
ནོར་སེམས་ཅན་ ལོ་ཐོག་ ཡང་ན་ སྟེར་གྱི་རྒྱ་དངོས་གཞན་མེད་པ་གཏང་ནིའི་ ཉེན་ལོད་ན་
མ་གཏོགས་ རིདྲགས་སྟོག་ཆགས་ཚུ་ བསད་ནི་ གཞོད་སྟོན་རྒྱབ་ནི་ ཕ་མེད་བཟོ་ནི་ བབྱུང་ནི་
བསྟུ་འཛུམས་འབད་ནི་ རིགས་སྟེལ་ནི་ གསོ་ནི་དང་ཆོང་སྒྱུར་འཐབ་མི་ཆོག།
༡༤. གལ་སྲིད་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དོན་ཚན་ ༡༡ པ་དང་ ༡༣ པ་གི་འོག་ལུ་ རིདྲགས་སྟོག་
ཆགས་གང་རུང་ཅིག་བསད་པ་ཅིན་ ཉེ་འདབས་ཀྱི་ནགས་ཚལ་ཡིག་ཚང་ལུ་ དེ་འཕྲོ་ལས་སྟན་ལུ་
འབད་ཞིན་པའམ་ སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་དེ་ ནགས་ཚལ་ཡིག་ཚང་ལུ་སྟོན་དགོ།
༡༥. གལ་སྲིད་ རིདྲགས་སྟོག་ཆགས་གང་རུང་ཅིག་ རིལ་ལུ་གཞོད་སྟོན་ཐོག་སྟེ་ཡོད་ས་མཐོང་བའམ་
རང་གི་སྤྱད་སྟོབ་འབད་བའི་སྐབས་གཞོད་སྟོན་འབྱུང་པ་ཅིན་ སྟོག་སྐབས་དང་ཉམས་གསལ་དོན་
ལུ་ ཉེ་འདབས་ཀྱི་ནགས་ཚལ་གྱི་ཡིག་ཚང་ལུ་སྟན་ལུ་འབད་དགོ།

96. Feeding of wild fauna in State Reserved Forest Land by any person is prohibited except in enclosure and for scientific research.
97. Disturbing of wild fauna in State Reserved Forest Land by any person by use of electronic device, call playback, or flushing shall be prohibited except for:
- (1) Wildlife in enclosure;
 - (2) Scientific research; and
 - (3) The purpose of eco-tourism except during breeding season.
98. Laying trap or snare in State Reserved Forest Land, State Land, or private registered land to kill or capture wild fauna species shall be prohibited.

Conservation Breeding

99. The conservation breeding for wild flora and fauna shall be carried out by the Department or any other authorized agency approved by the Ministry as per the procedures prescribed in the Rules on the recommendation of the Scientific Authority for population management, research, and education; and ex-situ conservation.

Species Conservation

100. The Department may collaborate with relevant agency or conservation support group to carry out species conservation to protect, preserve, manage, and restore wild flora and fauna; and their natural habitat.

༩༦. མཐའ་བསྐྱར་ཏེ་བཞག་ཡོད་པའི་སློག་ཆགས་དང་ ཚན་རིག་ཞིབ་འཇོལ་གྱི་དོན་ལུ་ཨིན་ན་མ་
གཏོགས་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ མི་གང་རུང་ཅིག་གིས་ རི་དྲགས་
སློག་ཆགས་ཚུ་ལུ་ བཟའ་འཐུང་བྱིན་མི་ཚོགས།

༩༧. གཤམ་གསལ་འཁོད་པའི་གནད་དོན་ཚུ་གི་དོན་ལུ་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྤྱོད་
ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ མི་ངོམ་གང་རུང་ཅིག་གིས་ སློག་མེ་གི་འཕྱུལ་ཆས་ལག་ལེན་འཐབ་
ནི་ རྐྱད་ལོག་འབོད་ནི་ ཡང་ན་ བདའ་སྟེ་ རི་དྲགས་སློག་ཆགས་ཚུ་ དཀྱོགས་མི་ཚོགས།

(༡) མཐའ་བསྐྱར་ཏེ་བཞག་ཡོད་པའི་རི་དྲགས་སེམས་ཅན་དང་།

(༢) ཚན་རིག་ཞིབ་འཇོལ་གྱི་དོན་ལུ།

(༣) རིགས་སྤེལ་བའི་དུས་ཚོད་ལུ་མེན་པའི་ སྤྱི་ལཱ་གནས་སྤངས་བལྟ་བཤུལ་གྱི་དོན་ལུ་
འབད་ཚོགས།

༩༨. རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་དང་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ ཡང་ན་ སྤྱི་ལཱ་
ཁམ་བཤུག་གྲུབ་པའི་ས་ཁོངས་ནང་ རི་དྲགས་སློག་ཆགས་ཀྱི་རིགས་བསད་ནི་ ཡང་ན་ བཟུང་ནིའི་
དོན་ལུ་ ཉིང་བཀལ་ནི་འདི་བཀལ་དམ་ཨིན།

ཉམས་སྤྱང་རིགས་སྤེལ།

༩༩. ལས་ཁུངས་ ཡང་ན་ ལྷན་ཁག་གིས་ཆ་འཛོག་མཛད་མི་དབང་ཚད་ལྷན་པའི་ལས་སྡེ་གཞན་གང་
རུང་གིས་ ཚན་རིག་དབང་འཛིན་གྱིས་གྲོས་འདེབས་ཐོག་ལུ་ རིགས་སྤྱོད་མཛོད་སྤྱོད་ ཞིབ་
འཇོལ་དང་ཤེས་ཡོན་ དེ་ལས་ རང་བཞིན་ས་ཁོངས་མིན་པའི་ཉམས་སྤྱང་ཚུ་ བཅའ་ཡིག་
ནང་ཆེད་དུ་བཤུག་པའི་བྱ་སྤྱོད་ཅིམ་པ་དང་འཁྲུལ་ རི་ཁའི་ཤིང་སྤྱང་དང་རི་དྲགས་སློག་ཆགས་ཀྱི་
ཉམས་སྤྱང་རིགས་སྤེལ་འབད་དགོ།

རིགས་སྤྱང་ཉམས་སྤྱང་།

༡༠༠. རི་ཁའི་ཤིང་སྤྱང་དང་རི་དྲགས་སློག་ཆགས་དེ་ཚུའི་ རང་བཞིན་འབྱུངས་སྤྱང་སྤྱོད་དང་གཉེར་སྤྱང་
འཛིན་སྤྱོད་ངམ་བསྐྱར་གསོའི་དོན་ལུ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ ཡང་ན་ ཉམས་
སྤྱང་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་མི་སྡེ་ཚན་དང་གཅིག་ཁར་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ ཉམས་སྤྱང་འབད་དགོ།

101. The Department shall approve Species Conservation Plan and carry out compliance monitoring.

Possession of Wild Fauna trophy

102. No person or agency shall be allowed to possess wild fauna trophy under this Act except for scientific research and education.

103. Notwithstanding anything contained in Section 102 of this Act, any person or agency in possession of any wild fauna trophy listed in Schedule I, II, and III of this Act prior to commencement of this Act shall declare to the Department for registration and for issue of certificate of possession as family heirloom and shall not be transferred, traded, and gifted to any person except through inheritance.

Introduction of invasive, alien, or exotic species

104. A person shall not introduce any invasive or alien or exotic species of flora and fauna in the State Reserved Forest Land.

105. The Department shall adopt appropriate measure to manage spread of invasive or alien or exotic species of flora and fauna.

Release of Rescued Domestic Animal

106. Any release of rescued domestic animal in State Reserved Forest Land is restricted, except in the area leased for that purpose.

༡༠༡. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་རིགས་སྒྲིལ་ལྟམས་སྤྱང་འཆར་གཞི་ཆ་འཛིག་འབད་ནི་དང་ དེ་བསྐྱུན་གྱི་ལྷ་རྟོག་
འབད་དགོ།

རི་དྭགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་འཆང་བ།

༡༠༢. མི་ངོམ་ ཡང་ན་ ལས་སྟེ་ཞིག་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོ་འག་ཚན་རིག་ཞིབ་འཚོལ་དང་ཤེས་
ཡོན་གྱི་དོན་ལུ་ཨིན་ན་མ་གཏོགས་ རི་དྭགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་འཆང་མི་ཆོག།

༡༠༣. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོ་འག་ཚན་ ༡༠༢ པའི་དགོངས་དོན་ལུ་མ་སྟོམ་པ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ཆ་
འཛིག་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱི་གོང་ལས་མི་ངོམ་གང་རུང་ ཡང་ན་ ལས་སྟེ་ཞིག་གི་བདག་དབང་ལུ་
བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོ་འག་ཚན་ ༡ པ་དང་ ༢ པ་ དེ་ལས་ ༣ པའི་ཐོན་བཀོད་ཡོད་པའི་
རི་དྭགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་འཆང་ཆེ་ བཟུང་ཆང་གི་རྒྱ་ཚོར་ཨིན་པའི་འཆང་སྤྱོད་ལག་ཁྱེར་
གྱི་དོན་ལུ་ལས་ཁུངས་ལུ་གསལ་སྟོན་འབད་དགོཔ་དང་སྐལ་བཟོའི་ཐོག་ལས་ཨིན་ན་མ་གཏོགས་
མི་ངོམ་གང་རུང་ལུ་ བདག་དབང་སྟོན་མེད་པའི་ཆོང་སྒྱུར་དང་ཁྱེས་མ་སྟེ་ཕྱིན་མི་ཆོག།

ཁྱབ་སྟེལ་ ཡང་ན་ དར་ཁྱབ་མཁྱོགས་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་རིགས་སྒྲིལ་གསར་འཛུགས།

༡༠༤. མི་ངོ་ཅིག་གིས་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལུ་ ཁྱབ་སྟེལ་ ཡང་ན་ དར་
ཁྱབ་མཁྱོགས་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་ ཤིང་སྒྲིལ་དང་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་རིགས་སྒྲིལ་ཚུ་ གསར་འཛུགས་འབད་
མི་ཆོག།

༡༠༥. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ཁྱབ་སྟེལ་ ཡང་ན་ དར་ཁྱབ་མཁྱོགས་པའི་ ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་ཤིང་སྒྲིལ་དང་སྟོག་
ཆགས་ཀྱི་རིགས་སྒྲིལ་ འཛིན་སྐྱོང་གི་ཐབས་ལམ་འོས་འབབ་ཅན་ དང་ལེན་འབད་དགོ།

སྟོག་སྐབས་འབད་ཡོད་པའི་སྟོན་མེས་ཅན་ཐར་གྲོལ།

༡༠༦. དེའི་དོན་ལུ་ གྲུ་སྤྱོད་ཁར་ལེན་མི་ས་ཁོངས་ནང་ཨིན་ན་མ་གཏོགས་ སྟོག་སྐབས་འབད་ཡོད་
པའི་སྟོན་མེས་ཅན་གང་རུང་ཅིག་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལུ་
ཐར་གྲོལ་འབད་ནི་ལས་ཆད་འཛིན་ཨིན།

Confiscated wild flora and fauna specimen

107. Any confiscated wild flora specimen listed in Schedule I of this Act and wild fauna specimen listed in Schedule I and II of this Act shall be surrendered to the Department by the Forest Office upon settlement of the case.
108. Any wild flora and fauna specimen surrendered under section 107 of this Act shall be curated, preserved, or mounted for use in scientific research and education or traditional medicine; or disposed of by the Department as per the procedure prescribed in the Rules.
109. Any confiscated wild flora specimen listed in Schedule II and III of this Act and wild fauna specimen listed in Schedule III of this Act shall be disposed of by the Forest Office as per the procedure prescribed in the Rules.
110. Any confiscation of wild flora and fauna specimen shall be carried out with issuance of seizure memo in compliance to the requirement prescribed in the Rules.
111. Any wild flora and fauna specimen seized by other relevant agency shall be handed over to the Department upon completion of their internal procedures.

Fishing

112. Fishing in any river, stream, lake, or natural pond other than restricted area in State Reserved Forest Land shall be regulated by the Department as per the procedure prescribed in the Rules.

གཞུང་བཞེས་འབད་མི་རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་དང་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད།

༡༠༧. གཞུང་བཞེས་འབད་མི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ཉི་ཟླ་དེབ་ ༡ པའི་ཐོ་ནང་བཀོད་མི་རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་
དང་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ཉི་ཟླ་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༡ པའི་ཐོ་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་དྲགས་སྟོག་
ཆགས་ ཤི་ཤིམ་ ཡང་ན་ གསོན་པོ་གི་དཔེ་ཚད་ཚུ་ ཅོད་གཞི་མཇུག་བསྟུ་ཚེ་ ནགས་ཚལ་ཡིག་
ཚང་གིས་ ལས་ཁུངས་ལུ་ཕྱིས་སྟོན་དགོ།

༡༠༨. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ཉི་ཤེན་ཚན་ ༡༠༧ པའི་འོག་ལུ་ ཕྱིས་སྟོན་འབད་མི་རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་དང་རི་
དྲགས་སྟོག་ཆགས་གང་རུང་གི་དཔེ་ཚད་དེ་ ཚན་རིག་ཞིབ་འཕྲིལ་དང་ཤེས་ཡོན་ ཡང་ན་ སྤར་
སྟོལ་སྟོ་སྟན་གྱི་དོན་ལུ་ འགྲེམ་སྟོན་ རྒྱུ་སྟོང་ ཡང་ན་ སྤར་ཏེ་བཞག་དགོ་པ་ ཡང་ན་ བཅའ་
ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་བྱ་སྟོའི་རིམ་པ་དང་འཁྲིལ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ཕྱིར་འདོན་འབད་དགོ།

༡༠༩. གཞུང་བཞེས་འབད་མི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ཉི་ཟླ་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༡ པའི་ཐོ་ནང་བཀོད་མི་ རི་
ཁའི་ཤིང་སྒྲ་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ཉི་ཟླ་དེབ་ ༡ པའི་ཐོ་ནང་བཀོད་མི་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་
ཀྱི་དཔེ་ཚད་ཚུ་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་བྱ་སྟོའི་རིམ་པ་དང་འཁྲིལ་ ནགས་ཚལ་ཡིག་
ཚང་གིས་ ཕྱིར་འདོན་འབད་དགོ།

༡༡༠. གཞུང་བཞེས་འབད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་དང་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་ཚུ་ལུ་
བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་དགོས་མཁོ་དང་འཁྲིལ་ བཅོན་ལེན་གྱི་དོན་སྟོན་དགོ།

༡༡༡. འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་གཞན་གྱིས་བཅོན་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་དང་རི་དྲགས་སྟོག་
ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་ཚུ་ ལས་སྡེ་ནང་འཁོད་གྱི་བྱ་སྟོའི་རིམ་པ་ཚུ་ མཇུག་བསྟུ་ཚེ་ལས་ཁུངས་ལུ་
ཕྱིས་སྟོན་འབད་དགོ།

ཉ་བཟུང་ནི།

༡༡༢. ཉ་བཟུང་མ་ཚེག་པའི་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྟོང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་མིན་པར་ ས་ཁོངས་
གཞན་གྱི་གཙང་ཆུ་ རོང་ཆུ་མཚོ་ ཡང་ན་ རང་བཞིན་ཆུ་ཇིང་ཆུ་ནང་ ཉ་བཟུང་ནི་དེ་ བཅའ་ཡིག་
ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ བྱ་སྟོའི་རིམ་པ་དང་འཁྲིལ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་མཚམས་འཛིན་འབད་དགོ།

113. The fishing right may be granted to the local community in State Reserved Forest Land, whose livelihood depend on fishing, with approved Community-based Fishery Management Plan.
114. The Department in collaboration with relevant agencies shall carry out delineation of any river, stream, lake, or natural pond into different category to manage and regulate fishing as per the procedure prescribed in the Rules.
115. Fishing by river diversion, using large net, trap or snare, use of poison, dynamite, explosive, electrical device, building dam is prohibited.
116. Fishing shall be prohibited during the days and months specified in the Rules.

Nature Recreation and Ecotourism

117. The Department shall approve ecotourism and nature recreation in the State Reserved Forest Land in consultation with relevant stakeholders, considering environment conservation, socio-cultural, and economic factors.

Human Wildlife Conflict Management

118. The Ministry shall adopt and implement science, technology, and research based innovative measures to prevent and mitigate human wildlife conflict.

༡༡༣. འཛོ་བ་ཉ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་སྤྲོད་མི་ས་གནས་ཀྱི་མི་སྡེ་གི་དོན་ལུ་ ཆགནས་ཅན་གྱི་ མི་སྡེ་འི་ཉ་གསོ་
སྦྱང་འཛིན་སྦྱང་འཆར་གཞི་དང་འཁྲིལ་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྦྱང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལས་
ཉ་བཟུང་ནི་འི་ཐོབ་དབང་སྤྲོད་ཆོག།

༡༡༤. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ གཙང་ཚུ་ རོང་ཚུ་ མཚོ་ ཡང་
ན་ རང་བཞིན་ཚུ་མིང་ཚུ་ ལ་དབྱེ་ཞིན་མ་ལས་ ཉ་བཟུང་ནི་འདི་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་
པའི་བྱ་སྤྱོད་ལམ་ལུགས་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ འཛིན་སྦྱང་དང་མཚམས་འཛིན་འབད་དགོ།

༡༡༥. ཚུ་ལ་བསྐྱར་ཏེ་ དུམ་སྤོམ་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ ཉིང་ ཡང་ན་ ཉི་བཀལ་ཏེ་ དུག་དང་ཚུམ་བམ་
འགས་ཚུམ་ སྟོག་ཆས་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ ཚུ་བྱག་རྒྱབ་སྟེ་ ཉ་བཟུང་ནི་འདི་ བཀག་དམ་
ཡིན།

༡༡༦. བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ བཀག་དམ་ཅན་གྱི་ཉིན་མ་དང་ལྷན་དེ་ནང་ ཉ་བཟུང་ནི་འདི་
བཀག་དམ་ཡིན།

རང་བཞིན་སྦྱོ་འཆམ་དང་མཐའ་འཁོར་བལྟ་བཤལ།

༡༡༧. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ཕན་གཞོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་མི་ཚུ་དང་གོས་བསྐྱུན་འབད་དེ་ མཐའ་འཁོར་
ཉམས་སྤྱང་དང་མི་སྡེ་འི་སྦྱོལ་རྒྱན་དཔལ་འབྱོར་ཆ་རྒྱུན་ཚུ་ལུ་བཙི་བཀྱར་བསྐྱེད་དེ་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་
སྤྱང་སྦྱང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལུ་ མཐའ་འཁོར་བལྟ་བཤལ་དང་རང་བཞིན་སྦྱོ་འཆམ་གྱི་ས་
ཁོངས་ཡར་དྲག་གཏང་ནི་འི་གནང་བ་སྤྲོད་དགོ།

མི་དང་རི་དྭགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་འཛིན་སྦྱང།

༡༡༨. ལྷན་ཁག་གིས་ མི་དང་རི་དྭགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་སྦྱོན་འགོག་དང་ མར་ཕབ་འབད་ནི་འི་དོན་ལུ་
ཆན་རིག་དང་ འཕྱལ་རིག་ དེ་ལས་ ཞིབ་འཛོལ་ལུ་བརྟེན་པའི་ ཐབས་ལམ་གསར་གཏོད་ལག་
ལེན་འཐབ་དགོ།

119. The Government shall institutionalize appropriate measures with compensation to address loss of life or cause of permanent disability to a human or damage to property, crop, and livestock by wildlife.
120. Notwithstanding Section 91 of this Act, laying of trap or snare may be allowed on the farm land to protect crops, livestock, private property, and threat to human life as prescribed in the Rules.
121. Any wild fauna species listed in Schedule I and II of this Act, killed or captured under Section 120 of this Act shall be reported to the nearest Forest office.

CHAPTER 6

SOIL, WATER, AND WASTE MANAGEMENT

Soil Conservation

122. The Department shall carry out afforestation, reforestation, and soil conservation program in State Reserved Forest Land to prevent and protect soil degradation and soil erosion in consultation with relevant stakeholders as per the Technical Guidelines.

Watershed

123. The Department in consultation with relevant agencies shall carry out technical assessment to classify watershed in the country.
124. The watershed classified as degraded shall be managed in collaboration with concerned agency for appropriate management interventions.

༡༡༩. རི་དྲགས་སེམས་ཅན་ལས་བརྟེན་ ཆོ་སྤྲོས་རྒྱུ་མི་དང་ དབང་པོར་གྱུར་འཇགས་ཀྱི་ཐོ་ཕོག་མི་
རྒྱ་དངོས་དང་ལོ་ཐོག་ སློ་ཞོར་སེམས་ཅན་ལུ་ གནོད་པ་བཀལ་བའི་ཁྱེད་རྒྱུད་ བསལ་ནིའི་དོན་
ལུ་ གཞུང་གིས་ རྒྱུད་འཐུས་དང་གཅིག་ཁར་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ལམ་ལུགས་གཞི་བཙུགས་
འབད་དགོ།

༡༢༠. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དོན་ཚན་ ༩༡ ལུ་མ་ལྟོས་པར་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པ་ལྟར་ ཞིང་
ཁར་ལོ་ཐོག་དང་ སློ་ཞོར་སེམས་ཅན་ སླེར་གྱི་རྒྱ་དངོས་བསྐྱུང་ནི་ དེ་ལས་ མིའི་ཆོ་སྤྲོས་ལུ་
གནོད་ཉེན་བཀག་ཅི་གི་དོན་ལུ་ ཉིང་ ཡང་ན་ ཆི་བཀལ་ཆོག།

༡༢༡. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དོན་ཚན་ ༡༢༠ པ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་བྱུར་དེབ་ ༡ པ་
དང་ ༢ པའི་ནང་ ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་དྲགས་སྤྲོས་ཆགས་ཀྱི་རིགས་སྣ་གང་རུང་ཅིག་ བསད་
པ་ ཡང་ན་ བབྱུང་བ་ཅིན་ ཉེ་འདབས་ཀྱི་ནགས་ཚལ་ཡིག་ཚང་ལུ་ སྤྲོན་ཁུ་འབད་དགོ།

ལེའུ་ ༤ པ།

ས་དང་རྒྱ་དེལས་ ཕྱགས་སྤྲོས་འཛིན་སྐྱོང་།

ས་ཉམས་སྐྱུང་།

༡༢༢. སའི་བཙུན་མར་ཉམས་འཁྱོ་ནི་ལས་ སྤྲོན་འགོག་དང་སྐྱུང་སྐྱོབ་ཀྱི་དོན་ལུ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་
འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་རྒྱ་དང་གཅིག་ཁར་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ ལུང་རིག་ལམ་སྤྲོན་དང་འཁྲིལ་ རྒྱལ་
ཁམས་ཀྱི་སྐྱུང་སྐྱོང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ ནགས་ཚལ་གསར་བཙུང་དང་ ནགས་ཚལ་བསྐྱར་
བཙོ་ དེ་ལས་ ས་ཉམས་སྐྱུང་གི་ལས་རིམ་རྒྱ་འབད་དགོ།

རྒྱ་འབབ་ས་གནས།

༡༢༣. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་དང་གོས་བསྐྱར་ཐོག་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་གི་ རྒྱ་འབབ་ས་
གནས་ཀྱི་དབྱེ་ཁག་ཕྱེ་ནི་གི་དོན་ལུ་ ལུང་རིག་གི་བརྟན་ཞིབ་འབད་དགོ།

༡༢༤. ཉམས་འཁྱོ་བའི་རྒྱ་འབབ་ས་གནས་སྡེ་ དབྱེ་ཁག་ཕྱེ་མི་རྒྱ་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ནི་གི་དོན་ལུ་ འོས་
འབབ་ཅན་གྱི་འཛིན་སྐྱོང་ལས་སྣ་རྒྱ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་དོན་ལུ་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་དང་
མཉམ་འབྲེལ་འབད་དགོ།

125. Any mining, quarrying, and developmental activity in the declared critical watershed shall be prohibited.

Wetland

126. The Department in consultation with relevant agencies shall carry out technical assessment of wetland to ensure its protection and conservation.

127. The Ministry shall propose to the Parliament, for declaration of significant wetland of international importance.

128. The wetland declared under Section 127 of this Act shall be protected, mapped, and managed by the Department under appropriate Management Plan approved by the Ministry.

Waste Management

129. The Department shall adopt preventive measures and monitor waste in the State Reserved Forest Land.

130. The waste in State Reserved Forest Land shall be regulated under the Waste Prevention and Management laws of the country.

CHAPTER 7

ALLOTMENT OF TIMBER AND NON-WOOD FOREST PRODUCE

Timber in State Forest Reserved Land

131. Any timber in State Reserved Forest Land shall be harvested or removed as per approved scientific forest Management plan.

༡༢༥. ཉེན་གཤམ་ཅན་གྱི་ཚུ་འབབ་ས་གནས་ནང་ ས་གཏེར་རྩོམ་གཏེར་དང་ གོང་འཕེལ་ལས་སྒྲུབ་ལྟ་
འབད་ནི་ལས་ བཀག་དམ་ཨིན།

ཚུ་ས་འདམ་ཚུ་བ།

༡༢༦. ཚུ་ས་འདམ་ཚུ་བ་ཀྱི་སྤྱད་སྤྱོད་དང་ ཉམས་སྤྱད་འབད་ནི་འོན་ལྟ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ འབྲེལ་ཡོད་
ལས་སྡེ་དང་གོས་བསྟན་ ཚུ་ས་འདམ་ཚུ་བ་ཀྱི་བྱུང་རིག་གི་བརྟག་ཞིབ་འབད་དགོ།

༡༢༧. ལྷན་ཁག་གིས་ རྒྱལ་སྤྱི་ཉེན་གནས་ཚད་ནང་ལུ་ ཁག་ཆེ་བའི་ཚུ་ས་འདམ་ཚུ་བ་ གསལ་སྟོན་འབད་
ནི་འོན་ལྟ་ སྤྱི་ཚུགས་ལུ་གོས་འཆར་ཕུལ་དགོ།

༡༢༨. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོན་ཀྱང་ ༡༢༧ པའི་ནང་ གསལ་སྟོན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ ཚུ་ས་འདམ་ཚུ་བ་
ཚུ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ལྷན་ཁག་གི་གནང་བ་གོལ་ཏེ་ཡོད་པའི་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་འཛིན་སྐྱོང་
འཆར་གཞི་དང་འབྲེལ་ཏེ་ སྤྱད་སྤྱོད་འབད་ནི་དང་ སུམ་ཁ་བཟོ་ནི་ དེ་ལས་ འཛིན་སྐྱོང་འབབ་
དགོ།

ཕྱགས་སྟྭ་གས་འཛིན་སྐྱོང་།

༡༢༩. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱད་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ ཕྱགས་སྟྭ་གས་སྟོན་
འགོག་གི་ཐབས་ལམ་དང་ཕྱགས་སྟྭ་གས་ལྟ་རྟོག་འབད་དགོ།

༡༣༠. རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱད་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ཕྱགས་སྟྭ་གས་འདི་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཕྱགས་
སྟྭ་གས་སྟོན་འགོག་དང་འཛིན་སྐྱོང་ཁྲིམས་ལུགས་དང་འབྲེལ་མཚམས་འཛིན་འབད་དགོ།

ལེའུ་ ༣ པ།

ཤིང་ཆས་དང་ ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་བཀོ་འབྲེམས།

རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱད་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་གི་ཤིང་ཆས།

༡༣༡. རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱད་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལས་ ཤིང་ཆས་བསྐྱུ་ལེན་ ཡང་ན་ ཕྱིར་
བཏོན་འབད་ནི་འདི་ ཆ་འཛོག་མཇེད་དེ་ཡོད་པའི་ ཚན་རིག་ནགས་ཚལ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་
དང་འབྲེལ་དགོ།

Granting of Subsidized Timber

132. Granting of subsidized timber shall be the prerogative of the Druk Gyalpo.

Allotment of Commercial Timber

133. The Department may allot commercial timber depending on the availability of resources from State Reserved Forest Land at the commercial royalty rate either directly or through authorized agency as per the procedure prescribed in the Rules.

134. The authorized agency shall harvest and dispose commercial timber from the area identified by the Department as per the procedure prescribed in the Rules.

135. The Department may allot commercial timber in standing form for any construction if the following criteria are fulfilled:

- (1) construction site is in remote location;
- (2) if the authorized agency is not in the position to supply the required timber;
- (3) the applicant has construction approval from concerned agency; and
- (4) timber estimate have been approved by the concerned agency.

136. The Ministry may directly allot commercial timber in standing form or through authorized agencies for renovation and restoration of lhakhangs, sheldras and other religious sites of local and national importance and it shall qualify criteria specified under Section 135 (3) and (4) of this Act.

གོང་ཚད་ཕབ་ཆག་གི་ཤིང་ཆས་གནང་ནི།

༡༣༣. གོང་ཚད་ཕབ་ཆག་གི་ཤིང་ཆས་གནང་ནི་འདི་ འབྲུག་རྒྱལ་པོའི་བྱ་དབང་ཡིན།

ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ཤིང་ཆས་བགོ་འབྲེམས།

༡༣༣. རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྦྱང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ ཤིང་ཆས་ཐོན་སྐྱེད་ཡོད་མེད་དང་འབྲེལ་
ཚོང་འབྲེལ་གྱི་སྤྱོད་ཁལ་ལེན་ཐོག་ལས་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་བྱ་སྤྱོད་རིམ་པ་དང་
འབྲེལ་ ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཐད་ཀར་དུ་བགོ་འབྲེམས་འབད་ནི་ ཡང་ན་ དབང་ཚད་ལྡན་པའི་ལས་
སྡེ་བརྒྱུད་དེ་བགོ་འབྲེམས་འབད་དགོ།

༡༣༤. དབང་ཚད་ལྡན་པའི་ལས་སྡེ་གིས་ ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ཤིང་ཆས་འདི་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ངོས་འཛིན་
འབད་ཡོད་པའི་ས་ཁོངས་ལས་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་བྱ་སྤྱོད་རིམ་པ་དང་འབྲེལ་
བསྟུ་ལེན་དང་ཕྱིར་འདོན་འབད་དགོ།

༡༣༥. གཤམ་འཁོད་ཀྱི་ཚད་གཞི་ཚང་པ་ཅིན་ མཐའ་བྱུར་གྱི་ས་གནས་ནང་ཁྱིམ་རྒྱུ་བ་ནིའི་དོན་ལུ་ ལས་
ཁུངས་ཀྱིས་ ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ཤིང་ཆས་ ཤིང་གཙོ་བོ་སྡེ་བགོ་འབྲེམས་འབད་ཆོག།

(༡) བཟོ་སྐྱེད་གྱི་ས་ཁོངས་འདི་ མཐའ་བྱུར་གྱི་ས་གནས་ནང་ཡིན་པའི་ཁར།

(༢) གཤམ་སྤྱོད་ དབང་ཚད་ལྡན་པའི་ལས་སྡེ་གིས་ དགོས་མཁོའི་ཤིང་ཆས་ བགོ་འབྲེམས་
འབད་མ་ཚུགས་པ།

(༣) ཞུ་ཡིག་ཕུལ་མི་ལུ་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ལས་ ཁྱིམ་རྒྱུ་བ་ཚོག་པའི་གནང་བ་ཡོད་པ་དང་།

(༤) ཤིང་ཆས་ཀྱི་ཕོ་ཚད་བརྟོན་ཡོད་མི་འདི་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་གིས་ཆ་འཛིག་མཛད་ཡོད་པ།

༡༣༦. ལྷན་ཁག་གིས་ ཐད་ཀར་དུ་ ཡང་ན་ དབང་ཚད་ལྡན་པའི་ལས་སྡེ་བརྒྱུད་དེ་ ས་གནས་དང་
རྒྱལ་ཡོངས་ལུ་ཁག་ཆེ་བའི་ ལྷན་དང་བཤད་ཟླ་ དེ་ལས་ ཚོས་སྡེ་གི་ས་ཁོངས་གཞན་ཚུ་
ཉམས་བཅོས་དང་ཉམས་གསོ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ དེ་ཡང་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དོན་ཚན་ ༡༣༥
(༣) པ་དང་ (༤) པའི་ཚད་གཞི་ཚུ་ཚང་པ་ཅིན་ ཤིང་རྩ་བོ་སྡེ་ ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ལུ་ བགོ་
འབྲེམས་འབད་ཆོག།

Auction of Timber

137. Any special class timber shall be harvested by the authorized agency and shall be disposed through open auction except from private registered land.

Allocation of Forest Produce for Other Use

138. The Department may allot firewood, fencing post, pyre wood, flag poles, timber for construction of livestock shelters, makeshift shack and other use in rural areas at rural royalty rate as per the quantity and allotment procedure prescribed in the Rules.
139. The Department may designate any authorized agency to supply firewood, fencing post, pyre wood, and flag poles outside rural areas as per the allotment procedure prescribed in the Rules.
140. The forest produces for chadri, national kurim, and handicraft items shall be allotted at commercial royalty rate as per the criteria and allotment procedure prescribed in the Rules.
141. The harvest of non-wood forest produce from State Reserved Forest Land except for the wild flora listed in Schedule I of this Act shall be free of royalty for personal use.

ཤིང་ཆས་ཀྱི་གོང་ཚད་རིན་བསྟར།

༡༣༧. སྒྲིལ་གྱི་ཁྲམ་བཀོད་གྲུབ་པའི་ས་ཆ་ནང་ལས་མིན་པར་ དབང་ཚད་ཅན་གྱི་ལས་སྡེ་གིས་ དམིགས་བསལ་དབྱེ་ཁག་ནང་ཚུད་པའི་ཤིང་ཆས་བསྟར་ལེན་འབད་དེ་ གོང་ཚད་རིན་བསྟར་གྱི་ཐོག་ལས་ཕྱིར་འདོན་འབད་དགོ།

གནད་དོན་གཞན་གྱི་དོན་ལུ་ ཤིང་ཆས་བགོ་འགྲེམས།

༡༣༨. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ ཚད་གཞི་དང་བགོ་འགྲེམས་ཀྱི་ བྱ་སྒྲུབ་འཕྲོ་ལུ་ སྒྲིལ་གྱི་ཁྲམ་བཀོད་པའི་ས་ཆ་ནང་ལུ་ སྒྲིལ་གྱི་ཐོག་ཚད་ཁར་ ཐབ་ཤིང་དང་ རམ་བསྒྲོར་ནིའི་ཚུག་ཕུར་ རོ་སྒྲིག་ཤིང་ དར་ཤིང་ སྒོ་མོར་ཤིང་ཆས་ དེ་ལས་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྲིམ་ཀླབ་ནི་དང་ གཞན་གྱི་དོན་ལུ་ ཤིང་ཆས་བགོ་འགྲེམས་འབད་ཆོག།

༡༣༩. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་བྱ་སྒྲུབ་འཕྲོ་ལུ་ སྒྲིལ་གྱི་ཐོག་ཚད་ཁར་ ཐབ་ཤིང་དང་ རམ་བསྒྲོར་ནིའི་ཚུག་ཕུར་ རོ་སྒྲིག་ཤིང་ དེ་ལས་ དར་ཤིང་བགོ་འགྲེམས་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ དབང་ཚད་ལྡན་པའི་ལས་སྡེ་ཞིག་ རོ་སྒྲིག་འབད་ཆོག།

༡༤༠. བཅའ་སྒྲིག་དང་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་སྒྲིལ་ལཱ་ ལག་བཟོའི་དོན་ལུ་ ཆོང་འབྲེལ་སྟེན་ཁུལ་ཁར་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་འོས་འབབ་ཚད་གཞི་དང་བགོ་འགྲེམས་རིམ་པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ཞགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་བགོ་འགྲེམས་འབད་དགོ།

ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ སྒྲིལ་གྱི་དོན་ལུ་སྟེན་ནི།

༡༤༡. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ༡ པའི་ཐོ་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་ཁའི་ཤིང་རིགས་མ་བཟེས་བར་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལས་ ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ རང་སྟེན་གྱི་དོན་ལུ་སྟེན་ཁུལ་མ་ཐོག་པར་བསྟར་ལེན་འབད་ཆོག།

142. The Department shall facilitate and promote formation of Non-Wood Forest Management Group to encourage its sustainable use and management by rural communities to derive socio-economic and environmental benefits.
143. The management of non-wood forest produce shall be guided by Non-Wood Forest Produce Management Plan approved by the Department and shall be regulated as per the procedure prescribed in the Rules.
144. Any local community whose livelihood is dependent on non-wood forest produceshall be allowed to harvest on priority basis and such harvest shall be regulated through management plan.
145. Any Non-Wood Forest Management Group failing to comply with Non-Wood Forest Produce Management Plan shall be suspended and re-instated or terminated as per the procedure prescribed in the Rules.
146. Harvest and collection of non-wood forest produce from State Reserved Forest Land except for the wild flora listed in Schedule I of this Act shall be allowed upon payment of fees and royalty at commercial rate for commercial use as prescribed in the Rules.

Unclaimed Drift Timber

147. Any drift timber found stranded or sunk shall become property of the State, if no person can establish a valid right of ownership within one month from the date of notification as prescribed in the Rules. In the event the timber is not claimed, it may be allowed for collection with permit.

༡༤༢. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ཁོང་གསེབ་མི་སྡེ་ཚུ་གིས་ མི་སྡེ་དཔལ་འབྱོར་དང་ མཐའ་འཁོར་གནས་
སྤངས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་སྤྱད་ནིའི་དོན་ལུ་ ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་ ཡུན་བརྟན་ལག་ལེན་དང་
འཛིན་སྐྱོང་ནང་ལུ་ སེམས་བྱུགས་བསྐྱེད་བཅུག་འཐབ་ལུ་ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་སྡེ་ཚན་
བཟོ་ནི་ནང་ ཕན་འདེབས་དང་ཡར་རྒྱས་གཏང་དགོ།

༡༤༣. ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་འཛིན་སྐྱོང་འདི་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་གནང་བ་གྲུབ་པའི་ ཤིང་མིན་
ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་གི་ལམ་སྟོན་ལྟར་དུ་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་
བཀོད་པའི་བྱ་སྤྱིའི་རིམ་པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ མཚམས་འཛིན་འབད་དགོ།

༡༤༤. འཚོ་བའི་མཐུན་ཁྱེད་ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་ལུ་བརྟེན་ཏེ་སྤྱད་མི་ མི་སྡེ་གང་རུང་གིས་
ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་དེ་ གཙུག་རིམ་གྱི་ཐོག་ལས་བསྐྱེད་ལེན་འབད་ཆོག་རུང་ བསྐྱེད་ལེན་
འདི་ འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་དང་འབྲེལ་ཏེ་ མཚམས་འཛིན་འབད་དགོ།

༡༤༥. ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་སྡེ་ཚན་གང་རུང་གིས་ ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་འཛིན་
སྐྱོང་འཆར་གཞི་ལུ་མ་གནས་པ་ཅིན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་བྱ་སྤྱིའི་རིམ་པ་དང་
འབྲེལ་ སྐབས་ཐོག་མཚམས་འཛིན་འབད་དེ་བསྐྱར་སྤྱོད་ ཡང་ན་ མཐའ་སྤྱད་གཏང་དགོ།

༡༤༦. བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པ་ལྟར་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ༡ པའི་ཐོ་ནང་བཀོད་ཡོད་
པའི་རི་ཁའི་ཤིང་སྐྱ་མ་བཅུས་བར་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱད་སྐྱོང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལས་ ཤིང་
མིན་ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ ཚོང་འབྲེལ་སྤྱོད་ཁལ་སྤྱོད་ཐོག་ལས་ཚོང་སྐྱར་གྱི་དོན་ལུ་བསྐྱེད་
ལེན་འབད་ཆོག།

ཇོ་བདག་མེད་པའི་དལ་འབྱུང་གི་ཤིང་ཆས།

༡༤༧. རྒྱའི་མཐའ་མར་ཐོགས་ལུས་མི་ ཡང་ན་ རྒྱ་ནང་བྱིང་བྱིང་པ་གི་དལ་འབྱུང་ཤིང་ཆས་ཚུ་ གལ་སྤོང་
བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པ་ལྟར་ གསལ་བསྒྲགས་འབད་བའི་ཉེན་མ་ལས་ ཟླ་ངོ་གཅིག་གི་
ནང་འཁོད་ ཇོ་བདག་མ་ཐོན་པ་ཅིན་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་ རྒྱ་ནིར་ལུ་འགྱུར་མ་ཡིན་མ་ལས་ ཤིང་
ཆས་ཚུ་ ཆོག་ཐམ་སྤྱོད་ཐོག་ལས་ བསྐྱེད་ལེན་འབད་བཅུག་དགོ།

Timber and Non-Wood Forest Produce from Private Registered Land

148. Any tree or non-wood forest produce on the private registered land shall belong to the land owner; and removal and utilization of timber shall be allowed upon authentication of Thram from the concerned Gewog or Thromde and verification of timber by the forest field office.

CHAPTER 8

FOREST-BASED INDUSTRY

Classification

149. The forest-based industry shall include wood-based industry and non-wood-based industry.
150. The Department shall prescribe classification of wood-based industry into primary and secondary wood-based industry in the Rules according to the types of raw material used.
151. The Department shall facilitate and promote establishment of integrated wood-based industry for value addition and minimization of timber waste.

Clearance

152. Establishment of primary and secondary wood-based industry under this Act shall not require forestry clearance from the Department for obtaining business license.

སྒྲིལ་བཞུགས་པའི་ས་ཆ་ནང་གི་ ཤིང་ཆས་དང་ རྒྱལ་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་གཞན།

༡༤༥. སྒྲིལ་བཞུགས་པའི་ས་ཆ་ནང་གི་ ཤིང་དང་ཤིང་མིན་རྒྱལ་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ སའི་
ཇོ་བདག་ལུ་བདག་དབང་ཡོད་རུང་ ཤིང་ཆས་ཕྱིར་བཏོན་དང་སྦྱོད་ནི་འདི་ འབྲེལ་ཡོད་ཆེད་འོག་
ཡང་ན་ ཁྲོམ་སྡེ་གིས་ ཁྲམ་བདེན་སྦྱོར་ དེ་ལས་ རྒྱལ་ཚལ་ས་ཁོངས་ཡིག་ཚང་གིས་ བདེན་
དཔྱད་ཐོག་ལས་འབད་ཆོག།

ལེའུ་ ༥ པ།

རྒྱལ་ཚལ་ལུ་བཏོན་པའི་ བཟོ་གྲུ་ཁང་།

དབྱེ་ཁག།

༡༤༩. ཤིང་ལུ་བཏོན་པའི་བཟོ་གྲུ་ཁང་དང་ ཤིང་མིན་ཐོན་སྐྱེད་ལུ་བཏོན་པའི་བཟོ་གྲུ་ཁང་འདི་ རྒྱལ་
ཚལ་ལུ་བཏོན་པའི་བཟོ་གྲུ་ཁང་གི་གྲངས་སུ་ཚུད་པ་ཨིན།

༡༥༠. ཤིང་གི་རྒྱ་ཆ་ལག་ལེན་འཐབ་ཐངས་ལུ་ གཞི་བཞག་ཐོག་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ཤིང་ལུ་བཏོན་པའི་
བཟོ་གྲུ་ཁང་འདི་ བཟོ་གྲུ་ཁང་དབྱེ་ཁག་དང་པ་དང་གཉིས་པ་སྟེ་ དབྱེ་བ་ཕྱེ་སྟེ་ བཅའ་ཡིག་ནང་
ཆེད་དུ་བཀོད་དགོ།

༡༥༡. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ ཤིང་ཆས་ཀྱི་གནས་གོང་དང་ འཕྲོ་བཟླག་མར་ཕབ་འབད་ནི་གི་དོན་ལུ་
གཅིག་སྒྲིལ་གྱི་ཤིང་ལུ་བཏོན་པའི་བཟོ་གྲུ་ཁང་ གཞི་བཅུགས་འབད་ནི་ནང་ ཕན་ཐབས་དང་
བཟོན་ཤུགས་བསྐྱེད་དགོ།

ཉོག་མེད་གནང་བ།

༡༥༢. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་ བཟོ་གྲུ་ཁང་དབྱེ་ཁག་དང་པ་དང་ གཉིས་པ་གཞི་བཅུགས་འབད་
ནི་ ཆོང་འབྲེལ་གྱི་ཆོག་ཐམ་ལེན་ནི་དོན་ལུ་ ལས་ཁུངས་ལས་ རྒྱལ་ཚལ་ཉོག་མེད་ཀྱི་གནང་
བ་མི་དགོ།

Operation

153. The Department shall regulate operation of all forest-based industry in accordance with the procedure prescribed in the Rules.

Registration

154. Any forest-based industry shall be duly registered with the Department upon the production of valid business license.
155. Any mobile and stationed machinery shall be registered with the Department for the record of possession of such machinery.
156. A person may use mobile machinery registered with the Department in the private forest, residential, or inside State Reserved Forest Land.

CHAPTER 9

TRADE AND TRANSPORT OF FOREST PRODUCE

157. The Department shall regulate import, export, re-export, trade, or transit of all forest produce into or out of the country.
158. All export, re-export, and transit of the wild flora specimen listed in Schedule I and fauna specimen listed in Schedule I, II, and III of this Act for scientific research, conservation breeding and education purpose shall require permit from Management Authority.

ལག་ལེན།

༡༥༣. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་བྱ་སྤྱོད་འཛིན་པ་དང་འཁྲིལ་ རྒྱས་ཚལ་ལུ་
བརྟེན་པའི་ བཟོ་གྲ་ཁང་གི་ལག་ལེན་མཚམས་འཛིན་འབད་དགོ།

ཐོ་བཀོད།

༡༥༤. ཆ་གནས་ཡོད་པའི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ཚོག་ཐམ་བརྟན་པའི་ཤུལ་ལས་ རྒྱས་ཚལ་ལུ་བརྟེན་པའི་བཟོ་
གྲ་ཁང་གང་རུང་ཅིག་ ལས་ཁུངས་ཀྱི་འོག་ལུ་ ཐོ་བཀོད་འབད་དགོ།

༡༥༥. འགྲུལ་སྐྱོད་དང་འགྲུལ་མིན་གྱི་འཕྲུལ་ཆས་གང་རུང་ཅིག་ འཕྲུལ་ཆས་འཆང་ཆོག་པའི་ཐོ་བཀོད་
གྱི་དོན་ལུ་ ལས་ཁུངས་དང་གཅིག་ཁར་ཐོ་བཀོད་འབད་དགོ།

༡༥༦. མི་ངོམ་གང་རུང་ཅིག་གིས་ ལས་ཁུངས་དང་ཐོ་བཀོད་གྲུབ་པའི་ འགྲུལ་སྐྱོད་རུང་བའི་འཕྲུལ་
ཆས་ཚུ་ སྒྲེར་གྱི་རྒྱས་ཚལ་ སྤོད་གནས་ ཡང་ན་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྐྱོང་རྒྱས་ཚལ་ས་
ཁོངས་ནང་འཁོད་ལག་ལེན་འབབ་ཆོག།

ལེའུ་ ༩ པ།

རྒྱས་ཚལ་ཐོན་སྐྱོད་གྱི་ཚོང་སྤྱོད་དང་ སྤྱོད་འབྲེལ།

༡༥༧. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ རྒྱས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱོད་ཚུ་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ རང་འབྲེན་དང་ ཕྱིར་ཚོང་ ལོག་
ཕྱིར་ཚོང་ ཚོང་སྤྱོད་ ཡང་ན་ སྤྱོད་འབྲེལ་མཚམས་འཛིན་འབད་དགོ།

༡༥༨. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འི་ཟུར་དེབ་ ༡ པའི་ཐོ་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྐྱ་གི་དཔེ་ཆ་དང་
བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འི་ཟུར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༢ པ་དེ་ལས་ ༣ པའི་ཐོ་ནང་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་
དྲགས་སྟོག་ཆགས་གྱི་དཔེ་ཆ་ཚུ་ ཚན་རིག་ཞིབ་འཕྲོལ་དང་ ཉམས་སྲུང་གི་དོན་ལུ་རིགས་
རྒྱུད་སྤེལ་ནི་དང་ ཤེས་ཡོན་གྱི་དོན་ལུ་ ཕྱིར་ཚོང་དང་ལོག་ཕྱིར་ཚོང་ དེ་ལས་ སྤྱོད་འབྲེལ་འབད་
དགོ་ཆེ་ འཛིན་སྐྱོང་དབང་འཛིན་ལས་ ཆོག་ཐམ་དགོ།

159. The Management Authority shall issue permit under Section 158 of this Act based on technical recommendation of the Scientific Authority.
160. The Management Authority may grant permit for any export, re-export or transit of the wild flora specimen listed in Schedule II and III of this Act based on technical recommendation of the Scientific Authority.

Import

161. The Ministry may allow import of forest produce accompanied by relevant document to meet the demand in the country except wild fauna specimen unless otherwise allowed under this Act.

Export

162. The Ministry shall not allow export of timber in log form and sawn form; and firewood except in a situation, where the timber has no market within the country as per the procedure prescribed in the Rules.
163. Notwithstanding to Section 162 of this Act, export of timber in log form and sawn form, and firewood from the private registered land shall be allowed.
164. The export or re-export of all wild flora specimen listed under Schedule II and III of this Act shall be allowed in accordance with this Act.
165. The export and re-export of wild flora listed in schedule I and wild fauna specimen listed in Schedule I, II, and III of this Act shall not be allowed except for the scientific research, conservation breeding, and education purpose.

༡༥༧. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འདི་དོན་ཚན་ ༡༥༥ པའི་འོག་ལུ་ འཛིན་སྐྱོང་དབང་འཛིན་གྱི་ཚགས་ཐམ་འདི་
ཚན་རིག་དབང་འཛིན་གྱི་བྱ་རིག་རྒྱུ་སྒྲིལ་ལུ་ གཞིར་བཞག་སྟེ་སྤྱོད་དགོ།

༡༥༨. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འདི་ཟུར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༣ པའི་ཐོན་པ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲའི་དཔེ་
ཚད་ཚུ་ ཕྱིར་ཚོང་ ལོག་ཕྱིར་ཚོང་ ཡང་ན་ སྐྱུལ་འབྲེན་འབད་དགོ་ཚེ་ ཚན་རིག་དབང་འཛིན་
གྱི་རྒྱུ་སྒྲིལ་དང་འབྲེན་ལུ་ འཛིན་སྐྱོང་དབང་འཛིན་གྱི་ཚགས་ཐམ་སྤྱོད་ཚགས།

ནང་འབྲེན།

༡༥༩. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འདི་འོག་ལུ་ ནང་འབྲེན་འཐབ་མ་ཚགས་པའི་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་གྱི་དཔེ་
ཚད་ཚུ་མ་བཅུས་བར་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་གྱི་མཁོ་མངག་འབྲུབ་ནི་འདི་དོན་ལུ་
འབྲེན་ཡོད་ཡིག་ཆ་དང་གཅིག་ཁར་ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ནང་འབྲེན་འབད་ཚགས།

ཕྱིར་ཚོང་།

༡༦༠. ལྷན་ཁག་གིས་ ཤིང་ཆའི་དུམ་དང་ ཏ་ཏམ་ ཐབ་ཤིང་ཚུ་ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་མ་ཚགས་ཡིན་རུང་
གཤམ་སྤྱོད་རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ ཚོང་ལམ་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ཤིང་ཚེ་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་
དུ་བཀོད་པའི་བྱ་སྤྱོད་འཛིན་པ་དང་འབྲེན་ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་བཅུག་དགོ།

༡༦༡. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འདི་དོན་ཚན་ ༡༦༡ པ་ལུ་མ་ལྟོས་པར་ སྐར་གྱི་ཁྲམ་བཀོད་གྲུབ་པའི་ས་ཆ་ལས་
ཡིན་པའི་ ཤིང་དུམ་དང་ ཏ་ཏམ་ ཐབ་ཤིང་ཚུ་ ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་ཚགས།

༡༦༢. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འདི་ཟུར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༣ པའི་ཐོན་པ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲའི་དཔེ་
ཚད་དེ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འདི་དགོངས་དོན་དང་འབྲེན་ ཕྱིར་ཚོང་ ཡང་ན་ ལོག་ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་
ནི་འདི་གནང་བ་སྤྱོད་དགོ།

༡༦༣. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འདི་ཟུར་དེབ་ ༡ པའི་ཐོན་པ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲའི་དཔེ་ཚད་དང་
བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འདི་ཟུར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༡ པ་ དེ་ལས་ ༣ པའི་ཐོན་པ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་
དྲགས་སྟོག་ཆགས་གྱི་དཔེ་ཚད་ཚུ་ ཚན་རིག་ཞིབ་འཇོལ་དང་ ཉམས་སྲུང་གི་དོན་ལུ་ རིགས་
རྒྱུད་སྐྱེལ་ནི་ ཤེས་ཡོན་གྱི་དོན་ལུ་ཡིན་ན་མ་གཏོགས་ ཕྱིར་ཚོང་དང་ལོག་ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་མི་
ཚགས།

166. Any timber from dismantled structure shall be allowed for export except the timber from religious structure.

Internal Movement

167. The Department shall regulate movement of forest produce and facilitate movement of dismantled wooden structure from Heritage or religious sites as per the procedure prescribed in the Rules.

Forest Check Gate and Checkpoint

168. Movement of any forest produce shall be declared at the established check gate for inspection.

169. The Department shall also carry out inspection of forest produce movement through designation of checkpoint.

Permit

170. The Department shall issue permit for harvest, collection, research, and academic purpose, movement and trade of any forest produce as per the procedure prescribed in the Rules.

CHAPTER 10

OFFENCE AND PENALTY

Civil Offence

Illegal fishing

171. Any person fishing without the valid permit in any river, stream, lake, or natural pond is an offence under this Act and shall be liable for fines and confiscation of fishing gears as prescribed in the Rules.

༡༤༤. ཆོས་སྒྲུབ་པ་བཟོ་བཀོད་ལས་ཡིན་པའི་ཤིང་ཆས་མ་བཅིས་བར་ བཟོ་བཀོད་བཤུབ་ད་འཐོན་པའི་
ཤིང་ཆས་ཚུ་ ཕྱིར་ཚང་འཐབ་ནི་གནང་བ་སྟོན་དགོ།

ནང་འཁོད་འགྲུལ་སྟོན།

༡༤༥. རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ རྒྱལ་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་འགྲུལ་སྟོན་འབད་ནི་དེ་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་
བཀོད་པའི་ བྱ་སྟོའི་རིམ་པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་མཚམས་འཛིན་འབད་དགོ།

རྒྱལ་ཚལ་ཞིབ་དཔྱད་སྒྲོ་ར་དང་ ཞིབ་དཔྱད་ས་ཁོངས།

༡༤༦. རྒྱལ་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ འགྲུལ་སྟོན་འཐབ་པའི་སྐབས་སུ་ གཞི་བཅུགས་འབད་དེ་ཡོད་པའི་
སྒྲོ་ར་ནང་ ཞིབ་དཔྱད་གྱི་དོན་ལུ་ གསལ་སྟོན་འབད་དགོ།

༡༤༧. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་འགྲུལ་སྟོན་ཚུ་ རོས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ ཞིབ་
དཔྱད་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ ཞིབ་དཔྱད་འབད་ཆོག།

ཆོག་ཐམ།

༡༤༨. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་བསྐྱེད་ལེན་དང་བསྐྱེད་གསོག་ ཞིབ་འཇོལ་དང་ཤེས་
ཡོན་ དེ་ལས་ འགྲུལ་སྟོན་དང་ཚོང་སྤྱོད་ཀྱི་དོན་ལུ་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ བྱ་སྟོའི་
རིམ་པ་དང་འབྲེལ་ ཆོག་ཐམ་སྟོན་དགོ།

ལེའུ་ ༡༠ པ།

གཞི་དཔྱད་འགོལ་དང་ཉེས་བྱ།

ཞི་བའི་གཞི་དཔྱད་འགོལ།

ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ཉ་བཟུང་ནི།

༡༤༩. མི་རིམ་གང་རུང་གིས་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཆོག་ཐམ་མེད་པར་ གཙང་ཆུ་ རོང་ཆུ་ མཚོ་ ཡང་ན་
རང་བཞིན་གྱིས་འབྲེལ་བའི་ཆུ་རྒྱུ་ཆུ་ནང་ ཉ་བཟུང་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ གཞི་
འགོལ་ཡིན་མ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ ཉེས་ཆད་ཕོག་དགོཔ་དང་ ཉ་
བཟུང་ཅ་ཆས་ཚུ་གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

172. Any person fishing in restricted area of river, stream, lake, or natural pond is an offence under this Act and shall be liable for fines and confiscation of fishing gears as prescribed in the Rules.
173. Any person fishing by river diversion, using large net, trap, or snare is an offence under this Act and shall be liable for fines and confiscation of fishing gears as prescribed in the Rules.
174. Any person fishing in river, stream, lake, or natural pond during prohibited months and days is an offence under the Act and shall be liable for fines and confiscation of fishing gears as prescribed in the Rules.

Illegal mining, quarrying, and developmental activity

175. Any person carrying out mining, quarrying, and developmental activity without forestry clearance in State Reserved Forest Land is an offence under this Act and shall be liable for fines and compensation as prescribed in the Rules.
176. Any person carrying out mining, quarrying, and developmental activity in the declared critical watershed shall be an offence under this Act and shall be liable for fines and compensation as prescribed in the Rules.

༡༧༢. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ དམ་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་གཙང་ཆུ་ རོང་ཆུ་ མཚོ་ ཡང་ན་ རང་
བཞིན་གྱི་འབྲེལ་བའི་ཆུ་རྒྱུང་ཆུ་གི་ས་ཁོངས་ནང་ ཉ་བབྱུང་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་
གཞོད་འགོལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ ཉེས་ཆད་ཕྱག་དགོཔ་དང་
ཉ་བབྱུང་ཅ་ཆས་ཆུ་གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

༡༧༣. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ ཆུ་ཁ་བགྱར་བའམ་བྲམ་སྒྲོམ་ལག་ལེན་འཐབ་པ་ ཉིང་ ཡང་ན་ ཉི་བཀལ་
ཏེ་ཉ་བབྱུང་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་ གཞོད་འགོལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་
ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ ཉེས་ཆད་ཕྱག་དགོཔ་དང་ ཉ་བབྱུང་ཅ་ཆས་ཆུ་གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

༡༧༤. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་བཀག་དམ་འབད་ཡོད་པའི་ཁྲུམ་དང་ཉིན་མར་ གཙང་ཆུ་དང་ རོང་ཆུ་
མཚོ་ ཡང་ན་ རང་བཞིན་གྱིས་འབྲེལ་བའི་ཆུ་རྒྱུང་ཆུ་ནང་ ཉ་བབྱུང་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་
འོག་ལུ་ གཞོད་འགོལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ ཉེས་ཆད་ཕྱག་
དགོཔ་དང་ ཉ་བབྱུང་ཅ་ཆས་ཆུ་གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

ཁྲིམས་ལས་འགལ་བའི་ས་གཏེར་རྩི་གཏེར་དང་ གོང་འཕེལ་ལས་སྒྲུབ་ལྷན་

༡༧༥. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ ནགས་ཚལ་ཉྐྱག་མེད་གནང་བ་མེད་པར་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱད་སྤྱོད་ནགས་
ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ ས་གཏེར་རྩི་གཏེར་དང་ གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་སྒྲུབ་འབད་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་
འདི་འོག་ལུ་ གཞོད་འགོལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་
དང་རྒྱུད་འཐུས་ཆུ་སྤྱོད་དགོ།

༡༧༦. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ གསལ་སྟོན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ ཉེན་གཤམ་ཅན་གྱི་ཆུ་འབབ་ས་གནས་ནང་
ས་གཏེར་ རྩི་གཏེར་དང་ གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་སྒྲུབ་འབད་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་
གཞོད་འགོལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་དང་ རྒྱུད་འཐུས་
ཆུ་སྤྱོད་དགོ།

177. Any person carrying out mining in the protected area; quarrying and developmental activity in the core zone of the protected area shall be an offence under this Act and shall be liable for fines and compensation as prescribed in the Rules.
178. Any person carrying out quarrying activity in the protected area other than core zone which is not for rural use by the local inhabitant or for developmental activity within the protected area shall be an offence under this Act and shall be liable for fines and compensation as prescribed in the Rules.

Introduction of invasive, alien, or exotic species

179. Any person introducing invasive, alien, or exotic wild flora and fauna species in the country that pose risk to the native species or spread pest and disease in State Reserved Forest Land is an offence under this Act and shall be liable for fines and destroy the species as per the procedure prescribed in the Rules.

Release of exotic fish in water body

180. Any person releasing exotic fish species in any water body across the country is an offence under this Act and shall be liable for fines as prescribed in the Rules.

༡༧༧. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ སྤངསྤྱོད་ཅན་གྱི་ས་ཁོངས་ནང་ ས་གཏེར་གྱི་ལཱ་འབད་ནི་དང་ སྤངསྤྱོད་ ཅན་གྱི་ས་ཁོངས་ཀྱི་དབུས་གླིང་ས་ཁོངས་ནང་ རྫོང་གཏེར་དང་ གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་སྒྲུབ་འབད་ནི་ འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལཱ་ གཞོད་འགོལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་ བཀོད་པའི་ ཉེས་ཆད་དང་རྒྱུ་འབྱུང་ཚུ་སྤོད་དགོ།

༡༧༨. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ སྤངསྤྱོད་ཅན་གྱི་ས་ཁོངས་ནང་སྤོད་མི་ཚུ་གི་ གྲོང་གསེབ་གྱི་ལག་ལེན་ ཡང་ན་ སྤངསྤྱོད་ཅན་གྱི་ས་ཁོངས་ནང་འཁོད་གྱི་ གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་སྒྲུབ་འདོན་ལཱ་མིན་པར་ སྤངསྤྱོད་ཅན་གྱི་ས་ཁོངས་ཀྱི་དབུས་གླིང་ས་ཁོངས་མིན་པའི་ ས་ཁོངས་གཞན་ནང་ རྫོང་གཏེར་གྱི་ ལཱ་འབད་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལཱ་ གཞོད་འགོལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་དང་ རྒྱུ་འབྱུང་ཚུ་སྤོད་དགོ།

ཁྱབ་སྤེལ་ ཡང་ན་ དར་ཁྱབ་མགོག་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སློག་ཆགས་དང་ཤིང་རིགས་གསར་བཙུགས།

༡༧༩. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤངསྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ གནས་པའི་ཤིང་ དང་སློག་ཆགས་ཀྱི་རིགས་ལཱ་ ཉེན་ཁ་ ཡང་ན་ ནད་འབུབ་དང་ནད་ཚུ་སྤེལ་བའི་ ཁྱབ་སྤེལ་ ཡང་ན་ དར་ཁྱབ་མགོག་པའི་ ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་དང་རི་དྲགས་སློག་ཆགས་ གསར་ བཙུགས་འབད་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལཱ་ གཞོད་འགོལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་དང་ གསར་བཙུགས་འབད་ཡོད་པའི་ཤིང་སྒྲ་དང་སློག་ ཆགས་ཚུ་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ བྱ་སྤོའི་རིམ་པ་དང་འབྲེལ་ ཅུ་མེད་གཏང་དགོ།

ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་ཉ་ཚུ་ ལྷ་ལྷན་ནང་ཐར་གྲོལ་བཏང་བ།

༡༨༠. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་གྱི་ལྷ་ལྷན་གང་རུང་ཞིག་ནང་ ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་ཉ་རིགས་ ཐར་གྲོལ་གཏང་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལཱ་ གཞོད་འགོལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་ཕོག་དགོ།

Risking of wild fauna species

181. Any person killing, injuring, destroying, collecting, breeding, or raising wild fauna listed under Schedule II and III of this Act is an offence except in accordance with this Act and shall be liable for fines, confiscation of the specimen, and equipment as prescribed in the Rules.

Illegal possession of wild fauna specimen listed under Schedule II and III

182. Any person who possesses wild fauna specimen listed under Schedule II and III of this Act is an offence under this Act except in accordance with this Act and shall be liable for fines and confiscation of specimen as prescribed in the Rules.

Illegal felling and extraction of trees

183. Any person illegally felling and extracting special class timber listed under Schedule II of this Act from State Reserved Forest Land without valid permit and hammer impression is an offence under this Act; and shall be liable for fines, compensation at fair market value, and confiscation of the timber as prescribed in the Rules.
184. Any person illegally felling and extracting other class timber listed under Schedule II and III of this Act from State Reserved Forest Land without valid permit and hammer impression is an offence under this Act; and shall be liable for fines, compensation at fair market value, cost at fair market value and release of timber; or payment of fines, compensation

རིདྲགས་སྟྲག་ཆགས་ལུ་ཉེན་འཚུབས་བཀལ་བ།

༡༥༡. མི་ངོམ་གང་རྩང་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འི་བྱར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༣ པ་ནང་ ཐོ་བཀོད་འབད་
དེ་ཡོད་པའི་ རིདྲགས་སྟྲག་ཆགས་བསད་ནི་དང་ གཞོད་སྟོན་རྒྱབ་ནི་ ཟུ་མེད་བཟོ་ནི་ བསྟུ་
འཛུམས་འབད་ནི་ རིགས་སྟེལ་ནི་ ཡང་ན་ གསོ་ནི་ཚུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཨིན་ན་
མ་གཏོགས་ གཞོད་འགེལ་ཨིན་མ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་ཕྱི་
དགོལ་དང་ དཔེ་ཆད་དང་ལཱ་ཆས་ཚུ་ གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

བྱར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༣ པ་ནང་ ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རིདྲགས་སྟྲག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཆད་ ཁྲིམས་འགལ་ ཐོག་འཆང་བ།

༡༥༢. མི་ངོམ་གང་རྩང་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འི་བྱར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༣ པ་ནང་ ཐོ་བཀོད་འབད་དེ་
ཡོད་པའི་ རིདྲགས་སྟྲག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཆད་འཆང་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཨིན་
ན་མ་གཏོགས་ གཞོད་འགེལ་ཨིན་མ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་
ཕྱི་དགོལ་དང་ དཔེ་ཆད་དེ་ གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ཤིང་བཟབ་ནི་དང་བཏོན་ནི།

༡༥༣. རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྡོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལས་ མི་ངོམ་གང་རྩང་གིས་ ཁྲིམས་མཐུན་
ཀྱི་ཆོག་ཐམ་དང་ ནགས་ཚལ་ཐོམ་རྟགས་མེད་པར་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འི་བྱར་དེབ་ ༡ པ་
ནང་ ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་དམིགས་བསལ་དབྱེ་ཁག་གི་ཤིང་ཆས་ཟབ་ནི་དང་བཏོན་ནི་འདི་ བཅའ་
ཁྲིམས་འདི་འི་འོག་ལུ་ གཞོད་འགེལ་ཨིན་མ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་
ཆད་དང་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ཆོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཆད་ཁར་ རྒྱུད་འཐུས་སྤྱོད་དགོལ་དང་ ཤིང་
ཆས་འདི་གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

༡༥༤. མི་ངོམ་གང་རྩང་གིས་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྡོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལས་ ཁྲིམས་མཐུན་
ཀྱི་ཆོག་ཐམ་དང་ ནགས་ཚལ་ཐོམ་རྟགས་མེད་པར་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འི་བྱར་དེབ་ ༡ པ་དང་
༣ པ་ནང་ ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ཤིང་ཆས་ཀྱི་དབྱེ་ཁག་གཞན་གྱི་རིགས་ ཟབ་ནི་དང་ བཏོན་ནི་
འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འི་འོག་ལུ་ གཞོད་འགེལ་ཨིན་མ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་

at fair market value, and confiscation of the timber as prescribed in the Rules.

185. Any person illegally felling tree within the stipulated distance from the bank or edge of the water body and road as specified under Section 46 of this Act is an offence under this Act and shall be liable for fines and compensation at fair market value and confiscation; or payment of fines, compensation at fair market value, cost at fair market value, and release of timber.
186. Any person illegally felling tree in core zone of protected area and critical watershed is an offence under this Act and shall be liable for fines and compensation at fair market value and confiscation; or payment of fines, compensation at fair market value, cost at fair market value, and release of timber.

Feeding of wild fauna in State Reserved Forest Land

187. Any person feeding wild fauna except in enclosure and for scientific research is an offence under this Act and shall be liable for fines as prescribed in the Rules.

བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་དང་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་ཁར་རྒྱུ་འཐུས་ དེལ་ས་
འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་སྤྱོད་དེ་ ཤིང་ཆས་འདི་འཛིན་གྲོལ་འབད་དགོ་ ཡང་ན་
ཉེས་ཆད་དང་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་ཁར་ རྒྱུ་འཐུས་སྤྱོད་དེ་ ཤིང་ཆས་
འདི་གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

༡༥. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འདི་འོན་ཏེ་ ༤༤ པ་ནང་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད་
པའི་ རྒྱ་རྒྱུ་གྱི་འགྲམ་ ཡང་ན་ མཐའམ་དང་ ལམ་གྱི་རྒྱ་ཚད་ཀྱི་ནང་འཁོད་ ཁྲིམས་འགལ་
ཐོག་ཤིང་ནམ་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འདི་འོག་ལུ་ གཞོད་འགལ་ཡིན་མ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་
ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་དང་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་ཁར་ རྒྱུ་
འཐུས་སྤྱོད་དེ་ ཤིང་ཆས་འདི་གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ་ ཡང་ན་ ཉེས་ཆད་དང་ འོས་འབབ་ཅན་
གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་ཁར་རྒྱུ་འཐུས་ དེལ་ས་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་
སྤྱོད་དེ་ ཤིང་ཆས་འདི་འཛིན་གྲོལ་འབད་དགོ།

༡༦. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ སྤངས་སྤྱོད་ཅན་གྱི་ས་ཁོངས་ཀྱི་དབུས་གླིང་ས་ཁོངས་དང་ ཉེན་གཤམ་ཅན་
གྱི་རྒྱུ་འབབ་ས་གནས་ནང་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ ཤིང་ནམ་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འདི་འོག་ལུ་
གཞོད་འགལ་ཡིན་མ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་དང་ འོས་འབབ་
ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་ཁར་ རྒྱུ་འཐུས་སྤྱོད་དེ་ ཤིང་ཆས་འདི་ གཞུང་བཞེས་འབད་
དགོ་ ཡང་ན་ ཉེས་ཆད་དང་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་ཁར་ རྒྱུ་འཐུས་ དེ་
ལས་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་སྤྱོད་དེ་ ཤིང་ཆས་འདི་འཛིན་གྲོལ་འབད་དགོ།

རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤངས་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་རི་དྲགས་སློག་ཆགས་ལུ་བཟའ་འཐུང་བྱིན་ནི།

༡༧. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ མཐའ་བསྐྱར་ཏེ་བཞག་མི་རི་དྲགས་སློག་ཆགས་དང་ ཚན་རིག་ཞིབ་
འཕྲིལ་གྱི་དོན་ལུ་ཡིན་ན་མ་གཏོགས་ རི་དྲགས་སློག་ཆགས་ལུ་ བཟའ་འཐུང་བྱིན་ནི་འདི་
བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འདི་འོག་ལུ་ གཞོད་འགལ་ཡིན་མ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་
པའི་ཉེས་ཆད་ཐོག།

Disturbance to wild fauna

188. Any person disturbing wild fauna in State Reserved Forest Land by use of electronic device, call playback, or flushing is an offence under this Act and shall be liable for fines and confiscation of equipment as prescribed in the Rules.

Release of rescued domestic animal

189. Any person or agency releasing rescued domestic animal in State Reserved Forest Land except in the leased area is an offence under this Act and shall be liable for fines as prescribed in the Rules.

Illegal extraction and harvest of timber

190. Any illegal extraction or harvest of special class timber listed under Schedule II of this Act from State Reserved Forest Land is an offence under this Act; and shall be liable for fines, compensation at fair market value, and confiscation of the timber as prescribed in the Rules.
191. Any illegal extraction or harvest of other class timber listed under Schedule II and III of this Act from State Reserved Forest Land is an offence under this Act; and shall be liable for fines, compensation at fair market value, cost at fair market value and release of timber; or payment of fines, compensation at fair market value, and confiscation of the timber as prescribed in the Rules.

རིདྔགས་སྟོག་ཆགས་ལུ་དྔོགས་པ།

༡༥༥. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ སྟོག་མེ་གི་འཕྲུལ་ཆས་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ སྐད་ལོག་འབོད་དེ་ ཡང་ན་
བདའ་སྟེ་ རིདྔགས་ཀྱི་སྟོག་ཆགས་ཚུ་དྔོགས་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་ གཞོད་
འགོལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་ཕོག་དགོཔ་དང་ འཕྲུལ་
ཆས་ཚུ་གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

སྟོག་སྐབས་འབད་དེ་ཡོད་པའི་སྟོ་ཞོར་སེམས་ཅན་ཐར་གྲོལ།

༡༥༦. མི་ངོམ་གང་རུང་ ཡང་ན་ ལས་སྡེ་གིས་ སྐར་སྤྱིད་ཁར་ལེན་ཏེ་ཡོད་པའི་ས་ཁོངས་ནང་མིན་པར་
རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱད་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ སྟོག་སྐབས་འབད་དེ་ཡོད་པའི་སྟོ་ཞོར་སེམས་
ཅན་ཚུ་ ཐར་གྲོལ་གཏང་པ་ཅིན་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་ གཞོད་འགོལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་
བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་ཕོག།

ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ཤིང་ཆས་བཏོན་པ་དང་ བསྐྱེལ་ལེན།

༡༥༧. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱད་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ལས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་
ཟུར་དེབ་ ༡ པ་ནང་ ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་དམིགས་བསལ་དབྱེ་ཁག་གི་ཤིང་ཆས་བཏོན་ནི་དང་
བསྐྱེལ་ལེན་འབད་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་ གཞོད་འགོལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་བཅའ་
ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་དང་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་ཁར་ རྒྱུད་
འཕུས་སྤྱོད་དགོཔ་དང་ ཤིང་ཆས་འདི་གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

༡༥༨. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱད་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལས་ བཅའ་ཁྲིམས་
འདི་འོག་ཟུར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༣ པ་ནང་ ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ཤིང་ཆས་ཀྱི་དབྱེ་ཁག་གཞན་གྱི་
རིགས་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་བཏོན་ནི་དང་བསྐྱེལ་ལེན་འབད་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་
གཞོད་འགོལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་དང་ འོས་འབབ་
ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་ཁར་རྒྱུད་འཕུས་ དེ་ལས་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་
ཚད་སྤྱོད་དེ་ ཤིང་ཆས་འདི་འཛིན་གྲོལ་འབད་དགོ་ ཡང་ན་ ཉེས་ཆད་དང་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་
ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་ཁར་ རྒྱུད་འཕུས་སྤྱོད་དེ་ ཤིང་ཆས་འདི་ གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

Illegal extraction and harvest of Non-Wood Forest Produce

192. Any person illegally extracting or harvesting non-wood forest produce other than timber listed under Schedule II and III of this Act from State Reserved Forest Land is an offence under this Act; and shall be liable for fines, compensation at fair market value, cost at fair market value and release of produce; or payment of fines, compensation at fair market value, and confiscation of produce as prescribed in the Rules.

Setting of forest fire

193. Any person setting State Reserved Forest Land or State Land on fire is an offence under this Act and shall be liable for fines as prescribed in the Rules and payment of restoration cost determined based on the acreage of forest damaged by fire.

Research on State Reserved Forest Land

194. Any person conducting research in State Reserved Forest Land without prior approval from the Ministry is an offence under this Act and shall be liable for fines as prescribed in the Rules and confiscation of research materials.

ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱོད་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་བཏོན་ནི་དང་བསྐྱེད་ལེན།

༡༩༣. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤངས་སྐྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༣ པ་ནང་ ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ཤིང་ཆས་མིན་པར་ ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱོད་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་བཏོན་ནི་དང་བསྐྱེད་ལེན་འབད་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ འོག་ལུ་ གཞོད་འགལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་དང་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་ཁར་རྒྱུད་འཐུས་ དེ་ལས་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་སྤྱོད་དེ་ ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱོད་དེ་འཛིན་གྲོལ་འབད་དགོཔ་ ཡང་ན་ ཉེས་ཆད་དང་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་ཁར་རྒྱུད་འཐུས་སྤྱོད་དེ་ ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱོད་དེ་གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

ནགས་ཚལ་མེ་སྤར་ནི།

༡༩༤. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤངས་སྐྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ ཡང་ན་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་ས་ཆ་ནང་མེ་སྤར་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ གཞོད་འགལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་ཐོག་དགོཔ་དང་ མེ་གི་གཞོད་རྒྱུན་བརྒྱབ་ཡོད་པའི་ནགས་ཚལ་གྱི་རྒྱ་ཚད་དང་འཕྲིལ་ གཏན་འཁེལ་བཟོ་ཡོད་པའི་ནགས་ཚལ་བསྐྱར་འཛུགས་ཀྱི་རིན་གོང་སྤྱོད་དགོ།

རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤངས་སྐྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ཞིབ་འཕྲོལ།

༡༩༥. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ ལྷན་ཁག་ལས་ སྤྱོད་འཕྲོལ་བཟོ་པར་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤངས་སྐྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ཞིབ་འཕྲོལ་འབད་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ གཞོད་འགལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་ཐོག་དགོཔ་དང་ ཞིབ་འཕྲོལ་གྱི་ཅ་ཆས་རྩུ་གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

Trade of wild flora and fauna specimen listed under Schedule II and III

195. Any person involved in trade of wild flora and fauna specimen listed under Schedule II and III of this Act is an offence except in accordance with this Act and shall be liable for fines and confiscation of specimen as prescribed in the Rules.
196. Any person involved in trade of wild flora specimen of special class timber listed under Schedule II of this Act is an offence under this Act and shall be liable for fines and compensation at fair market value and confiscation of specimen as prescribed in the Rules.
197. Any person involved in trade of wild flora specimen other than special class timber listed under Schedule II and III of this Act is an offence except in accordance with this Act and shall be liable for fines and compensation at fair market value, cost at fair market value and release of specimen; or payment of fines, compensation at fair market value and confiscation of the specimen as prescribed in the Rules.

Killing or injuring of wild fauna listed under Schedule II and III

198. Any person killing, injuring, destroying, capturing, collecting, breeding, and raising of wild fauna species listed under Schedule II and III of this Act is an offence except in accordance with this Act and shall be liable for fines and confiscation of specimen and equipment as prescribed in the Rules.

ཟུར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༣ པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་དང་རི་དྲགས་དཔེ་ཚད་ཀྱི་ཚོང་སྒྲུང་།

༡༩༥. མི་ངོམ་གང་རྒྱུང་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༣ པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་
རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་དང་རི་དྲགས་དཔེ་ཚད་ཀྱི་ཚོང་སྒྲུང་འཐབ་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་འབྲེལ་
ཏེ་ཨིན་ན་མ་གཏོགས་ གཞོད་འགོལ་ཨིན་མ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་
ཆད་ཕྱག་དགོཔ་དང་ དཔེ་ཚད་ཚུ་གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

༡༩༦. མི་ངོམ་གང་རྒྱུང་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་དམིགས་
བསལ་དབྱེ་ཁག་གི་ཤིང་ཆས་ཀྱི་ཚོང་སྒྲུང་འཐབ་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ གཞོད་
འགོལ་ཨིན་མ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་དང་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་
ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཆད་ཁར་ རྒྱུ་འཐུས་སྤྱོད་དགོཔ་དང་ དཔེ་ཚད་དེ་གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

༡༩༧. མི་ངོམ་གང་རྒྱུང་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༣ པ་ནང་ ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་
ཤིང་ཆས་ཀྱི་དབྱེ་ཁག་གཞན་གྱི་རིགས་ ཚོང་སྒྲུང་འཐབ་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་འབྲེལ་
ཏེ་ཨིན་ན་མ་གཏོགས་ གཞོད་འགོལ་ཨིན་མ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་
ཆད་དང་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཆད་ཁར་རྒྱུ་འཐུས་ དེ་ལས་ འོས་འབབ་ཅན་
གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཆད་སྤྱོད་དེ་ དཔེ་ཚད་དེ་འཛིན་གྲོལ་འབད་དགོ་ ཡང་ན་ ཉེས་ཆད་དང་
འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཆད་ཁར་རྒྱུ་འཐུས་སྤྱོད་དེ་ དཔེ་ཚད་དེ་གཞུང་བཞེས་
འབད་དགོ།

ཟུར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༣ པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་བསད་པ་ ཡང་ན་ གཞོད་
སྟོན་རྒྱུ་པ།

༡༩༨. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་འབྲེལ་ཏེ་མ་གཏོགས་ མི་ངོམ་གང་རྒྱུང་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་
དེབ་ ༡ པ་དང་ ༣ པའི་ནང་ ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཚུ་ བསད་ནི་དང་
གཞོད་སྟོན་རྒྱུ་ནི་ ཅུ་མེད་བཟོ་ནི་ བཟུང་ནི་ བསྐྱུ་འཛུམས་འབད་ནི་ རིགས་སྟེལ་ནི་ དེ་ལས་
གསོ་ནི་ཚུ་ གཞོད་འགོལ་ཨིན་མ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་ཕྱག་
དགོཔ་དང་ དཔེ་ཚད་དང་ལྷ་ཆས་ཚུ་ གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

Use of animal to transport illegal forest produce

199. Any person using animal for transportation of illegal forest produce is an offence under this Act and shall be liable for fines as prescribed in Rules and animal shall be released upon completion of registration of an offence.

Laying of trap and snare

200. Any person laying trap or snare in State Reserved Forest Land, State Land, or private registered land to kill or capture wild fauna species is an offence except in accordance with this Act and shall be liable for fines and confiscation of equipment as prescribed in the Rules.

Import, export, transit, or re-export of wild flora and fauna specimen

201. Any person importing, exporting, transiting, or re-exporting wild fauna specimen listed under Schedule II and III of this Act without valid permit is an offence under this Act and shall be liable for fines as prescribed in the Rules in addition to confiscation of specimen.
202. Any person importing, exporting, transiting, or re-exporting wild flora specimen listed under Schedule II and III of this Act without valid permit is an offence under this Act and shall be liable for fines, compensation at fair market value, cost at fair market value and release of specimen; or payment of fines, compensation at fair market value and confiscation of the specimen as prescribed in the Rules.

ཁྲིམས་འགལ་གྱི་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་ སྐྱེལ་འབྲེན་གྱི་དོན་ལུ་ སེམས་ཅན་ལག་ལེན་འཐབ་པ།

༡༩༩. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ ཁྲིམས་འགལ་གྱི་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་སྐྱེལ་འབྲེན་འབད་ནི་དེ་དོན་ལུ་ སེམས་ཅན་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་ གཞོན་འགོལ་ཨིནམ་ལས་ བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་ཏུ་བཀོད་པའི་ ཉེས་ཆད་ཕོག་དགོཔ་དང་ སེམས་ཅན་འདི་ གཞོན་ འགོལ་ཐོ་བཀོད་འབད་ཞིནམ་ལས་ འཛིན་གྲོལ་འབད་དགོ།

ཉིང་དང་རྩི་བཀལ་ནི།

༢༠༠. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ སྐྱེལ་ཁམས་གྱི་སྤྱང་སྤྱོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ ཡང་ན་ སྤྱི་ཁྱེད་གྱི་ཁམས་ བཀོད་གྲུབ་པའི་ས་ཆ་ནང་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་བསད་ནི་ ཡང་ན་ བཟུང་ནི་དེ་དོན་ལུ་ ཉིང་ དང་རྩི་བཀལ་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཨིན་ན་མ་གཏོགས་ གཞོན་འགོལ་ཨིནམ་ ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་ཏུ་བཀོད་པའི་ ཉེས་ཆད་ཕོག་དགོཔ་དང་ ལཱ་ཆས་ཚུ་གཞུང་ བཞེས་འབད་དགོ།

རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲུང་དང་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་གྱི་དཔེ་ཚད་ རྒང་འབྲེན་ ཕྱིར་ཚོང་ སྐྱེལ་འབྲེན་ ཡང་ན་ འོག་ ཕྱིར་ཚོང་།

༢༠༡. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ཟུར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༣ པ་ནང་ ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་གྱི་དཔེ་ཚད་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཚོག་ཐམ་མེད་པར་ རྒང་འབྲེན་ ཕྱིར་ཚོང་ སྐྱེལ་འབྲེན་ ཡང་ན་ འོག་ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་ གཞོན་འགོལ་ ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་ཏུ་བཀོད་པའི་ ཉེས་ཆད་ཕོག་དགོཔ་འཕྲི་ དཔེ་ཚད་ ཚུ་གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

༢༠༢. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ཟུར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༣ པ་ནང་ ཐོ་བཀོད་ཡོད་ པའི་ཤིང་སྒྲུང་དཔེ་ཚད་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཚོག་ཐམ་མེད་པར་ རྒང་འབྲེན་ ཕྱིར་ཚོང་ སྐྱེལ་འབྲེན་ ཡང་ན་ འོག་ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་ གཞོན་འགོལ་ཨིནམ་ལས་ བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་ཏུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་དང་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ ཚད་ཁར་རྒྱུ་འབྲུས་ དེ་ལས་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་སྤྱོད་དེ་ དཔེ་ཚད་དེ་ འཛིན་གྲོལ་འབད་དགོ། ཡང་ན་ ཉེས་ཆད་དང་ འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་ཁར་ རྒྱུ་འབྲུས་སྤྱོད་དེ་ དཔེ་ཚད་དེ་གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

Illegal activity in State Reserved Forest Land

203. Any person carrying out any activity in the State Forest Reserved Land without forestry clearance from the Department is an offence under this Act and shall be liable for fines as prescribed in the Rules and payment of restoration cost determined based on the acreage of area damaged.

Removal of forest produce from private registered land

204. Any person removing timber from private registered land without authentication of Thram from the concerned Gewog or Thromde and verification of timber by the forest field office is an offence under this Act and shall be liable for fines as prescribed in the Rules.

Illegal operation of Forest-based Industry

205. Any person operating forest-based industry without registration certificate is an offence under this Act and shall be liable for fines as prescribed in the Rules.

Illegal use of timber in Forest-based Industry

206. Any forest-based industry involved in sawing, processing, or utilizing illegal timber is an offence under this Act and shall be liable for fines, compensation at fair market value, and confiscation of the timber as prescribed in the Rules.

Misuse of subsidized timber and forest produce allotted for other purpose

207. Any person misusing subsidized timber granted under Section 132 of this Act and forest produce allotted under Sections 138 to 140 of this Act

ཀླུ་ཁམས་གི་སྤངས་ཤིང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ ཁྲིམས་འགལ་གི་ལས་སྒྲུ།

༢༠༣. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ ཀླུ་ཁམས་གི་སྤངས་ཤིང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ ལས་ཁུངས་ལས་
ནགས་ཚལ་ཉྱལ་མེད་གནང་བ་མེད་པར་ལས་སྒྲུ་གང་རུང་འཐབ་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་
ལུ་ གཞོད་འགོལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་ཕྱག་དགོཔ་
དང་ གཞོད་ཀྱིན་ཀྱབ་ཡོད་པའི་ནགས་ཚལ་གི་རྒྱ་ཚད་དང་འཁྲིལ་ ནགས་ཚལ་བསྐྱར་འཛུགས་
གི་འཛིན་གོང་སྤྱོད་དགོ།

སྤྱི་ཁྲིམས་བཀོད་གྲུབ་པའི་ས་ཆ་ལས་ ཤིང་ཆས་ཕྱིར་བཏོན།

༢༠༤. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ སྤྱི་ཁྲིམས་བཀོད་གྲུབ་པའི་ས་ཆ་ནང་ལས་ འབྲེལ་ཡོད་ཆེད་འོག་ ཡང་
ན་ ཁྲོམ་སྤེལ་གིས་ ཁྲིམ་བཞེན་སྤྱོད་ དེ་ལས་ ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ཡིག་ཚང་གིས་ བཞེན་
དཔུང་མ་འབད་བར་ ཤིང་ཆས་ཕྱིར་བཏོན་ འབད་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ གཞོད་
འགོལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་ཕྱག།

ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ ནགས་ཚལ་ལུ་བརྟེན་པའི་ བཟོ་གྲུ་ཁང་ལག་ལེན་འཐབ་ནི།

༢༠༥. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ ཐོ་བཀོད་མ་འབད་བར་ ནགས་ཚལ་ལུ་བརྟེན་པའི་བཟོ་གྲུ་ཁང་ ལག་
ལེན་འཐབ་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ གཞོད་འགོལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་
ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་ཕྱག།

ནགས་ཚལ་ལུ་བརྟེན་པའི་བཟོ་གྲུ་ཁང་ནང་ ཤིང་ཆས་རྒྱ་ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ལག་ལེན་འཐབ་ནི།

༢༠༦. ནགས་ཚལ་ལུ་བརྟེན་པའི་བཟོ་གྲུ་ཁང་གང་རུང་གིས་ ཁྲིམས་འགལ་གི་ཤིང་ཆས་ཏུ་བ་ བཟོ་
འདོན་འབད་བ་ ཡང་ན་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ གཞོད་འགོལ་
ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་དང་འོས་འབབ་ཅན་གི་ ཚོང་
འབྲེལ་གི་གོང་ཚད་ཁར་རྒྱུད་འཐུས་སྤྱོད་དགོཔ་ དེ་ལས་ ཤིང་ཆས་འདི་གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

གོང་ཚད་ཡབ་ཆག་གི་ཤིང་ཆས་དང་ གཞན་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་ལོག་སྤྱོད།

༢༠༧. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དོན་ཚན་ ༡༣༢ པའི་ འོག་ལུ་གནང་མི་གོང་ཚད་
ཡབ་ཆག་གི་ཤིང་ཆས་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དོན་ཚན་ ༡༣༤ པ་ལས་ ༡༤༠ པ་རྒྱུན་

other than for intended purpose is an offence under this Act and shall be liable for fines and compensation at fair market value and confiscation as prescribed in the Rules.

Non-declaration of forest produce

208. Any person transporting forest produce without declaration at the check gates is an offence under this Act and shall be liable for fines as prescribed in the Rules.

Transport of timber without hammer impression

209. Any person transporting or transiting timber without valid hammer impression is an offence under this Act and shall be liable for fines as prescribed in Rules.

Non registration of Mobile Machinery

210. Any person using mobile machinery in forest-based industry or inside State Reserved Forest Land without registration certificate is an offence under this Act and shall be liable for fines as prescribed in the Rules and confiscation of the mobile machinery.

Subsequent Offence

211. Any person who commits an offence listed under Sections 171 to 210 of this Act for second time shall be liable for 50% additional fine on the fine component imposed for commission of that offence, additional fine of 100% and 200% for commission of an offence for three and more times.

གྱི་དགོངས་དོན་དང་འཁྲིལ་ བགོ་འགྲེམས་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ རྒྱལ་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་དེ་ཚུ་
གནད་དོན་གཞན་གྱི་དོན་ལུ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་ གཞོན་
འགོལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ ཉེས་ཆད་དང་འོས་འབབ་ཅན་
གྱི་ ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་ཁར་ རྒྱུ་འབྲུལ་སྤྱོད་དགོཔ་ དེ་ལས་ ཤིང་ཆས་འདི་གཞུང་བཞེས་
འབད་དགོ།

གསལ་སྟོན་མ་འབད་བའི་རྒྱལ་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད།

༢༠༥. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ རྒྱལ་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ ཞིབ་དཔྱད་སྒོ་ར་ཁར་ གསལ་སྟོན་མ་འབད་
བར་སྒྲུལ་འབྲེན་འབད་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་ གཞོན་འགོལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་
བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་ཕོག།

རྒྱལ་ཚལ་གྱི་ཐོན་རྒྱལ་མེད་པར་ ཤིང་ཆས་སྒྲུལ་འབྲེན།

༢༠༦. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ རྒྱལ་ཚལ་གྱི་ཐོན་རྒྱལ་མེད་པར་ ཤིང་ཆས་སྒྲུལ་འབྲེན་ ཡང་ན་
བརྒྱུད་འགྲུལ་འབད་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་ གཞོན་འགོལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་
བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་ཕོག།

ཐོ་བཀོད་མེད་པའི་ འགྲུལ་སྐྱོད་ཀྱི་འཕུལ་ཆས།

༢༡༠. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ རྒྱལ་ཚལ་ལུ་བརྟེན་པའི་བཟོ་གྲུ་ཁར་ ཡང་ན་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྤྱང་
རྒྱལ་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལས་ ཐོ་བཀོད་ལག་ཁྲེར་མེད་པའི་ འགྲུལ་སྐྱོད་ཀྱི་འཕུལ་ཆས་ལག་
ལེན་འཐབ་ནི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་ གཞོན་འགོལ་ཨིནམ་ལས་བརྟེན་ བཅའ་ཡིག་
ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཉེས་ཆད་ཕོག་དགོཔ་དང་ འགྲུལ་སྐྱོད་འཕུལ་ཆས་གཞུང་བཞེས་འབད་
དགོ།

གཞོན་འགོལ་ཡང་བསྐྱར་འཐབ་པ།

༢༡༡. མི་ངོམ་གང་རུང་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ཚན་ ༡༢༡ ལས་ ༢༡༠ ཚུན་གྱི་གཞོན་འགོལ་
འདི་ ཐངས་གཉིས་འཐབ་པ་ཅིན་ གཞོན་འགོལ་འདི་གི་ཉེས་ཆད་ཀྱི་སྤྱང་ཁར་ ཉེས་ཆད་ཐེབས་
བརྒྱ་ཆ་ ༥༠ དང་ ཐངས་གསུམ་འཐབ་པ་ཅིན་ ཉེས་ཆད་ཐེབས་ བརྒྱ་ཆ་ ༡༠༠ དེ་ལས་
ཐངས་གསུམ་ལས་ལྷག་སྟེ་འཐབ་ཆེ་ ཉེས་ཆད་ཐེབས་ བརྒྱ་ཆ་ ༢༠༠ བཀའ་དགོ།

Criminal Offence

Killing of wild fauna listed in Schedule I

212. A defendant shall be guilty of an offence of killing wild fauna species listed in Schedule I of this Act except in accordance with this Act, if the defendant knowingly or intentionally kills the wild fauna species listed under Schedule I of this Act.

Grading of killing of wild fauna listed in Schedule I

213. The offence of killing of wild fauna species listed under Schedule I of this Act shall be a felony of third degree; and the specimen shall be confiscated with payment of compensation for missing part as prescribed in the Rules.

Illegal collection, harvesting, capturing, or destroying of wild flora and fauna listed in Schedule I

214. A defendant shall be guilty of an offence of illegal collection, harvesting, capturing or destroying of wild flora and fauna species or specimen listed in Schedule I of this Act except in accordance with this Act, if the defendant knowingly or intentionally collects, harvest, captures, or destroys wild flora or fauna species or specimen listed under Schedule I of this Act.

ཉེས་པའི་གནོད་འགོལ།

ཟུར་དེབ་ , པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་བསད་པ།

༢༡༢. གལ་སྲིད་ ཚྱོད་ལྷན་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ , པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཞིག་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་འཁྲིལ་ཏེ་བསད་པ་ཡིན་ན་མ་གཏོགས་ ཤེས་བཞིན་དང་མཐོ་བཞིན་ བསམ་བཞིན་གྱི་སྒྲོ་ལས་བསད་པ་ཡིན་ཆོ་ ཚྱོད་ལྷན་དེ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ , པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་བསད་པའི་ གནོད་འགོལ་གྱི་ཉེས་སྦྱོན་ཡིན་པར་བརྟེན་གོ།

ཟུར་དེབ་ , པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་བསད་པའི་ཉེས་རིམ།

༢༡༣. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ , པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་བསད་པའི་གནོད་འགོལ་འདི་ དབྱེ་རིམ་གསུམ་པའི་ཉེས་ཆེན་སྦྱོན་དགོས་དང་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་ ཏུ་བཀོད་པའི་ སྟོག་ཆགས་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཚང་མི་གི་རྒྱུད་འབྱས་སྟོན་དགོས་དང་ དཔེ་ཆ་དུ་ གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

ཟུར་དེབ་ , པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རིམ་འཛིན་སྒྲིལ་དང་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ བསྐྱུ་འཛུམས་ བསྐྱུ་ལེན་ བཟུང་བ་ ཡང་ན་ རྩ་མེད་བཟོ་བ།

༢༡༤. གལ་སྲིད་ ཚྱོད་ལྷན་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ , པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲུའི་ ཡང་ན་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་རིགས་ ཡང་ན་ འདིའི་དཔེ་ཆ་དུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ བསྐྱུ་འཛུམས་ བསྐྱུ་ལེན་ བཟུང་བ་ ཡང་ན་ རྩ་མེད་བཟོ་བ་ཡིན་ན་ མ་གཏོགས་ ཤེས་བཞིན་དང་མཐོ་བཞིན་ བསམ་བཞིན་གྱི་སྒྲོ་ལས་ བསྐྱུ་འཛུམས་ བསྐྱུ་ལེན་ བཟུང་བ་ ཡང་ན་ རྩ་མེད་བཟོ་བ་ཡིན་པ་ཅིན་ ཚྱོད་ལྷན་དེ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ , པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲུ་དང་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ བསྐྱུ་འཛུམས་ བསྐྱུ་ལེན་ བཟུང་བ་ ཡང་ན་ རྩ་མེད་བཟོ་བའི་གནོད་འགོལ་གྱི་ཉེས་སྦྱོན་ཡིན་པར་བརྟེན་གོ།

Grading of illegal collection, harvesting, capturing, or destroying of wild flora listed in Schedule I

215. The offence of illegal collection, harvesting, or destroying of wild flora listed in Schedule I of this Act shall be a misdemeanor and the specimen shall be confiscated with payment of compensation for missing part as prescribed in the Rules.

Grading of illegal collection, harvesting, capturing, or destroying of wild fauna listed in Schedule I

216. The offence of illegal collection, capturing, or destroying of wild fauna listed in Schedule I of this Act shall be a felony of fourth degree and the specimen shall be confiscated with payment of compensation for missing part as prescribed in the Rules.

Illegal trade of wild flora or fauna specimen listed in Schedule I

217. A defendant shall be guilty of an offence of illegal trade of wild flora or fauna specimen listed under Schedule I of this Act except in accordance with this Act, if the defendant transacts or deals in sale of wild flora or fauna specimen listed under Schedule I of this Act.

Grading of illegal trade of wild flora specimen listed in Schedule I

218. The offence of illegal trade of wild flora specimen listed in Schedule I of this Act shall be a misdemeanor and the specimen shall be confiscated.

བྱུང་དེབ་ ཉལ་ པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་ཁའི་ཤིང་སྣ་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་བསྟུ་འཛུམས་ བསྟུ་ལེན་
བབྱང་བ་ ཡང་ན་ ལྷ་མེད་བཟོ་བའི་ཉེས་རིམ།

༢༡༥. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་བྱུང་དེབ་ ཉལ་ པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་ཁའི་ཤིང་སྣ་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་
བསྟུ་འཛུམས་ བསྟུ་ལེན་ བབྱང་བ་ ཡང་ན་ ལྷ་མེད་བཟོ་བའི་གཞོན་འགོལ་འདི་ ཉེས་ཕྱ་
སྒྲིན་དགོཔ་དང་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ སྟོག་ཆགས་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཚང་མི་གི་རྒྱུད་
འབྱས་སྟོན་དགོཔ་དང་ དཔེ་ཚད་ཚུ་གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

བྱུང་དེབ་ ཉལ་ པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ བསྟུ་འཛུམས་ བསྟུ་
ལེན་ བབྱང་བ་ ཡང་ན་ ལྷ་མེད་བཟོ་བའི་ཉེས་རིམ།

༢༡༦. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་བྱུང་དེབ་ ཉལ་ པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ ཁྲིམས་
འགལ་ཐོག་བསྟུ་འཛུམས་ བསྟུ་ལེན་ བབྱང་བ་ ཡང་ན་ ལྷ་མེད་བཟོ་བའི་གཞོན་འགོལ་འདི་
དབྱེ་རིམ་བཞི་པའི་ཉེས་ཆེན་སྒྲིན་དགོཔ་དང་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་སྟོག་ཆགས་གི་
ཡན་ལག་མ་ཚང་མི་གི་རྒྱུད་འབྱས་སྟོན་དགོཔ་དང་ དཔེ་ཚད་ཚུ་གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

བྱུང་དེབ་ ཉལ་ པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྣ་ ཡང་ན་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་ དཔེ་ཚད་
ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ཆོང་སྒྱུར།

༢༡༧. གཤམ་སྤེད་ ཚུད་ལྷན་ཞིག་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་བྱུང་དེབ་ ཉལ་ པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་
ཁའི་ཤིང་སྣ་ ཡང་ན་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་ཚུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་འབྲེལ་ཏེ་
ཆོང་སྒྱུར་འཐབ་པ་ཨིན་ན་མ་གཏོགས་ ཚུད་ལྷན་དེ་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་བྱུང་དེབ་ ཉལ་ པ་
ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྣ་ ཡང་ན་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་ ཁྲིམས་
འགལ་ཐོག་ ཆོང་སྒྱུར་འཐབ་པའི་གཞོན་འགོལ་ཀྱི་ཉེས་སྒྲིན་ཨིན་པར་བརྟེན་དགོ།

བྱུང་དེབ་ ཉལ་ པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྣ་འདི་དཔེ་ཚད་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ཆོང་སྒྱུར་ཀྱི་ཉེས་
རིམ།

༢༡༨. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་བྱུང་དེབ་ ཉལ་ པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྣ་འདི་དཔེ་ཚད་ ཁྲིམས་
འགལ་ཐོག་ཆོང་སྒྱུར་འཐབ་པའི་གཞོན་འགོལ་འདི་ ཉེས་ཕྱ་སྒྲིན་དགོཔ་དང་ དཔེ་ཚད་ཚུ་གཞུང་
བཞེས་འབད་དགོ།

Grading of illegal trade of wild fauna specimen listed in Schedule I

219. The offence of illegal trade of wild fauna specimen listed in Schedule I of this Act shall be a felony of fourth degree and the specimen shall be confiscated.

Illegal possession of wild flora or fauna specimen listed in Schedule I

220. A defendant shall be guilty of an offence of illegal possession of wild flora or fauna specimen listed under Schedule I of this Act except in accordance with this Act, if the defendant without the certificate of possession from the Department possess specimen of wild flora or fauna specimen listed under Schedule I of this Act.

Grading of illegal possession of wild flora specimen listed in Schedule I

221. The offence of illegal possession of wild flora specimen listed in Schedule I of this Act shall be a petty misdemeanor and the specimen shall be confiscated.

Grading of illegal possession of wild fauna specimen listed in Schedule I

222. The offence of illegal possession of wild fauna specimen listed in Schedule I of this Act shall be a misdemeanor and the specimen shall be confiscated.

ཟུར་དེབ་ ཉམ་པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་དྲགས་སློག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ཚར་
སྐྱར་གྱི་ཉེས་རིམ།

༢༡༩. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ཉམ་པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་དྲགས་སློག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་
ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ཚར་སྐྱར་འཐབ་པའི་གཞོན་འགོལ་འདི་ དབྱེ་རིམ་བཞི་པའི་ཉེས་ཆེན་སྒྲིན་
དགོལ་དང་ དཔེ་ཚད་ཚུ་གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

ཟུར་དེབ་ ཉམ་པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྐྱ་ ཡང་ན་ རི་དྲགས་སློག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་
ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་འཆང་བ།

༢༢༠. གལ་སྲིད་ ཚུད་ལྷེ་ཞིག་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ཉམ་པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་
རི་ཁའི་ཤིང་སྐྱ་ ཡང་ན་ རི་དྲགས་སློག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་འབྲེལ་ཏེ་
འཆང་བ་ཡིན་ན་མ་གཏོགས་ ལས་ཁུངས་ལས་དཔེ་ཚད་འཆང་ཆོག་པའི་ལག་ཁྱེར་མེད་པ་ཅིན་
ཚུད་ལྷེ་དེ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ཉམ་པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྐྱ་ ཡང་ན་
རི་དྲགས་སློག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ འཆང་བའི་གཞོན་འགོལ་གྱི་ཉེས་སྒྲིན་
ཡིན་པར་བརྟེན་དགོ།

ཟུར་དེབ་ ཉམ་པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྐྱའི་དཔེ་ཚད་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་འཆང་བའི་ཉེས་
རིམ།

༢༢༡. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ཉམ་པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྐྱའི་དཔེ་ཚད་ ཁྲིམས་
འགལ་ཐོག་འཆང་བའི་གཞོན་འགོལ་འདི་ ཉེས་པ་ཡང་ཕྱ་སྒྲིན་དགོལ་དང་ དཔེ་ཚད་གཞུང་
བཞེས་འབད་དགོ།

ཟུར་དེབ་ ཉམ་པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་དྲགས་སློག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་འཆང་
བའི་ཉེས་རིམ།

༢༢༢. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ཉམ་པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་དྲགས་སློག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་
ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་འཆང་བའི་གཞོན་འགོལ་འདི་ ཉེས་ཕྱ་སྒྲིན་དགོལ་དང་ དཔེ་ཚད་གཞུང་
བཞེས་འབད་དགོ།

Causing injury to wild fauna species listed in Schedule I

223. A defendant shall be guilty of an offence causing injury to wild fauna species listed in Schedule I of this Act except in accordance with this Act, if the defendant knowingly or intentionally causes injury to wild fauna species listed under Schedule I of this Act.

Grading of causing injury to wild fauna species listed in Schedule I

224. The offence of causing injury to wild fauna species listed in Schedule I of this Act shall be a misdemeanor.

Illegal breeding or raising of wild fauna species listed in Schedule I

225. A defendant shall be guilty of an offence of illegal breeding or raising of wild fauna listed under Schedule I of this Act, if the defendant without the approval from the Department breed or raise wild fauna species listed under Schedule I of this Act.

Grading of illegal breeding or raising of wild fauna species listed in Schedule I

226. The offence of illegal breeding or raising of wild fauna species listed in Schedule I of this Act shall be a misdemeanor.

ཟུར་དེབ་ ཉ། ཕ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ལུ་ གཞོད་སྐྱོན་རྒྱབ་པ།

༢༢༣. གལ་སྲིད་ ཚྱོད་ལྷེ་ཞིག་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ཉ། ཕ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཞིག་ལུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ཨིན་ན་མ་གཏོགས་ ཤེས་བཞིན་ ཡང་ན་ མཐོ་བཞིན་ བསམ་བཞིན་གྱི་སྒྲོ་ལས་ གཞོད་སྐྱོན་རྒྱབ་པ་ཅིན་ ཚྱོད་ལྷེ་དེ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ཉ། ཕ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ལུ་ གཞོད་སྐྱོན་ རྒྱབ་པའི་གཞོད་འགོལ་གྱི་ཉེས་སྐྱོན་ཨིན་པར་བརྩི་དགོ།

ཟུར་དེབ་ ཉ། ཕ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ལུ་ གཞོད་སྐྱོན་རྒྱབ་པའི་ཉེས་རིམ།

༢༢༤. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ཉ། ཕ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཞིག་ལུ་ གཞོད་སྐྱོན་རྒྱབ་པའི་གཞོད་འགོལ་འདི་ ཉེས་ཕྱ་སྒྲིན་དགོ།

ཟུར་དེབ་ ཉ། ཕ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ རིགས་སྐྱེལ་བ་ ཡང་ན་ གསོ་བ།

༢༢༥. གལ་སྲིད་ ཚྱོད་ལྷེ་ཞིག་གིས་ ལས་ཁུངས་ལས་གནང་བ་མེད་པར་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ཉ། ཕ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཚུ་ རིགས་སྐྱེལ་བ་ ཡང་ན་ གསོ་བ་ཅིན་ ཚྱོད་ལྷེ་དེ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ཉ། ཕ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་རིགས་སྐྱེལ་བ་ ཡང་ན་ གསོ་བའི་གཞོད་འགོལ་གྱི་ཉེས་སྐྱོན་ཨིན་པར་བརྩི་དགོ།

ཟུར་དེབ་ ཉ། ཕ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ རིགས་སྐྱེལ་བ་ ཡང་ན་ གསོ་བའི་ཉེས་རིམ།

༢༢༦. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ཉ། ཕ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་རིགས་སྐྱེལ་བ་ ཡང་ན་ གསོ་བའི་གཞོད་འགོལ་འདི་ ཉེས་ཕྱ་སྒྲིན་དགོ།

Illegal cultivation of wild flora species listed in Schedule I

227. A defendant shall be guilty of an offence of illegal cultivation of wild flora listed under Schedule I of this Act, if the defendant without the approval from the Department cultivates wild flora species listed under Schedule I of this Act.

Grading of illegal cultivation of wild flora species listed in Schedule I

228. The offence of illegal cultivation of wild flora species listed under Schedule I of this Act shall be petty misdemeanor.

Illegal fishing by use of poison, explosive, or electrical device

229. A defendant shall be guilty of illegal fishing, if the defendant kills, injures, destroy, or capture fish using poison, explosive, or electrical device in any water bodies.

Grading of illegal fishing by use of poison, explosive, or electrical device

230. The grading of illegal fishing by use of poison, explosive, or electrical device shall be misdemeanor.

Illegal manufacture, possession, or use of false forestry hammer

231. A defendant shall be guilty of an offence of illegal manufacture, possession, or use of false forestry hammer, if the defendant knowingly manufactures, possess, or use false forestry hammer to deceive the lawful authority.

ཟུར་དེབ་ ཉམ་པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ འཇུགས་སྐྱོང་འཐབ་པ།

༢༢༧. གལ་སྲིད་ ཚྱོད་ལྷེ་ཞིག་གིས་ ལས་ཁུངས་ལས་གནང་བ་མེད་པར་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ཉམ་པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་ཞིག་ འཇུགས་སྐྱོང་འཐབ་པ་ཅིན་ ཚྱོད་ལྷེ་དེ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ཉམ་པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ འཇུགས་སྐྱོང་འཐབ་པའི་གཞོན་འགོལ་གྱི་ཉེས་སྐྱོན་ཡིན་པར་བརྟེན་གྱོ།

ཟུར་དེབ་ ཉམ་པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ འཇུགས་སྐྱོང་འཐབ་པའི་ཉེས་རིམ།

༢༢༨. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་ཟུར་དེབ་ ཉམ་པ་ནང་ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ འཇུགས་སྐྱོང་འཐབ་པའི་གཞོན་འགོལ་འདི་ ཉེས་པ་ཡང་ཕྱ་སྟེན་དགོ།

དུག་དང་འགས་ཇུས་ ཡང་ན་ གློག་ཆས་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ཉ་བཟུང་བ།

༢༢༩. གལ་སྲིད་ ཚྱོད་ལྷེ་ཞིག་གིས་ རྒྱ་རྒྱུན་གང་རུང་ནང་ དུག་དང་འགས་ཇུས་ ཡང་ན་ གློག་ཆས་ ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ ཉ་བསད་པ་ གཞོན་སྐྱོན་རྒྱབ་པ་ ཅུ་མེད་བཟོ་བ་ ཡང་ན་ བཟུང་པ་ཅིན་ ཚྱོད་ལྷེ་དེ་ དུག་དང་འགས་ཇུས་ ཡང་ན་ གློག་ཆས་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ ཉ་བཟུང་བའི་གཞོན་འགོལ་གྱི་ཉེས་སྐྱོན་ཡིན་པར་བརྟེན་གྱོ།

དུག་དང་འགས་ཇུས་ ཡང་ན་ གློག་ཆས་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ཉ་བཟུང་བའི་ཉེས་རིམ།

༢༣༠. དུག་དང་འགས་ཇུས་ ཡང་ན་ གློག་ཆས་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ ཉ་བཟུང་བའི་གཞོན་འགོལ་འདི་ ཉེས་ཕྱ་སྟེན་དགོ།

ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོམ་རྒྱུན་མ་བཟོ་བ་ འཆང་བ་ ཡང་ན་ ལག་ལེན་འཐབ་པ།

༢༣༡. གལ་སྲིད་ ཚྱོད་ལྷེ་ཞིག་གིས་ དབང་ཆ་ཅན་གྱི་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་མི་ངོམ་མགོ་སྐོར་ནིའི་དོན་ལུ་ ཤེས་བཞིན་དུ་ ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོམ་རྒྱུན་མ་བཟོ་བ་ འཆང་བ་ ཡང་ན་ ལག་ལེན་འཐབ་པ་ཅིན་ ཚྱོད་ལྷེ་དེ་ ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོམ་རྒྱུན་མ་བཟོ་བ་ འཆང་བ་ ཡང་ན་ ལག་ལེན་འཐབ་པའི་གཞོན་འགོལ་གྱི་ཉེས་སྐྱོན་ཡིན་པར་བརྟེན་གྱོ།

Grading of illegal manufacture, possession, or use of false forestry hammer

232. The offence of illegal manufacture, possession, or use of false forestry hammer shall be petty misdemeanor.

Smuggling of wild flora or fauna specimen

233. A defendant shall be guilty of an offence of smuggling wild flora or fauna specimen under this Act, if the defendant discretely or illegally imports or exports or re-export wild flora and fauna specimen listed in Schedule I of this Act; or import, export, or re-export wild flora and fauna specimen not native to the country.

Grading of smuggling of wild flora or fauna specimen

234. The offence of smuggling of wild flora or fauna specimen shall be value-based sentencing and the specimen shall be confiscated.

CHAPTER 11

MISCELLANEOUS

Identification Card

235. The Department shall issue identification card to all forestry official for exercising the powers and functions under this Act.

236. The forestry official shall on demand, produce the identification card to the person against whom the power is being exercised.

ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོས་རྒྱུ་མ་བཟོ་བ་ འཆང་བ་ ཡང་ན་ ལག་ལེན་འཐབ་པའི་ཉེས་ཤིས།

༡༣༢. ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོས་རྒྱུ་མ་བཟོ་བ་ འཆང་བ་ ཡང་ན་ ལག་ལེན་འཐབ་པའི་གཞོན་འགེལ་འདི་
ཉེས་པ་ཡང་ཕ་སྤྱོད་དགོ།

རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་ ཡང་ན་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་ཀྱི་སྒྲོག་ཚོང་།

༡༣༣. གལ་སྲིད་ ཚུད་ཆེན་ཅིག་གིས་ གསང་བ་དང་ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ལས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་བྱུར་
དེབ་ ཉ པའི་ནང་ ཐོ་བཀོད་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་དང་རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་
ཅིག་ ནང་འདྲེན་ ཕྱིར་ཚོང་ ཡང་ན་ ལོག་ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་པ་ ཡང་ན་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་མེད་པའི་
རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་དང་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་ ནང་འདྲེན་ ཕྱིར་ཚོང་ ཡང་ན་ ལོག་
ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་པ་ཅིན་ ཚུད་ཆེན་དེ་ རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་ ཡང་ན་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་
སྒྲོག་ཚོང་འཐབ་པའི་གཞོན་འགེལ་གྱི་ཉེས་སྒྲིན་ཨིན་པར་བརྟེན་དགོ།

རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་ ཡང་ན་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་སྒྲོག་ཚོང་གི་ཉེས་ཤིས།

༡༣༤. རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་ ཡང་ན་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་དཔེ་ཚད་ཀྱི་ སྒྲོག་ཚོང་འཐབ་པའི་གཞོན་
འགེལ་འདི་ རིང་ཐང་དང་བསྐྱུན་པའི་ཁྲིམས་ཚད་ཕྱོགས་དང་ དཔེ་ཚད་དེ་ གཞུང་བཞེས་འབད་
དགོ།

ལེའུ་ ༡༡ པ།

སྒྲ་ཚོགས།

རྩྏགས་ཤོག་བྱང་།

༡༣༥. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་ལུ་ དབང་ཚད་དང་བྱ་སྒྲོ་ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་དོན་
ལུ་ ནགས་ཚལ་ལས་བྱེད་པ་ག་ར་ལུ་ རྩྏགས་ཤོག་བྱང་གནང་དགོ།

༡༣༦. མི་ངོ་ཅིག་ལུ་ དབང་ཚད་ལག་ལེན་འཐབ་ཆེ་ མི་འདི་གིས་རྩྏགས་སྟོན་འདོད་བཀོད་པ་ཅིན་
ནགས་ཚལ་གྱི་ལས་བྱེད་པ་གིས་རྩྏགས་སྟོན་དགོ།

Entitlement of Uniform

237. The forestry official shall be entitled to a uniform as prescribed in the Rules and its use shall be in conformity with the Forestry Uniform Code.

Arms and Ammunition

238. The forestry official may be issued with the arms and ammunition to carry out functions under this Act.

Immunity

239. No legal proceeding or suit shall be brought against any official of the Department that carries out its duty in exercise its official function.

240. The immunity granted under Section 239 of this Act shall not cover corrupt acts committed by any official of the Department in connection with discharge of their duty.

Confidentiality of identity of Complainant or Informer

241. Where the Department receives information on the commission or suspected commission of an offence, that information and the identity of the complainant or informer shall be confidential and all matters relating to such information shall be privileged and not disclosed unless required by the Court.

242. An informer reporting the information on commission of forestry offence shall be done in good faith and shall not report false information to a harass the other person.

སྒྲིགས་ཆས་ཀྱི་ཐོབ་རིམ།

༡༣༡. རྟགས་ཚལ་གྱི་ལས་བྱེད་པ་ལུ་ བཅའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ སྒྲིགས་ཆས་ཐོབ་རིམ་ཡོད་པ་
དང་ འདི་གི་ལག་ལེན་སྒྲིགས་ཆས་ཀྱི་ ཀྱུན་སྒྱུད་ནུས་གཞག་དང་འབྲེལ་དགོ།

གོ་མཚན་དང་མདུལ།

༡༣༢. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་འོག་གི་བྱ་སྐོར་བསྐྱབ་ནིའི་དོན་ལུ་རྟགས་ཚལ་གྱི་ལས་བྱེད་པ་ལུ་གོ་མཚན་དང་
མདུལ་གནང་ཆོག།

བཀག་ཆ།

༡༣༣. ལྷག་བསམ་ནུས་དག་གི་སྒྲོ་ལས་ འགོ་དཔོན་གང་རུང་ཅིག་གིས་ གཞུང་འབྲེལ་གྱི་འགན་ཁུར་
ཚུ་ འཐབ་པའི་སྐབས་ ཁྲིམས་དོན་བྱ་རིམ་ ཡང་ན་ ཉེས་འཛུགས་ཚུ་མི་ཤོག།

༡༣༤. བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དོན་ཚན་ ༡༣༣ གི་དགོངས་དོན་འོག་ལུ་གནང་མི་བཀག་ཆ་འདི་ ལས་
བྱེད་པ་གང་རུང་ཅིག་གིས་ གཞུང་འབྲེལ་གྱི་འགན་ཁུར་བསྐྱར་སྒྱུད་འབད་བའི་སྐབས་ ངན་ལྟ་
གྱི་བྱ་སྐོར་འབད་མི་ལུ་མི་འགག།

ཉེག་བཤད་བཀལ་མི་ ཡང་ན་ སྙན་ཞུ་འབད་མིའི་དོན་རྟགས་གསལ་བ།

༡༣༥. གཞོད་འགོལ་འཐབ་པ་ ཡང་ན་ འཐབ་ཡོད་པའི་དོན་གསལ་བ་ཡོད་པའི་གསལ་བའི་གནས་ཚུལ་
ལས་ཁུངས་ཀྱི་འཐོབ་པ་ཅིན་ དེའི་གནས་ཚུལ་དང་ ཉེག་བཤད་བཀལ་མི་ ཡང་ན་ སྙན་ཞུ་
འབད་མིའི་དོན་རྟགས་འདི་ གསལ་སྟེ་བཞག་དགོཔ་དང་ གནས་ཚུལ་འདི་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་
དོན་ཚུ་ དམིགས་བསལ་གསལ་བའི་ཐོབ་དབང་ཡོད་པ་ལས་ གནས་ཚུལ་ཚུ་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་
ས་ལས་ བཀའ་བྱ་གནང་ན་མ་གཏོགས་ གསལ་སྟོན་འབད་མི་ཆོག།

༡༣༦. གནས་ཚུལ་སྙན་ཞུ་འབད་མི་ཅིག་གིས་ རྟགས་ཚལ་དང་འབྲེལ་བའི་ གཞོད་འགོལ་འཐབ་ཡོད་
པའི་གནས་ཚུལ་སྙན་ཞུ་འབད་མ་ད་ ལྷག་བསམ་ནུས་དག་གི་སྒྲོ་ལས་འབད་དགོཔ་དང་ མི་རོ་
གཞན་ཅིག་ལུ་ བདེབ་གསིག་རྒྱབ་ནིའི་དམིགས་པ་བསྐྱེད་དེ་ རྒྱུ་ཞུགས་གནས་ཚུལ་གྱི་སྙན་
ཞུ་འབད་མི་ཆོག།

Fees and Service Charges

243. The Ministry may levy appropriate and proportionate fees and service charges as prescribed in the Rules for delivering services to the public and other agencies under this Act, which shall be revised periodically; and as and when necessary.

Schedule of Species

244. The Ministry may revise Schedule I of this Act species from time to time and propose to the Parliament for approval.

245. The Ministry may approve and revise the records of species under Schedule II and III of this Act from time to time.

246. The Department shall publish a separate booklet on Schedule of species.

Rules of Construction

247. In this Act, the singular includes the plural and the feminine includes the masculine, and vice versa.

Rule Making Power

248. The Ministry shall make Rules consistent with the provision of this Act within 6 months from the date of coming into force in consultation with the relevant stakeholders.

Amendment

249. The amendment of this Act by way of addition, variation or repeal may be effected only by the Parliament.

ཞབས་ཏྲིག་གི་འཕུས།

༡༤༣. ལྷན་ཁག་གིས་ མི་མང་དང་ལས་སྡེ་གཞན་ཚུ་ལུ་ ཞབས་ཏྲིག་ཚུ་སྤྱོད་པའི་སྐབས་ འོས་འཚམས་ལྷན་པའམ་ ཆ་ཚད་དང་མཐུན་པའི་བཅའ་ཡིག་ནང་ གསལ་བཀོད་འབད་མི་ཞབས་ཏྲིག་གི་འཕུས་ཚུ་ བཀའ་ཚེགས་དང་འཕུས་དེ་ཡང་ དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་ ཅུས་དང་ཅུས་སུ་ བསྐྱར་བཟོ་འབད་ཆོག།

རིགས་སྤྱི་བྱུང་དེབ།

༡༤༤. ལྷན་ཁག་གིས་ ཅུས་དང་ཅུས་སུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་བྱུང་དེབ་ ༡ པའི་ རིགས་སྤྱི་ཐོ་ཚུ་ བསྐྱར་བཟོ་འབད་དེ་ སྤྱི་ཚེགས་ཀྱིས་ གནང་བ་གྲོལ་ནིའི་དོན་ལུ་སྤུལ་དགོ།

༡༤༥. ལྷན་ཁག་གིས་ ཅུས་དང་ཅུས་སུ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་བྱུང་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༣ པའི་རིགས་སྤྱི་ཐོ་ཚུ་ བསྐྱར་བཟོ་དང་ཆ་འཛོགས་འབད་ཆོག།

༡༤༦. ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ རིགས་སྤྱི་བྱུང་དེབ་ཀྱི་དེབ་རྒྱུང་ ལོགས་སུ་སྡེ་དཔེ་སྐྱུན་འབད་དགོ།

གོ་དོན་ལེན་ཐངས།

༡༤༧. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ནང་ གཅིག་ཚེགས་གི་གྲངས་སུ་ མང་ཚེགས་ཡང་ཚུད་ནི་དང་ མང་ཚེགས་གི་གྲངས་སུ་ གཅིག་ཚེགས་ཡང་ཚུད་དགོཔ་དང་ དེ་ལས་ མོ་ཚེགས་གི་གྲགས་སུ་ ཐོ་ཚེགས་ཡང་ཚུད་ནི་དང་ ཐོ་ཚེགས་གི་གྲངས་སུ་ མོ་ཚེགས་ཡང་ཚུད་ནི་ཨིན།

བཅའ་ཡིག་བཟོ་ནིའི་དབང་ཆ།

༡༤༨. ལྷན་ཁག་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དགོངས་དོན་ ལས་མ་འགལ་བར་ བཅའ་ཡིག་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་བསྟར་སྤྱོད་འབད་པའི་ཉིན་མ་ལས་ ཟླ་དྲུག་གི་ནང་འཁོད་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ ཚུ་དང་གོས་བསྐྱུན་ཐོག་བཟོ་དགོ།

འཕྲི་སྒྲོན།

༡༤༩. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ལུ་ ལ་སྐོར་ ཡང་ན་ བྱད་པར་ ཆ་མེད་བཅས་ཀྱི་ཐོག་ལས་ འཕྲི་སྒྲོན་འདི་ སྤྱི་ཚེགས་ཀྱིས་རྒྱུང་མ་ཅིག་མཛད་དགོ།

Authoritative Text

250. In any instance of a difference in meaning between the Dzongkha and the English texts of this Act, Dzongkha text shall be regarded as the authoritative.

Definitions

251. In this Act, unless the context otherwise requires:

- (1) “act” means the Forest and Nature Conservation Act of Bhutan 2023 including any amendments made thereto.
- (2) “afforestation” means the establishment of trees by sowing, planting, or natural regeneration on an area from which trees have always or for very long been absent.
- (3) “allotment” means the disposal of forest produce through auction or any other appropriate systems defined by the Department.
- (4) “authorized agency” means any agency authorized by the Ministry or Department to carry out the assigned functions under this Act.
- (5) “biological corridor” means an area set aside to connect one or more Protected Areas.
- (6) “buffer zone” means an area within a protected area adjacent to core and transition zone that provide cushioning function when the core or transition zones are located in the immediate vicinity of anthropogenic disturbances both from within and outside of the protected area.

ཚིག་དོན་གྱི་དབང་ཚད།

༢༥༠. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོ་རྒྱུ་ལ་དང་ དབྱིན་སྐད་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ གོ་དོན་མ་འདྲ་བའི་གནད་དེ་
འཕྲོན་ཆེ་ རྒྱུ་ལ་གོ་གོ་དོན་ལུ་ ཆ་གནས་བཟུང་དགོ།

ངེས་ཚིག་

༢༥༡. བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ནང་ ཚིག་དོན་གོ་བ་སོ་སོར་ལེན་དགོས་འཕྲོན་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ གཤམ་
གསལ་གྱི་ངེས་ཚིག་གི་གོ་བ་ལུ་འཇུག་དགོ།

(༡) “བཅའ་ཁྲིམས་” ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གི་ནགས་ཚལ་དང་རང་བཞིན་ཉམས་སྲུང་བཅའ་
ཁྲིམས་ ༢༠༡༣ ཅན་མ་བཅིས་ཏེ་ དེའི་ཤུལ་འཕྲི་སྟོན་གང་རུང་ལུ་གོ།

(༢) “ནགས་ཚལ་གསར་བཟོ” ཟེར་མི་འདི་ ཤིང་མ་པ་ལས་མ་སྐྱེས་བའི་ ཡང་ན་ ཏུས་
ཡུན་རིང་མོ་སྟེ་ ཤིང་མེད་པའི་ས་གནས་ནང་ ཤིང་གི་སོན་དང་ལྷང་མ་བཅུགས་ནི་ ཡང་
ན་ རང་བཞིན་གསར་སྐྱེས་འབད་ནི་ལུ་གོ།

(༣) “བགོ་འགྲེམས་” ཟེར་མི་འདི་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ རིན་བསྐྱར་ཚོང་སྐྱར་ ཡང་ན་ འོས་
འཚམས་ལྷན་པའི་ལས་ལུགས་ གཞན་གང་རུང་གི་ཐོག་ལུ་ ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་
ཕྱིར་འདོན་འབད་མི་ལུ་གོ།

(༤) “དབང་ཚད་ལྷན་པའི་ལས་སྟེ” ཟེར་མི་འདི་ ལྷན་ཁག་ ཡང་ན་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་
བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་ འགན་ཁུར་སྟོན་ཡོད་མི་བསྐྱར་སྟོན་འབད་ནི་འདི་ཆེད་ཏུ་
དབང་ཚད་སྟོན་དེ་ཡོད་མི་ལས་སྟེ་གང་རུང་ཅིག་ལུ་གོ།

(༥) “སྐྱེ་ལྷན་བར་ལམ་” ཟེར་མི་འདི་སྐྱེ་སྐྱོབ་ས་ཁོངས་ཅིག་ ཡང་ན་ སྐྱེ་སྐྱོབ་ས་ཁོངས་
ཅིག་ལས་ལྷག་སྟེ་མཐུད་སྟེ་ལུ་འབད་ནི་འདི་ ས་ཁོངས་ལོགས་སུ་སྟེ་བཞག་མི་ལུ་གོ།

(༦) “བར་གླིང་ས་ཁོངས་” ཟེར་མི་འདི་ སྐྱེ་སྐྱོབ་ས་ཁོངས་ཀྱི་ནང་ན་ མི་གི་གཞིས་ཆགས་
ས་ཁོངས་ཀྱི་སློ་ལོགས་ཁར་ཡོད་པའི་ དབུས་གླིང་དང་སོར་སྐྱར་ས་ཁོངས་ལུ་ སྐྱེ་སྐྱོབ་
ས་ཁོངས་ཀྱི་ཕྱི་ཁར་དང་ནང་འཁོད་ལས་བར་དྲོག་འབད་མི་ལས་རྒྱབ་སྟོན་ས་ཁོངས་ལུ་
གོ།

- (7) “forest check gate” means the established check gates in the country.
- (8) “forest checkpoint” means any strategic point along the motorable road or footpath for conducting inspection of forest produce by the forestry official.
- (9) “classification of timber” means classifying the timber species into different classes based on type and value in the country.
- (10) “commercial timber” means timber allotted or sold at the commercial rate of royalty.
- (11) “community forest” means any area of State Reserved Forest Land designated for management by a local community.
- (12) “community forest management group” means a group of households constituted for the management of Community Forest in accordance with approved management plan.
- (13) “compensation” means monetary payment made to the Royal Government of Bhutan at the rates fixed by the Ministry for loss incurred by way of illegal taking, felling, damaging, and collection of forest produce from State Reserved Forest Land.
- (14) “confiscation” means forfeiture of seized forest produce or goods to the Royal Government. The process of confiscation shall be effected only upon completion of Court adjudication in criminal case and after settlement of offence with the Department in civil case.

- (ཡ) “ནགས་ཚལ་ཞིབ་དམུད་སྒོ་ར་” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་གཞི་བཙུགས་འབད་
ཡོད་མི་ཞིབ་དམུད་སྒོ་ར་ཚུ་ལུ་གོ།
- (༤) “ནགས་ཚལ་ཞིབ་དམུད་སྒོ་ར་” ཟེར་མི་འདི་ འཁོར་ལམ་དང་རྒྱུ་ལམ་བདེ་ལྟེ་ ས་
གནས་གཤམ་ཅན་ཁར་ རྒྱལ་ཚལ་འགོ་དཔོན་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཞིབ་
དམུད་འབད་སའི་ས་གནས་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༥) “ཤིང་ཆས་དབྱེ་ཁག་བཟོ་ནི” ཟེར་མི་འདི་ ཤིང་ཆས་ཀྱི་རིགས་སྟེ་ཚུ་ རིགས་ཀྱི་དབྱེ་
བའམ་ རིན་གོང་དང་འབྲེལ་ཏེ་ དབྱེ་ཁག་སོ་སོར་སྟེ་ཕྱེ་མི་འདི་ལུ་གོ།
- (༦) “ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ཤིང་ཆས་” ཟེར་མི་འདི་ སྟེང་ཁྲལ་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་ཐོག་སྟོན་དེ་
བགོ་འགྲེམས་སམ་བཙོང་མི་ཤིང་ཆས་ལུ་གོ།
- (༧) “གོང་སྟེ་ནགས་ཚལ་” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱད་སྦྱོང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ཀྱི་
ས་ཁོངས་གང་རུང་ཅིག་ ས་གནས་ཀྱི་མི་སྟེ་ཚུ་གིས་འཛིན་སྦྱོང་འབབ་ནིའི་ཆེད་དུ་ རོས་
འཛིན་འབད་ཡོད་མི་འདི་ལུ་གོ།
- (༨) “གོང་སྟེ་ནགས་ཚལ་འཛིན་སྦྱོང་སྟེ་ཚན་” ཟེར་མི་འདི་ གནང་བ་གོལ་ཡོད་པའི་འཛིན་
སྦྱོང་འཆར་གཞི་དང་འབྲེལ་ གོང་སྟེ་ནགས་ཚལ་འཛིན་སྦྱོང་འབབ་ནིའི་དོན་ལུ་ ཁྱིམ་
གུང་གི་སྟེ་ཚན་བཟོ་ཡོད་མི་ལུ་གོ།
- (༩) “རྒྱུད་འབྲུམ་” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཁམས་སྤྱད་སྦྱོང་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་ནང་ལས་
ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ ཁྲིམས་འགལ་ཐོག་ལུ་འབག་པ་ རབ་པ་ གཞོན་སྟོན་རྒྱུ་
པ་དང་ བསྐྱུ་གསོག་ལ་སོགས་པ་འབད་དེ་ ཁྱོད་རྒྱུད་བཀལ་བའི་སྐབས་ ལྷན་ཁག་གིས་
ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ཆད་གཞི་གུར་གཞིར་བཞག་ཐོག་ འབྲུག་གཞུང་ལུ་ དཔལ་སྟོན་མི་
འདི་ལུ་གོ།
- (༡༠) “གཞུང་བཞེས་” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱ་དངོས་ ཡང་ན་ རྒྱལ་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ གཏན་
འཇགས་སྟེ་གཞུང་གི་བདག་དབང་ལུ་ལེན་མི་ལུ་གོ། ཉེས་ཅོད་ཡིན་པ་ཅིན་ ཁྲིམས་ཀྱི་
དབྱེ་བཤེར་མཇུག་བསྟུ་སྟེ་དང་ ཞི་ཅོད་ཡིན་པ་ཅིན་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་གཞོད་འགོལ་བདེ་
འགྲིག་འབད་ཚར་མ་ད་རྒྱུང་མ་གཅིག་ གཞུང་བཞེས་འབད་དགོ།

- (15) “conservation breeding” means the process of breeding wild fauna and flora outside or within their natural environment in order to conserve the genetic diversity of the species and restock or reintroduce the species to re-establish self-sustaining population in its natural wild habitat.
- (16) “constitution” means the Constitution of the Kingdom of Bhutan.
- (17) “conveyance” means any vehicle, aeroplane, train, device, machine or others used in gathering or transporting forest produce.
- (18) “core zone” means an area within a protected area undisturbed by significant human activity having high conservation values for the persistence of flora and fauna of international, national or local importance including resident or migratory fauna.
- (19) “critical watershed” mean any area critical for protecting the supply of water for drinking, irrigation, flood control, hydroelectric project or related purpose which has been declared to be a critical watershed by the Parliament.
- (20) “department” means the Department of Forests and Park Services or any other Department that may become responsible for Forest and Park Services.
- (21) “developmental activity” means any activity carried out by Ministry or government agency in the interest of general public for long and medium term.

- (༡༥) “ཉམས་སྲུང་གི་དོན་ལུ་རིགས་རྒྱུད་སྤེལ་ནི” ཟེར་མི་འདི་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་དང་ཤིང་
རིགས་ཀྱི་རིགས་སྣ་ཉམས་སྲུང་དང་ རིགས་སློབས་བསྐྱར་འཛུགས་ ཡང་ན་ གསར་
འཛུགས་འབད་དེ་ རང་བཞིན་འབྱུང་མཁའ་ཁོངས་ཀྱི་ཕྱི་ཁར་ ཡང་ན་ རང་འཁོད་
རིགས་སྣའི་གངས་སློབས་ཡུན་བརྟན་བཟོ་ཐབས་ལུ་ རི་དྲགས་ཀྱི་སྟོག་ཆགས་དང་ཤིང་
རིགས་ཀྱི་རིགས་རྒྱུད་སྤེལ་མི་ལུ་གོ།
- (༡༦) “ཙ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་” ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གི་ཙ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ལུ་གོ།
- (༡༧) “འདྲེན་འཁོར་” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཚལ་གི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ བསྐྱེད་འཛུགས་དང་སྐྱེལ་འདྲེན་
འབད་ནིའི་ནང་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ སྤྱུམ་འཁོར་ གནམ་གྱུ་ རེལ་ལི་ ཐབས་འཕྲུལ་
འཕྲུལ་ཆས་ ཡང་ན་ སྐྱེལ་འདྲེན་གཞན་ཚུ་ལུ་གོ།
- (༡༨) “དབྱུས་གླིང་ས་ཁོངས་” ཟེར་མི་འདི་ སྤྱང་སྐྱོབ་ས་ཁོངས་ཀྱི་ནང་འཁོད་ མངོན་གསལ་
ཅན་གྱི་ལས་སྣ་གིས་བར་དྲེད་མ་རྒྱབ་པའི་ས་ཁོངས་ཨིན་པའི་ཁར་ རྒྱལ་སྤྱིའི་དང་
རྒྱལ་ཡོངས་ ས་གནས་ཁར་སྤྲོད་མི་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ཉམས་སྲུང་གི་བརྩི་མཐོང་མཐོང་པུ་
སྤྱོད་པའི་རི་ཁའི་ཤིང་སྣ་ ཡང་ན་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ གཞིས་སྤོ་འོང་མའི་རི་
དྲགས་ཀྱི་སྟོག་ཆགས་འབྱུང་མཁའ་ཁོངས་ལུ་གོ།
- (༡༩) “ཉེན་གཤམ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་འབབ་ས་གནས་” ཟེར་མི་འདི་ འབྲུང་རྒྱ་ ཞིང་རྒྱ་ རྒྱ་རྒྱུད་བཀག་
འཛིན་ རྒྱ་བརྟེན་སྟོག་མེ་ལས་འགུལ་ ཡང་ན་ དེ་འབྲེལ་ རྒྱ་བཀག་སྤེལ་འབད་ནིའི་
དོན་ལུ་ ས་ཁོངས་གང་རུང་ཅིག་ སྤྱང་སྐྱོབ་འབད་དགོཔ་སྟེ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ཉེན་གཤམ་
ཅན་གྱི་རྒྱུ་འབབ་ས་གནས་སྟེ་ གསལ་སྟོན་འབད་མི་ས་ཁོངས་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༢༠) “ལས་ཁུངས་” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཚལ་དང་གླིང་ག་ཞབས་ཏོག་ལས་ཁུངས་ ཡང་ན་
རྒྱལ་ཚལ་དང་གླིང་ག་ཞབས་ཏོག་གི་དོན་ལུ་ འགན་ཁ་ཤོག་མི་ལས་ཁུངས་གང་རུང་
ཅིག་ལུ་གོ།
- (༢༡) “གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་སྣ་” ཟེར་མི་འདི་ ལྷན་ཁག་ ཡང་ན་ གཞུང་གི་ལས་སྣ་ཅིག་གིས་
མི་མང་ཡོངས་ཀྱི་མཐའ་དོན་ལུ་དམིགས་ཏེ་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་མི་དུས་ཡུན་བར་མ་དང་
རིང་མོ་གི་ལས་སྣ་གང་རུང་ལུ་གོ།

- (22) “ecosystem” means community of plant and animal interacting with each other in a given area, and also with their non-living environment. The non-living environment includes weather, earth, sun, soil, climate and atmosphere.
- (23) “Exotic species” means any wild flora and fauna that is introduced outside its natural past or present distribution; and includes any part, gametes, seeds, eggs, or propagules of such species that might survive and subsequently reproduce.
- (24) “fine” means a sum of money imposed as penalty by the Ministry for violating provision of the Forest and Nature Conservation Act of Bhutan and Rules made thereunder.
- (25) “forest cover” means land with tree spanning more than 0.5 ha with tree higher than 5 meter and a canopy cover of more than 10 percent.
- (26) “forest Fire” means any fire in State Reserved Forest Land, whether anthropogenic or natural in origin.
- (27) “forest-based industry” means any industry which uses forest produce as its raw material.
- (28) “forest management unit” means an area of State Reserved Forest Land designated for scientific management of forest.
- (29) “forest and nature conservation code of best management practices of Bhutan” shall mean the document providing guidelines for preparation and implementation of scientific management regimes with best practices.

- (༡༢) “སྐྱེ་ལྷན་གནས་སྤངས་རིང་ལུགས་” ཟེར་མི་འདི་ སྤྱི་ཤིང་ངམ་སེམས་ཅན་གྱི་སྡེ་རིགས་
ས་ཁོངས་ཅིག་ནང་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་འཐབ་པ་མ་ཆད་ དེ་གའི་སློག་མེད་རང་བཞིན་
གནས་སྤངས་དང་མཉམ་ཡང་ ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་འཐབ་མི་འདི་ལུ་གོ། སློག་མེད་རང་
བཞིན་གནས་སྤངས་འདི་ཡང་ གནམ་གཤིས་ འཛམ་གླིང་ ཉིམ་ ས་ གནམ་གཤིས་
གནས་སྤངས་དང་ བར་སྤང་ཁམས་ཚུ་ཨིན།
- (༡༣) “རིགས་སྒྲ་གསར་པ་” ཟེར་མི་འདི་ སྤྱོན་ ཡང་ན་ གླབས་ཅིག་འབྲམ་ས་མིན་པའི་རང་
བཞིན་ས་ཁོངས་ཀྱི་ཕྱི་ཁར་ གནས་ཚུགས་པ་དང་སྤྱར་འཕྲོན་ཚུགས་པའི་རུས་ལྷགས་
ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་དང་ རི་དྲགས་སློག་ཆགས་ དེ་ལས་ དེའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་མཆོན་
མའི་ཕྱ་རྒྱས་ སོན་ སློང་རྟོག་ ཡང་ན་ སྤྱི་ཤིང་སོན་ཅའི་རིགས་སྒྲ་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༡༤) “ཉེས་ཆད་” ཟེར་མི་འདི་ ལྷན་ཁག་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་དང་དེའི་བཅའ་ཡིག་གི་དགོངས་
དོན་ཚུ་ལས་འགལ་བའི་ཉེས་བྱ་ དངུལ་ཐོག་ལུ་བཀལ་མི་འདི་ལུ་གོ།
- (༡༥) “ནགས་ཆལ་གྱི་བྱབ་བཅའ་” ཟེར་མི་འདི་ ཤིང་གི་བྱབ་ཆད་ ཉེག་ཀྱར་ ༠.༥ ལས་
ལྷག་པའམ་ རིང་ཆད་ མི་ཧེར་ ༥ དང་ ཤིང་གི་གཡལ་བ་ བརྒྱ་ཆ་ ༡༠ ལས་མངམ་སྡེ་
ཡོད་པའི་ས་ཆ་ལུ་གོ།
- (༡༦) “ནགས་ཆལ་མེ་རྒྱུན་” ཟེར་མི་འདི་ མི་ ཡང་ན་ རང་བཞིན་ལས་བརྟེན་པའི་རྒྱུ་རྒྱུན་
ལས་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྤྱོད་ནགས་ཆལ་ས་ཁོངས་ནང་ མེ་རྒྱུན་འབྱུང་མི་ལུ་གོ།
- (༡༧) “ནགས་ཆལ་ལུ་བརྟེན་པའི་བཟོ་སྐྲུ་ཁང་” ཟེར་མི་འདི་ ནགས་ཆལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་རྒྱ་ཆ་
སྡེ་ ལག་ལེན་འཐབ་པའི་བཟོ་སྐྲུ་ཁང་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༡༨) “ནགས་ཆལ་འཛིན་སྐྱོང་སྡེ་ཕན་” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྤྱོད་ནགས་ཆལ་ས་
ཁོངས་ ཆན་རིག་འཛིན་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ རོས་འཛིན་འབད་མི་ལུ་གོ།
- (༡༩) “འབྲུག་གི་ནགས་ཆལ་དང་རང་བཞིན་ཉམས་སྤང་འཛིན་སྐྱོང་གི་གོམས་སློབ་རྣམ་གཞག་
” ཟེར་མི་འདི་ ཆན་རིག་འཛིན་སྐྱོང་རིང་ལུགས་ཀྱི་གོམས་སློབ་དྲག་ཤོས་ཅིག་ བཟོ་ནི་
དང་ལག་ལེན་འཐབ་ཐངས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་ཡིག་ཆ་ལུ་གོ།

- (30) “forest produce” includes any of the following:
- (a) Trees, timber, and Non-Wood Forest Produce;
 - (b) Wild animal including fish and parts or products of wild animal including skin, hide, feather, fur, horn, antler, tusk, bone, bile, musk, honey, bird nest, bird beak and crest, eggs, quills, scales, insects, microbes, wax, lac, and any other produce that comes out of the forest; and
 - (c) Peat and soil.
- (31) “forest road” means the road constructed primarily for the purpose of harvesting timber from area identified by the Department of Forests and Park Services.
- (32) “forestry uniform code” means a document adopted by the Department of Forests and Park Services detailing the design, color, manner of wearing and frequency of issuance of uniform, rank insignia and associated articles for forestry officials.
- (33) “forestry official” means any forestry personnel trained as a forester and appointed as a civil servant under Department of Forests and Park Services to enforce any provisions of this Act.
- (34) “government” means the Lhengye Zhungtshog.
- (35) “green accounting” means an accounting system which attempt to include environmental cost into the financial result of various operation.

- (༣༠) “ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་” ཟེར་མི་འདི་ གཤམ་གསལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་གང་རུང་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༣༡) ཤིང་དང་ཤིང་ཆས་ ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད།
- (༣༢) རི་དྲགས་སེམས་ཅན་གྱི་གསལ་ཁར་ཉ་བརྩིས་ཏེ་དེའི་ཆ་ཤས་ ཡང་ན་ བགས་གོ་
 ཀོམ་ སྒོ་ སྤུ་ རུམ་ ཤམ་གི་ར་ མཆེལ་ རུཏྲ་ མཁྲིས་པ་ གླུ་ཙེ་ སྤྲང་ཙེ་
 བྱའི་ཆ་དང་བྱའི་མཆེཏྲ་དང་ཟེཏྲ་གསྐྱོང་རྟོག་གསོལ་འབུལ་ཆགས་ སྤ་འབུལ་སྤྱི་ཙེ་
 ལ་རུ་དང་ ནགས་ཚལ་ལས་ཐོན་པའི་ ཐོན་སྐྱེད་གཞན།
- (༣༣) ས་ལུད་དང་ས།
- (༣༤) “ནགས་ཚལ་གྱི་ལམ་” ཟེར་མི་འདི་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ངོས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་ས་
 ཁོངས་ལས་ དམིགས་བསལ་དུ་ཤིང་ཆས་བསྐྱུ་ལེན་གྱི་དོན་ལུ་སེལ་མི་སྤྱུམ་འཁོར་ལམ་
 ལུ་གོ།
- (༣༥) “ནགས་ཚལ་སྒྲིག་གོའི་རྣམ་བཞག་” ཟེར་མི་འདི་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ཆ་འཛོག་མཛེད་མི་
 ནགས་ཚལ་ལས་བྱེད་པ་ཚུ་གི་ སྒྲིག་གོའི་བཟོ་རྣམ་དང་ ཆོས་གཞི་ ཁྱོན་ཐངས་ འཐོབ་
 ལམ་གྱི་གུངས་ཁ་ གོ་སའི་རྟགས་མ་ དེ་འབྲེལ་གྱི་ཅ་ཆས་ཚུའི་སྒྲོར་ལས་ཁ་གསལ་
 བཀོད་མི་ཡིག་ཆ་ལུ་གོ།
- (༣༦) “ནགས་ཚལ་ལས་བྱེད་པ་” ཟེར་མི་འདི་ ནགས་སྐྱོང་རིག་པའི་ཆོས་ཆན་ནང་སྐྱོང་བནར་
 འབད་དེ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདིའི་དགོངས་དོན་བསྟར་སྐྱོད་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ ལས་ཁུངས་
 གྱི་འོག་ལུ་ ཞི་གཡོག་པ་སྤེལ་བསྐྱོར་བཞག་འབད་མི་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༣༧) “གཞུང་”ཟེར་མི་འདི་ ལྷན་རྒྱས་གཞུང་ཚོགས་ལུ་གོ།
- (༣༨) “རང་བཞིན་སྒོ་ལྡང་གི་ཕྱིས་དོན་” ཟེར་མི་འདི་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་འབྲེལ་
 བའི་ལག་ལེན་ཞབས་ཏྲ་གི་གླེང་འཇུག་ཚུ་ དབུལ་འབྲེལ་གྱི་ཕྱིས་ཁ་ནང་བཙུགས་ནིའི་
 ཕྱིས་དོན་རིམ་ལུགས་ལུ་གོ།

- (36) “high forest” means trees grown by means of natural seedling or by plantation and when the forest canopy cover is 40% and more, if trees are of economic values and social benefits.
- (37) “inspection” means careful examination of forestry activities, to determine its legality on a regular basis.
- (38) “integrated wood-based industry” means any wood processing industry having a combination or integration of sawmill unit, joinery unit, finger jointing and seasoning kiln. In addition, other wood working or processing units such as furniture unit, wood briquette or pellet unit, glulam unit, veneer and plywood unit, etc. may also be included in the Integrated wood-based Industry.
- (39) “invasive alien species” means any wild flora or fauna that are non-native to a particular ecosystem and its introduction may cause economic or environmental harm or adversely affect human health.
- (40) “invasive species” means any exotic species that become destructive to the biodiversity and environment, including decline or elimination of native species; or some native species that proliferate and become destructive to the environment.

- (༣༤) “ནགས་ཚལ་སྤྱག་དྲགས་” ཟེར་མི་འདི་ རང་བཞིན་གྱི་སོན་ལས་སྤྱེ་བའི་ཤིང་ ཡང་ན་
བརྟུགས་ཤིང་གིས་ནགས་ཚལ་ནང་གི་ཤིང་གི་སྒྲ་གཡབ་འདི་ མི་སྡེ་ལུ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་
ཡང་ན་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་འོང་འབབ་ལུ་ཕན་པའི་ཤིང་གིས་ བརྒྱ་ཆ་ ༤༠ ནང་ འདི་ལས་
སྤྱག་སྤྱེ་ཡོད་མི་ནགས་ཚལ་ལུ་གོ།
- (༣༥) “ཞིབ་དབྱེད་” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་ ག་ཅི་འབད་རུང་ འདི་ཁྲིམས་མཐུན་ཡིན་
མིན་ རྒྱགས་ཚལ་གྱི་ལས་སྤྱ་ ཐག་གཅོད་ནིའི་དོན་ལུ་ བག་ཟོན་ཅན་སྤྱེ་བརྟུག་དབྱེད་
འབད་མི་འདི་ལུ་གོ།
- (༣༦) “ག་ཅིག་སྤྱིལ་ཤིང་ལུ་བརྟེན་པའི་བཟོ་གྲ་ཁང་” ཟེར་མི་འདི་ ཤིང་ཁང་དང་ ཤིང་མཐུད་
ཁང་ ཤིང་ལྟས་ཆོམ་ཁང་ དེ་ལས་ རྩས་སྦྱོར་སྤྱེག་ཐབ་ཚུ་ མཉམ་སྦྱོར་རམ་ག་ཅིག་སྤྱིལ་
སྤྱེ་ཡོད་སའི་ཤིང་ཆས་བཟོ་འདོན་གྱི་བཟོ་གྲ་ཁང་ལུ་གོ་དགོཔ་དང་ གཞན་ཤིང་ཆས་བཟོ་
འདོན་སྤྱེ་ཐུན་ རྟངས་བཟོ་ཁང་ ཤིང་དུམ་ ཡང་ན་ ཟས་རིལ་དྲ་ཁང་ ཤིང་འབྱར་
ཁང་མིག་ ཤིང་ཁ་འབྱར་ཏེ་སྤྱབ་ལེབ་ཁང་ དེ་ལས་ རྩར་ལེབ་བཟོ་སའི་ཁང་མིག་ཚུ་ཡང་
ག་ཅིག་སྤྱིལ་ཤིང་ལུ་བརྟེན་པའི་བཟོ་གྲ་ཁང་ནང་ཚུད་པ་ཨིན།
- (༣༧) “བྱབ་སྤྱེལ་མཐོགས་བའི་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་རིགས་སྤྱ” ཟེར་མི་འདི་ དམིགས་བསལ་གྱི་སྤྱེ་
ལུན་གནས་སྤངས་རིམ་ལུགས་ནང་གནས་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྤྱ་ ཡང་ན་ རི་དྲགས་སྤྱོག་
ཆགས་མིན་པར་ རིགས་སྤྱ་གསར་འཛུགས་ལས་བརྟེན་ མི་སྡེ་དཔལ་འབྱོར་ ཡང་ན་
མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ ཡང་ན་ མིའི་གཞུགས་ཁམས་ལུ་ གཞོད་པ་བཀལ་སྤྱིད་ནི་
ཨིན་མི་ རིགས་སྤྱ་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༣༨) “བྱབ་སྤྱེལ་ཅན་གྱི་རིགས་སྤྱ” ཟེར་མི་འདི་ ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་རིགས་སྤྱ་གང་རུང་གིས་ སྤྱེ་ལུན་
རིགས་སྤྱ་དང་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལུ་ གཞོད་པ་འབྱུང་སྤྱིད་པའམ་ས་གནས་དེ་
ཁའི་རིགས་སྤྱ་ཚུ་ མར་ཉམས་བརྟུག་ནི་ ཡང་ན་ ཅུ་མེད་གཏང་ནི་ ཡང་ན་ ས་གནས་
དེ་ཁའི་རིགས་སྤྱ་ མཐོགས་པར་དར་བྱབ་འཐོ་བརྟུག་སྤྱེ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་
ལུ་གཞོད་པ་འབྱུང་བརྟུག་མི་རིགས་སྤྱ་གང་རུང་ལུ་གོ།

- (41) “local importance” means any activity carried out by the Local Government in the interest of local inhabitants for long and medium term.
- (42) “local inhabitant” means any person who dwell permanently in a particular area.
- (43) “livestock” means any domestic animal.
- (44) “management authority” means a designated authority by the Ministry of Energy and Natural Resources, competent to issue permits and certificates on behalf of the country for import, export and re-export of wild flora and fauna.
- (45) “mobile machinery” means movable sawmill and power chain saw.
- (46) “ministry” means the Ministry of Energy and Natural Resources or any other Ministry that may become responsible for Forest.
- (47) “multiple zone” means an area within a protected area which may include settlements, built-up areas, private registered lands and resource allocation areas for the protected area residents.
- (48) “non wood-based industry” means any industry or processing unit whose primary raw materials are non-wood forest produce or their products.

- (༤༡) “ནང་འཁོད་ཀྱི་གནས་ཚད་ལུ་མཁོ་བའི་” ཟེར་མི་འདི་ ས་གནས་གཞུང་གིས་ ས་གནས་ཁར་སྔོན་མི་ཚུ་གི་མཐའ་དོན་ལུ་དམིགས་ཏེ་ འགོ་འབྲེན་འཐབ་མི་ ཏུ་ས་ཡུན་བར་མ་དང་ རིང་མོ་གི་ལས་སྒྲ་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༤༢) “ས་གནས་ཁར་སྔོན་མི་” ཟེར་མི་འདི་ མི་ངོ་གང་རུང་ཅིག་གིས་ ས་གནས་ཅིག་ནང་ གཏན་འཇགས་སྡེ་གནས་མི་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༤༣) “སློ་ཞོར་སེམས་ཅན་” ཟེར་མི་འདི་ གཡུ་ས་ཁར་གསོ་སྦྱང་འཐབ་མི་ སེམས་ཅན་གང་ རུང་ལུ་གོ།
- (༤༤) “འཛིན་སྦྱང་དབང་འཛིན་” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྟོང་ས་ལས་ རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་དང་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ ནང་འབྲེན་དང་ཕྱིར་ཚོང་ དེ་ལས་ འོག་ཕྱིར་ཚོང་འཐབ་པའི་ སྐབས་ ཆོག་ཐམ་དང་ལག་ཁྱེར་སྔོན་མི་འོ་དོན་ལུ་ རུས་ཤུགས་དང་རང་བཞིན་ཐོན་སྐྱེད་ ལྷན་ཁག་གིས་ངོས་འཛིན་འབད་མི་ དབང་འཛིན་ལུ་གོ།
- (༤༥) “འགྲུལ་སྦྱོང་རུང་བའི་འཕུལ་ཆས་” ཟེར་མི་འདི་ ས་གནས་ཅིག་ལས་གཞན་ཁར་སྟོ་ བཤུད་འབད་བཏུབ་པའི་ཤིང་བྲ་འཕུལ་ཆས་དང་ སྤྲ་མར་ཅེ་མོག་ལེ་ལུ་གོ།
- (༤༦) “ལྷན་ཁག་” ཟེར་མི་འདི་ རུས་ཤུགས་དང་རང་བཞིན་ཐོན་སྐྱེད་ལྷན་ཁག་གིས་ ནགས་ ཚལ་གྱི་དོན་ལུ་འགན་ཁག་མོག་མི་ལྷན་ཁག་གང་རུང་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༤༧) “སྒྲ་མང་བཀོལ་སྤྱོད་ས་ཁོངས་” ཟེར་མི་འདི་ སྤྱང་སྦྱོབ་ས་ཁོངས་ཀྱི་ནང་འཁོད་ གཞིས་ ཆགས་དང་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ སྒྲེར་གྱི་ཁྲམ་བཀོད་གྲུབ་པའི་ས་ཆ་དང་ སྤྱང་སྦྱོབ་ས་ཁོངས་ནང་སྔོན་མི་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ཐོན་སྐྱེད་བཀོ་འགྲེམས་འབད་སའི་ས་ ཁོངས་ལུ་གོ།
- (༤༨) “ཤིང་མིན་ཐོན་སྐྱེད་ལུ་བརྟེན་པའི་བཟོ་གྲུ་ཁང་” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱ་དངོས་སྡེ་ ཤིང་མིན་ ནགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་ལག་ལེན་འཐབ་མི་ བཟོ་གྲུ་ཁང་ ཡང་ན་ བཟོ་འདོན་སྡེ་ལྷན་གང་ རུང་ལུ་གོ།

- (49) “non-wood forest produce” means plants, leaves, seeds, barks, resin, varnish, katha, kutch, flower, bamboo, bulb, root, grass, creeper, orchid, reed, cane, fungi, moss, medicinal plant, herbs, leaf, mould, or other vegetative growth whether dead or alive.
- (50) “other effective conservation area” means a geographically defined area other than a Protected Area, which is governed and managed in ways that achieve positive and sustained long-term outcomes for the in-situ conservation of biodiversity, with associated ecosystem functions and services.
- (51) “other roads” means any road which are categorized by the Road Act of Bhutan and its Rules other than forest road.
- (52) “payment for ecosystem services” means variety of arrangements through which the beneficiaries of environmental services, from watershed protection and forest protection to carbon sequestration and landscape beauty, reward those whose land provides these services with subsidies or market payment.
- (53) “permit” means approval granted by the Department upon payment of the prescribed fee.
- (54) “person” means any individual, corporation, civil or religious association, and shall include any agency or Department of the Royal Government or any other legal entity recognized under the laws of the Kingdom of Bhutan.

- (༤༩) “ཤིང་མིན་ནགས་ཚལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་” ཟེར་མི་འདི་ གསོན་པོ་ ཡང་ན་ ཤི་ཤིཕ་ཡིན་མིན་
 ཇི་ལྟར་ཡང་ སྡོ་ཤིང་ འདབ་མ་ སོན་ ཤིང་གི་པགས་གོ་ ཐང་ཚུ་ བཟག་ཚུ་ ཀ་ཐ་
 ཀྲུ་མེ་རྟོག་ སྤ་ ར་སྒོག་ ར་རྟོ་ ལྷ་ རུ་སྤྱིས་ ཨོ་ལ་ཚལ་གྱི་རིགས་ རིང་ལུ་གི་རིགས་
 ཚར་ ཤལ་གི་རིགས་ སྡོ་རྩེག་ སྡོ་སྤན་ སྡོ་ལྷ་ མལ་ལུད་ གཞན་སྡོ་ཚལ་གྱི་རིགས་
 ཚུ་ལུ་གོ།
- (༥༠) “དོན་སྤྲིན་ཅན་གྱི་ཉམས་སྤངས་ཁོངས་གཞན་” ཟེར་མི་འདི་ སྤངས་སྡོལ་གྱི་ས་ཁོངས་གྱི་
 ཕྱི་ཁར་ ས་ཚའི་གནས་སྤངས་དང་བསྐྱུན་ རང་བཞིན་ས་ཁོངས་ནང་སྡོལ་ལྷན་རིགས་སྤ་
 ཉམས་སྤངས་དང་ དེ་འབྲེལ་གྱི་སྡོལ་ལྷན་གནས་སྤངས་རིམ་ལུགས་གྱི་བྱ་སྒྲོ་དང་ཞབས་རྟོག་
 ཚུ་ རུས་ལུན་རིང་མོ་སྡོལ་བརྟན་རུ་སྡོལ་བའམ་འཛིན་སྡོལ་འཐབ་སའི་ས་ཁོངས་ལུ་གོ།
- (༥༡) “ལམ་གཞན་” ཟེར་མི་འདི་ ནགས་ཚལ་གྱི་ལམ་མ་བརྩེས་བར་ འབྲུག་གི་ལམ་གྱི་
 བཅའ་ཁྲིམས་དང་ དེའི་བཅའ་ཡིག་གི་འོག་ལུ་ དབྱེ་ཁག་བཅོ་སྟེ་ཡོད་མི་ལམ་ལུ་གོ།
- (༥༢) “སྡོལ་ལྷན་གནས་སྤངས་རིམ་ལུགས་ཞབས་རྟོག་གི་སྤྱི་འཐུས་” ཟེར་མི་འདི་ ཐབས་
 ལས་སྤ་ཚོགས་གྱི་ཐོག་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཞབས་རྟོག་དང་ ཚུ་འབབ་
 ས་གནས་དང་ནགས་ཚལ་སྤངས་སྡོལ་ ནག་རྒྱུང་སེམ་ནི་དང་སའི་ཆགས་ཚུ་ལ་ཚུ་ལུ་བརྟེན་
 པའི་ཁོ་ཕན་ཐོབ་མི་གིས་ གོང་འཁོད་གྱི་ཞབས་རྟོག་བྱིན་མི་ ས་ཚའི་ཇོ་བདག་ལུ་ གོང་
 ཚད་ཐབ་ཆག་ ཡང་ན་ ཚོང་འབྲེལ་གྱི་གོང་ཚད་ཁར་ གསོལ་རས་སྡོལ་སྤྱི་མི་ སྤྱི་འཐུས་
 ལུ་གོ།
- (༥༣) “ཚོག་ཐམ་” ཟེར་མི་འདི་ ཆ་འཛོག་འབད་ཡོད་མི་འཐུས་སྡོལ་པའི་རྩེ་སུ་ ལས་ཁུངས་
 གིས་གནང་བ་གྲུབ་མི་ཡིག་ཆ་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༥༤) “མི་ངོ་” ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གཞུང་གི་མངའ་འོག་ལུ་ཡོད་མི་ལས་སྡེ་ ཡང་ན་ ལས་
 ཁུངས་གང་རུང་ཅིག་ ཡང་ན་དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་གི་ བྱབ་ཁོངས་
 ལུ་ངོས་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་ ཁྲིམས་མཐུན་གཙུག་སྡེ་བརྩེས་རྟེ་ མི་ངོ་རྒྱུང་ ཡང་ན་
 ལས་འཛིན་ནི་བའི་ཚོགས་པ་ཆོས་མཐུན་ཚོགས་པ་ གང་རུང་ལུ་གོ།

- (55) “personal consumption or use” means an act or process of consuming by using it or an act of a thing in a way that is used for personal, which is not for sale.
- (56) “prescribed burning” means fire applied to forest on a designated area under favourable weather conditions to accomplish predetermined, well-defined management objective.
- (57) “primary wood-based industry” means any industry that uses timber in the form of log, pole, wood burrs; or lops and tops as raw materials for producing semi-finished or finished wood product or both.
- (58) “private forest” means trees grown on private registered land and registered with the Department.
- (59) “protected area” means an area, which has been declared to be a National Park, Wildlife Reserve, Nature Reserve, Protected Forest, Biosphere Reserve, Nature Reserve, Strict Nature Reserve, Critical Watershed, Biological Corridor, or any other area meriting protection.
- (60) “protected forest” means any area of State Reserved Forest Land declared for protection and conservation by the Parliament.
- (61) “range officer” means any forestry official above the rank of Ranger, who heads the Range Office.

- (༤༥) “རང་དོན་སྤྱད་ནི་ ཡང་ན་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་” ཟེར་མི་འདི་ ཚོང་སྤྱོད་དོན་ལུ་མིན་པའི་
དེ་ཉིད་སྤྱད་དེ་བའི་ བྱ་ལས་ ཡང་ན་ བྱ་རིམ་མམ་ རང་དོན་དུ་སྤྱོད་པའི་བྱ་བ་ཅིག་ལུ་
གོ།
- (༤༦) “ཚད་འཛིན་ཐོག་མེ་བཏང་ཐངས་” ཟེར་མི་འདི་ སྤྲ་གོང་ལས་ཐག་བཅད་ཡོད་པའི་འཛིན་
སྤྱོད་གི་དམིགས་དོན་གསལ་པོར་ཅིག་སྤྱོད་ནིའི་ཆེད་དུ་དམིགས་ཏེ་ གནམ་གཤིས་འོས་
འབབ་ལྡན་པའི་སྐབས་སུ་ རོས་འཛིན་འབད་ཡོད་པའི་ས་ཁོངས་ཅིག་ནང་མེ་བཏང་མི་ལུ་
གོ།
- (༤༧) “བཟོ་གྲ་ཁང་དབྱེ་ཁག་དང་པ་” ཟེར་མི་འདི་ བཟོ་འཕྲོ་ ཡང་ན་ བཟོ་ཆར་བའི་ཐོན་
དངོས་ ཡང་ན་ གཉིས་ཆར་བཟོ་འདོན་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ རྒྱ་དངོས་ཤིང་དུམ་ ཙོག་
ཕུར་ ཤིང་གི་ལྷན་ ཡང་ན་ ཤིང་གི་ཞལ་ལག་དང་སྤྱི་ཏྲུག་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་མི་བཟོ་གྲ་
ཁང་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༤༨) “སྐར་གྱི་ནགས་ཆལ་” ཟེར་མི་འདི་ ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ཐོ་བཀོད་གྲུབ་ཡོད་པའི་སྐར་གྱི་
ཁམ་བཀོད་གྲུབ་པའི་ས་ཆ་ཅིག་ནང་ ཤིང་གསེ་སྤྱོད་འབད་ཡོད་མི་ལུ་གོ།
- (༤༩) “སྤྱང་སྤྱོད་ས་ཁོངས་” ཟེར་མི་འདི་རྒྱལ་ཡོངས་གླིང་ག་ ཡང་ན་ རི་དྲགས་སྤྱང་སྤྱོད་ས་
ཁོངས་ རང་བཞིན་སྤྱང་སྤྱོད་ས་ཁོངས་ རྒྱེ་ལྡན་སྤྱང་སྤྱོད་ས་ཁོངས་ དམ་བསྐྱགས་ཅན་
གྱི་རང་བཞིན་སྤྱང་སྤྱོད་ས་ཁོངས་ཉེན་གཤམ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་འབབ་ས་གནས་ རྒྱེ་ལྡན་བར་ལམ་
དང་ སྤྱང་སྤྱོད་གྱི་རོས་འབབ་ཡོད་པའི་ས་ཁོངས་གཞན་གང་རུང་ཅིག་གི་ས་ཁོངས་ལུ་གོ།
- (༥༠) “སྤྱང་སྤྱོད་ཅན་གྱི་ནགས་ཆལ་” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱང་སྤྱོད་ནགས་ཆལ་ས་
ཁོངས་གང་རུང་ཅིག་ སྤྱང་སྤྱོད་དང་ཉམས་སྤྱང་གི་དོན་ལུ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ གསལ་
བསྐྱགས་འབད་མི་ས་ཁོངས་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༥༡) “གླིང་འཛིན་འཁོ་དཔོན་” ཟེར་མི་འདི་ ནགས་ཆལ་གླིང་འཛིན་པའི་གོ་གནས་ལས་ཡར་
ལྷབ་ ནགས་ཆལ་གླིང་འཛིན་གྱི་ཡིག་ཚང་འཁོ་འཛིན་འབད་མི་ ནགས་ཆལ་གྱི་ལས་
བྱེད་པ་གང་རུང་ལུ་གོ།

- (62) “special class timber” means high grade timber produced by the species of special class trees which have superior strength, natural durability and appearance, and are less in occurrence, commercially more valuable and has religious, cultural or national significance.
- (63) “recreational area” means an area set either within or outside the national park, wildlife sanctuary and strict nature reserve for recreational use and protection of areas of special scenic beauty, biodiversity and public awareness.
- (64) “recharge area” means land area in which water percolates through the soil to recharge underground aquifers that forms springs and streams.
- (65) “reforestation” means re-establishment of tree on forest land.
- (66) “remote location” means any location from the nearest motorable road involving a minimum half day of 1 hour walk or 2.5km.
- (67) “rules” means the rules formulated as per the delegation of power by this Act.
- (68) “scientific authority” means National Scientific Authority constituted in accordance with Section 10 of this Act to advice the management authority on the import, export and re-export of wild flora and fauna depending on their level of threat and advice on other scientific management of wild flora and fauna.

- (༤༢) “དམིགས་བསལ་དབྱེ་ཁའི་ཤིང་ཆས་” ཟེར་མི་འདི་ དམིགས་བསལ་དབྱེ་ཁའི་ཤིང་
 རིགས་ལས་ཐོན་པའི་ རུས་ཤུགས་ཆེ་བའམ་ རང་བཞིན་ཡུན་གནས་དང་ཁ་རིས་ལེགས་
 ཤོས་ཡོད་པ་ དེ་ལས་ འབྱུང་གནས་དཀོན་པ་གསུང་དང་ ཆོང་འབྲེལ་གྱི་རིན་གོང་མཐོ་བ་
 དང་ ཆོས་དང་ལམ་སྟོན་ ཡང་ན་ རྒྱལ་ཡོངས་ལུ་གཤམ་གནད་ཆེ་བའི་ཤིང་ཆས་ལུ་གོ།
- (༤༣) “སྟོ་འཆམ་ས་ཁོངས་” ཟེར་མི་འདི་ སྟོ་འཆམ་གྱི་དོན་ལུ་སྟོད་ནི་དོན་ལས་དང་
 དམིགས་བསལ་གྱི་མཛེས་ཆ་ལྡན་པའམ་སྟེ་ལྡན་རིགས་སྣ་དང་མི་མང་གོ་བདུ་སྟེལ་སའི་
 ས་ཁོངས་ཚུ་སྤྱང་སྟོབ་འབད་ནི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་གླིང་ག་དང་ རི་དྲགས་སྤྱང་སྟོབ་
 ས་ཁོངས་ དེ་ལས་ དམ་བསྐྱུགས་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་སྤྱང་སྟོབ་ས་ཁོངས་གྱི་ནང་འཁོད་
 དམ་ཕྱི་ཁར་བཞག་ཡོད་པའི་ས་ཁོངས་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༤༤) “ཚུ་སིམ་ས་ཁོངས་” ཟེར་མི་འདི་ ཚུ་དང་འབབ་ཚུ་འཐོན་ནི་དོན་ལུ་ ས་ཐོག་ལས་ཚུ་
 སིམ་ཏེ་ ས་འོག་གི་ཚུའི་བསག་མཛེད་ནང་འགྱུ་སའི་ས་ཁོངས་ལུ་གོ།
- (༤༥) “ནགས་ཚལ་བསྐྱར་གསོ་” ཟེར་མི་འདི་ ནགས་ཚལ་གྱི་ས་ཁོངས་ནང་ཤིང་ལོག་འཛུགས་
 སྟོང་འབད་མི་ལུ་གོ།
- (༤༦) “མཐའ་བྱར་གྱི་ས་གནས་” ཟེར་མི་འདི་ ཐག་ཉེ་སའི་འཁོར་ལམ་ལས་ ཉུང་ཤོས་ར་ ཚུ་
 ཆོད་ ༡ ཡང་ན་ ཀི་ལོ་མི་ཌར་ ༢.༥ ལམ་འགྱུ་དགོ་པའི་ས་གནས་ཁར་ཆགས་ཡོད་པའི་
 ས་གནས་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༤༧) “བཙའ་ཡིག་” ཟེར་མི་འདི་ བཙའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་ དབང་ཆ་སྟོན་ཡོད་མི་དང་
 འཁྲིལ་ བཟོ་མི་བཙའ་ཡིག་འདི་ལུ་གོ།
- (༤༨) “ཆན་རིག་དབང་འཛིན་” ཟེར་མི་འདི་ བཙའ་ཁྲིམས་འདི་དོན་ཆན་ ༡༠ པའི་དགོངས་
 དོན་དང་འཁྲིལ་ རི་ཁའི་ཤིང་སྣ་དང་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་གྱི་ ཉམ་ཁ་གི་གནས་རིམ་
 ལུ་ གཞིར་བཞག་སྟེ་ ནང་འབྲེན་དང་ཕྱིར་ཆོང་ དེ་ལས་ ལོག་ཕྱིར་ཆོང་འཐབ་པའི་
 སྐབས་དང་ རི་ཁའི་ཤིང་སྣ་དང་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཚུ་ ཆན་རིག་གི་ཐོག་ལས་
 འཛིན་སྟོང་འཐབ་པའི་སྐབས་ འཛིན་སྟོང་དབང་འཛིན་ལུ་ བསྐྱབ་བྱ་བྱིན་མི་རྒྱལ་ཡོངས་
 གྱི་ཆན་རིག་དབང་འཛིན་ལུ་གོ།

- (69) “scientific research” means any systematic investigation of scientific theories and hypothesis using scientific method to derive a science-based results.
- (70) “secondary wood-based industry” means any industry that uses semi-finished wood products or by-products from primary wood-based industry or both as raw material for further processing and production of finished wood product.
- (71) “secretary” means Secretary responsible for the Ministry of Energy and Natural Resources.
- (72) “seizure” means taking possession of the forest produce or goods which may be either released or confiscated as per the procedures prescribed in the Rules.
- (73) “species” means any species, subspecies, or geographically separate population of wild flora and fauna.
- (74) “specimen” shall mean:
- (a) any wild flora or fauna, whether alive or dead; and
 - (b) any wild flora or fauna species that are listed under schedule I, II, and III of this Act with readily recognizable part or its derivative thereof.
- (75) “state land” means any land within the territory of Thromde, the ownership of which is not vested in any person and is under the custody of the Municipal Authority.

- (༤༩) “ཚན་རིག་ཞིབ་འཇོལ་” ཟེར་མི་འདི་ ཚན་རིག་གཞིར་བརྟེན་གྱི་གྲུབ་འབྲས་ཚུ་འབྱུང་
ནིའི་དོན་ལུ་ ཚན་རིག་གི་ཐབས་ལམ་ལག་ལེན་འཐབ་ཐོག་ ཚན་རིག་གི་གྲུབ་མཐའ་
དང་རིག་ཚད་ཚུ་ལུ་གོ་རིམ་ལྡན་པའི་བརྟག་ཞིབ་འབད་མི་འདི་ལུ་གོ།
- (༥༠) “བཟོ་གྲ་ཁང་དབྱེ་ཁག་གཉིས་པ་” ཟེར་མི་འདི་ དམིགས་བསལ་དུ་ ཤིང་ལུ་བརྟེན་པའི་
བཟོ་གྲ་ཁང་ལས་ འཐོན་པའི་ཐོན་དངོས་ཡང་ན་ ཞོར་ཐོན་དངོས་པོ་ ཡང་ན་ གཉིས་ཆ་
ར་ལག་ལེན་འཐབ་ཏེ་ ཤིང་གི་ཅ་ཆས་བཟོ་མི་བཟོ་གྲ་ཁང་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༥༡) “རྩུང་ཆེན་” ཟེར་མི་འདི་ ལུས་ཀྱུགས་དང་རང་བཞིན་ཐོན་སྐྱེད་ལྷན་ཁག་གི་དོན་ལུ་
འགན་འཁུལ་མི་རྩུང་ཆེན་ལུ་གོ།
- (༥༢) “བཙན་བཟུང་” ཟེར་མི་འདི་ བཙའ་ཡིག་ནང་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་བྱ་སྒྲུའི་རིམ་པ་
དང་འཁྲུལ་ ལྷགས་ཚལ་ཐོན་སྐྱེད་དམ་ཅད་དོས་ཚུ་འཛིན་གྲོལ་ ཡང་ན་ གཞུང་བཞེས་
ཀྱི་དོན་ལུ་ གནས་སྐབས་ཅིག་ དབང་བཟུང་འབད་བཞག་མི་ལུ་གོ།
- (༥༣) “རིགས་སྒྲ་” ཟེར་མི་འདི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་དང་ རི་དྲགས་སྒྲོག་ཆགས་ དེའི་ནང་གསེས་
ཀྱི་རིགས་སྒྲ་ ཡང་ན་ སའི་ཆགས་ཚུལ་ལུ་བརྟེན་པའི་ གངས་སྒྲོབས་ཀྱི་རིགས་སྒྲ་གང་
རུང་ལུ་གོ།
- (༥༤) “དཔེ་ཚད་” ཟེར་མི་འདི་
- (༡) གསོན་པོ་ ཡང་ན་ ཤི་ཤིམ་གི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་ ཡང་ན་ རི་དྲགས་སྒྲོག་
ཆགས་དང་།
- (༢) བཙའ་ཁྲིམས་འདིའི་བྱར་དེབ་ ༡ པ་དང་ ༢ པ་ དེལས་ ༣ པའི་ཐོན་ནང་
བཀོད་དེ་ཡོད་པའི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་ ཡང་ན་ རི་དྲགས་སྒྲོག་ཆགས་དང་ འཇམ་
རྟོང་རྟེན་སྤེལ་ཚུགས་པའི་ཆ་ཤས་ ཡང་ན་ དེའི་ཐོན་འབྲས།
- (༥) “རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་ས་ཆ་” ཟེར་མི་འདི་ ཁྲོམ་སྤེའི་མངའ་ཁོངས་ནང་འཁོད་ལུ་མི་ངོ་གང་
ཞིག་གི་བདག་དབང་ལུ་མིན་པར་ཁྲོམ་སྤེའི་དབང་འཛིན་གྱི་བདག་གཉེར་ལུ་ཡོད་མི་ས་ཆ་
གང་རུང་ལུ་གོ།

- (76) “state reserved forest land” means any land or water body, whether or not under vegetative cover, to which no person has acquired a permanent and transferable right of use and occupancy, which is not State land or private registered land.
- (77) “timber” means any tree, whether standing or fallen regardless of whether converted to log or sawn form.
- (78) “transition zone” means an area of interdependence between wildlife and local communities within a protected area wherein, traditional and legal rights for sustainable use of natural resources is permitted for a designated period of time in a year.
- (79) “urban Fforest” means planting and managing of trees, shrubs, grasses or flowers including landscaping if required within Thromde boundary for improving urban environment, aesthetic value and social benefits.
- (80) “violation” means non-adherence to the provisions of this Act and its Rules.
- (81) “watershed” means a topographically delineated area of land that drains water including subsurface, groundwater, sediment and dissolved materials to a common outlet.
- (82) “wetland” means areas of marsh, fen, peat land or water, whether natural or artificial, permanent or temporary, with water that is static or flowing, fresh, brackish, including snow and glacier.

- (༡༩) “ཀྱལ་ཁམས་ཀྱི་སྤངས་ཤོད་ནགས་ཚལ་ས་ཁོངས་” ཟེར་མི་འདི་ ཀྱལ་ཁམས་ཀྱི་ས་ཆ་
ཡང་ན་ སྐར་གྱི་ཁྲི་བཀོད་གྲུབ་པའི་ས་ཆ་མ་བརྩིས་བར་ མི་ངོས་ག་གི་ཡང་ གཏན་
འཇགས་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དང་ སྤོ་སྐོར་ཚོག་པའི་བདག་ཡུན་གྱི་དབང་ཆ་མེད་པའི་ས་ཆ་
སྤོ་ཤིང་གི་སྤྱབ་པའམ་མ་སྤྱབ་ཇི་ལྟར་ཡང་ ས་ཡང་ན་ རྒྱ་རྒྱུན་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༢༠) “ཤིང་ཆས་” ཟེར་མི་འདི་ ཤིང་དུམ་མམ་བྲ་བྲུལ་ཇི་ལྟར་ཡང་ ཤིང་གཙོ་བོ་ ཡང་ན་ ས་
ཁར་དབ་པའི་ཤིང་ལུ་གོ།
- (༢༡) “སོར་སྐྱར་ས་ཁོངས་” ཟེར་མི་འདི་ སྤངས་ཤོད་ས་ཁོངས་ཀྱི་ནང་འཁོད་ རི་དྲགས་སེམས་
ཅན་དང་ས་གནས་ཀྱི་མི་སྡེ་གཉིས་ གན་ཚུན་བརྟེན་པའི་ས་ཁོངས་ལུ་གོ་དགོས་དང་ ས་
ཁོངས་འདི་ཁར་ སྤར་སྤོལ་དང་ཁྲིམས་མཐུན་དབང་ཆ་དང་འབྲེལ་ ཡུན་བརྟན་གྱི་ཐོག་
ལས་རང་བཞིན་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་སྤྱད་ནི་འདི་ ལོ་འདི་ནང་གི་ངོས་འཛིན་འབད་དེ་ཡོད་པའི་
དུས་ཡུན་ནང་རྒྱུ་མ་གཅིག་ཚོགས་ཨིན།
- (༢༢) “ཁྲོམ་གྱི་ནགས་ཚལ་” ཟེར་མི་འདི་ ཁྲོམ་ཚོགས་གནས་སྤངས་ཡར་བྲག་གཏང་ནི་
བརྩིས་པའི་ དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱུན་ ཁྲོམ་སྡེའི་ས་མཚམས་ནང་འཁོད་ཁྲོམ་གྱི་མཐའ་
འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མཛེས་ཆའི་བྱད་ཆས་ དེ་ལས་ མི་སྡེའི་ཕན་ལྗོངས་ཡར་བྲག་
གཏང་ནིའི་དོན་ལུ་ ཤིང་དང་སྤོ་རུམ་ལྷ་ མེ་ཏོག་ཚུ་འཇུགས་སྤྱང་འབད་ནི་དང་འཛིན་སྤྱང་
འཐབ་ནི་ལུ་གོ།
- (༢༣) “ཁྲིམས་འགལ་” ཟེར་མི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་ དེའི་བཅའ་ཡིག་གི་དགོངས་དོན་
ལུ་ མ་གནས་པའི་བྱ་བ་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༢༤) “ཁྱེད་འབབ་ས་གནས་” ཟེར་མི་འདི་ ས་དབྱིབས་དང་བསྐྱུན་ཏེ་ བཀོད་པའི་ས་ཁོངས་
ཅིག་ནང་ རྒྱ་བརྩིས་ཏེ་ ས་ཐོག་གི་འོག་ལུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་དང་ ས་འོག་གི་རྒྱ་ སྤྲིགས་མ་རྒྱ་
ནང་བཟུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ཆས་ཚུ་འཇུག་སྟེ་ འཐོན་སྐྱོད་ཅིག་ནང་འབབ་སའི་ས་ཆ་ཅིག་ལུ་གོ།
- (༢༥) “རྒྱ་ས་འདམ་ཐུབ་” ཟེར་མི་འདི་ འདམ་ས་ ཡང་ན་ རྒྱ་ཚང་འདམ་ཚང་རྒྱ་ཡོད་པའི་ས་
ཁོངས་ རང་བཞིན་ནམ་བཟོ་བཟོས་ གཏན་འཇགས་ ཡང་ན་ སྐབས་ཐོག་དང་ རྒྱ་མེད་
འབྲེལ་འབྲེལམ་ ཡང་ན་ འབབ་རྒྱ་ གཙང་རྒྱ་དང་ ཚུའི་བྲོམ་ཡོད་པའི་རྒྱ་བརྩིས་པའི་
ཁམས་དང་འབྲེལ་སྤྱད་ཡོད་པའི་ས་ཁོངས་རྒྱ་ལུ་གོ།

- (83) “wild fauna” means all mammals, birds, reptiles, amphibians, fishes and invertebrates that are not domesticated and declared as wild fauna under this act.
- (84) “wild fauna trophy” means a whole animal, or a readily recognizable part or derivative of a wild fauna that may be in its raw or processed form.
- (85) “wild flora” means all plants, algae, fungi and bacteria that are not domesticated and declared as wild flora under this act
- (86) “wildlife” means both wild flora and fauna.
- (87) “wildlife population management” means any strategy that seeks to maintain a target population at a level that can be supported by the ecosystem through direct or indirect means by acting on to alter food supply, habitat, food chain, or disease prevalence.
- (88) “wildlife specimen” means any wild flora and fauna, whether alive or dead; and any readily recognizable parts or derivative thereof.
- (89) “wood-based industry” means any industry or processing unit whose primary raw material is wood or wood-based product.

- (༡༣) “རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་” ཟེར་མི་འདི་ གཡུས་ཁར་གསོ་མི་སེམས་ཅན་མ་བརྩིས་བར་
བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་སྟེ་ གསལ་སྟོན་འབད་མི་ ཨོ་འབྲུང་
སྟོག་ཆགས་དང་ བྱེད་རིགས་ བོ་བཤུད་འགོ་མི་སྟོག་ཆགས་ སྐམ་སྟོན་གཉིས་ཀ་ནང་
གནས་པའི་སྟོག་ཆགས་ ཉེ་རིགས་ དེ་ལས་ སྐལ་ཚེགས་མེད་པའི་སྟོག་ཆགས་ཚུ་ལུ་
གོ།
- (༡༤) “རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་རིན་ཆེན་དངོས་པོ་” ཟེར་མི་འདི་ སེམས་ཅན་ཚ་ཚང་ ཡང་ན་
ངོ་ཤེས་ཚུགས་པའི་ཆ་ཤས་སམ་རང་བཞིན་ ཡང་ན་ བཟོ་འདོན་འབད་བའི་ དེ་འོ་ཐོན་
འབྲས་ཚུ་ལུ་གོ།
- (༡༥) “རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ” ཟེར་མི་འདི་ གཡུས་ཁར་འཇུགས་སྟོང་འབད་མི་ ཤིང་རིགས་མ་
བརྩིས་བར་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་འོག་ལུ་ རི་ཁའི་ཤིང་རིགས་སྟེ་ གསལ་བསྐྱགས་
འབད་མི་ སྟོ་ཤིང་དང་ སྒྲ་རུ་ ཉམ་སྒྲ་ དེ་ལས་ སྤ་འབུབ་ཚུ་ལུ་གོ།
- (༡༦) “རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་” ཟེར་མི་འདི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་དང་ རི་དྲགས་སྟོག་ཆགས་གཉིས་
ཚར་ལུ་གོ།
- (༡༧) “རི་དྲགས་སེམས་ཅན་གྱི་གངས་སྟོབས་འཛིན་སྟོང་” ཟེར་མི་འདི་ ཐད་ཀར་ ཡང་ན་
ཐད་ཀར་མིན་པའི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་སྟོ་ལས་ ལྟོ་འཁོར་སྤྱད་དམ་འབྲམ་སའི་ས་ཁོངས་
འཛོ་བ་ལྟོ་འཁོར་ལམ་ཚུ་བསྐྱར་བཅོས་འབད་དེ་ ཡང་ན་ བྱད་གཞི་དར་བྱབ་ཀྱི་ཐོག་
སྟེ་ཕན་གནས་སྤངས་ཀྱི་རིམ་ལུགས་ཀྱི་འདྲོང་ཚད་དང་བསྐྱུན་པའི་ གངས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་
གཞི་རྒྱན་སྟོང་གི་ཐབས་བྱས་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༡༨) “རི་དྲགས་སེམས་ཅན་གྱི་དཔེ་ཚད་” ཟེར་མི་འདི་ རི་ཁའི་ཤིང་སྒྲ་དང་ རི་དྲགས་སྟོག་
ཆགས་ གསོན་པོ་ ཡང་ན་ ཤི་ཤིམ་གི་ འཇམ་ཉོང་ཉོ་སྟེ་ ངོ་ཤེས་ཚུགས་པའི་ཆ་ཤས་
ཡང་ན་ དེ་འོ་ཐོན་འབྲས་གང་རུང་ལུ་གོ།
- (༡༩) “ཤིང་ལུ་བརྟེན་པའི་བཟོ་བྱ་ཁང་” ཟེར་མི་འདི་ ཤིང་ངམ་ཤིང་ལས་བརྟེན་པའི་ཐོན་འབྲས་
དམིགས་བསལ་གྱི་རྒྱ་ཆ་སྟེ་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་བཟོ་བྱ་ཁང་ ཡང་ན་ བཟོ་འདོན་སྟེ་
ཕན་གང་རུང་ལུ་གོ།

SCHEDULE I

MAMMALS

SI No.	Scientific Name	Common name
1	<i>Panthera tigris</i>	Tiger
2	<i>Panthera uncia</i>	Snow Leopard
3	<i>Neofelis nebulosa</i>	Clouded Leopard
4	<i>Budorcas taxicolor</i>	Takin
5	<i>Elephas maximus</i>	Asian Elephant
6	<i>Rhinoceros unicornis</i>	Great One-Horned Rhino
7	<i>Moschus</i> sp.	Musk Deer
8	<i>Manis</i> sp.	Pangolin
9	<i>Porcula salvinia</i>	Pygmy Hog

PLANTS

SI No.	Scientific Name	Common name
1	<i>Meconopsis gakydiana</i>	Blue Poppy
2	<i>Paphiopedilum venustum</i>	Himalayan Lady Slipper
3	<i>Paphiopedilum fairrieanum</i>	Lady slipper

BIRDS

SI No.	Scientific Name	Common Name
1	<i>Ardea insignis</i>	White-Bellied Heron
2	<i>Corvus corax</i>	Northern Raven
3	<i>Gyps bengalensis</i>	White-Rumped Vulture

SCHEDULE II

MAMMALS

SI No.	Scientific Name	Common name
1	<i>Ailurus fulgens</i>	Red Panda
2	<i>Aonyx cinereus</i>	Asian small-clawed Otter
3	<i>Arctictis binturong</i>	Binturong
4	<i>Arctonyx collaris</i>	Greater Hog Badger
5	<i>Axis axis</i>	Spotted Deer
6	<i>Axis porcinus</i>	Hog Deer
7	<i>Bos gaurus</i>	Gaur
8	<i>Bubalus arnee</i>	Wild Water Buffalo
9	<i>Canis lupus</i>	Tibetan Wolf
10	<i>Capricornis thar</i>	Himalayan Serow
11	<i>Caprolagus hispidus</i>	Hispid Hare
12	<i>Catopuma temminckii</i>	Asiatic Golden Cat
13	<i>Cuon alpinus</i>	Dhole
14	<i>Felis chaus</i>	Jungle Cat
15	<i>Lutra lutra</i>	Common Otter
16	<i>Lutrogale perspicillata</i>	Smooth-coated Otter
17	<i>Macaca munzala</i>	Arunachal Macaque
18	<i>Naemorhedus goral</i>	Himalayan Goral
19	<i>Nycticebus bengalensis</i>	Bengal Slow Loris
20	<i>Otocolobus manul</i>	Pallas's Cat
21	<i>Panthera pardus</i>	Common Leopard
22	<i>Pardofelis marmorata</i>	Marbled Cat
23	<i>Petaurista nobilis</i>	Bhutan Giant Flying Squirrel
24	<i>Prionailurus bengalensis</i>	Leopard Cat
25	<i>Prionailurus viverrinus</i>	Fishing Cat
26	<i>Pseudois nayaur</i>	Blue Sheep
27	<i>Rusa unicolor</i>	Sambar Deer
28	<i>Semnopithecus schistaceus</i>	Gray Langur
29	<i>Trachypithecus geei</i>	Golden Langur

30	<i>Trachypithecus pileatus</i>	Capped Langur
31	<i>Ursus thibetanus</i>	Asiatic Black Bear
32	<i>Vulpes vulpes</i>	Red Fox

BIRDS

SI No.	Scientific Name	Common Name
1	<i>Aceros nipalensis</i>	Rufous-necked Hornbill
2	<i>Aegypius monachus</i>	Cinereous Vulture
3	<i>Alcedo atthis</i>	Common Kingfisher
4	<i>Alcedo Hercules</i>	Blyth's Kingfisher
5	<i>Anser indicus</i>	Bar-headed Goose
6	<i>Anthracoceros albirostris</i>	Oriental Pied Hornbill
7	<i>Aquila chrysaetos</i>	Golden Eagle
8	<i>Aquila heliaca</i>	Eastern Imperial Eagle
9	<i>Aquila nipalensis</i>	Steppe Eagle
10	<i>Arborophila mandellii</i>	Chestnut-breasted Partridge
11	<i>Aythya baeri</i>	Baer's Pochard
12	<i>Buceros bicornis</i>	Great Hornbill
13	<i>Clanga clanga</i>	Greater Spotted Eagle
14	<i>Clanga hastata</i>	Indian Spotted Eagle
15	<i>Falco peregrinus</i>	Peregrine Falcon
16	<i>Garrulax imbricatus</i>	Bhutan Laughingthrush
17	<i>Grus grus</i>	Common Crane
18	<i>Grus nigricollis</i>	Black-necked Crane
19	<i>Grus virgo</i>	Demoiselle Crane
20	<i>Gypaetus barbatus</i>	Bearded Vulture
21	<i>Gyps himalayensis</i>	Himalayan Vulture
22	<i>Haliaeetus albicilla</i>	White-tailed Eagle
23	<i>Haliaeetus leucoryphus</i>	Pallas's Fish Eagle
24	<i>Harpactes wardi</i>	Ward's Trogon
25	<i>Ketupa flavipes</i>	Tawny Fish Owl

26	<i>Lophophorus impejanus</i>	Himalayan Monal
27	<i>Megaceryle lugubris</i>	Crested Kingfisher
28	<i>Neophron percnopterus</i>	Egyptian Vulture
29	<i>Rhyticeros undulatus</i>	Wreathed Hornbill
30	<i>Sarcogyps calvus</i>	Red-headed Vulture
31	<i>Spilornis cheela</i>	Crested Serpent Eagle
32	<i>Tetraogallus tibetanus</i>	Tibetan Snowcock
33	<i>Tragopan blythii</i>	Blyth's Tragopan
34	<i>Tragopan satyra</i>	Satyr Tragopan
35	<i>Tragopan temminckii</i>	Temminck's Tragopan

AMPHIBIAN

SI No.	Scientific Name	Common name
1	<i>Nanorana liebigii</i>	Paa
2	<i>Tylototriton verrucosus</i>	Himalayan Newt

TORTOISE AND TURTLE

SI No.	Scientific Name	Common name
1	<i>Indotestudo elongata</i>	Elongated Tortoise
2	<i>Cuora amboinensis</i>	Southeast Asian Box Turtle
3	<i>Cuora mouhotii</i>	Keeled Box Turtle
4	<i>Melanochelys tricarinata</i>	Tricarinate Hill Turtle

REPTIE

SI No.	Scientific Name	Common name
1	Ophiophagus hannah	King Cobra
2	Naja kaouthia	Monocled Cobra
3	Gekko gekko	Tokay Gecko
4	Melanochelys trijuga	Rock Terrapin
5	Python molurus molurus	Burmese Python
6	Varanus bengalensis	
7	Varanus flavescens	
8	Python molurus bivittatus	Burmese Python

INSECTS

SI No.	Scientific name	Common Name
1	Bhutanitis ludlowii	Ludlow's Bhutan Swallowtail
2	Bhutanitis lidderdalii	Bhutan Glory
3	Megalestes gyalsey	Gyalsey Emerald Spreadwing

FISH

SI No.	Scientific Name	Common name
1	Clarias magur	Wagur
2	Parachiloganis bhutanensis	Torrent Cat Fish
3	Pterocryptis barakensis	
4	Tor putitora	Golden Mahseer

PLANTS

Sl. No.	Scientific Name	Common / Local Name
1	<i>Acacia catechu</i>	Khair
2	<i>Acer</i> spp.	Phachlam/ Sermalingshing/ Kapasey
3	<i>Aconitum orochryseum</i>	Bongkar
4	<i>Aconitum violaceum</i>	Bongmaar
5	<i>Albizia lebbek</i>	Khrithangshing/Kalosris
6	<i>Aquilaria</i> Spp.	Agarwood
7	<i>Betula alnoides</i>	Birch
8	<i>Betula bhutanica</i>	Birch
9	<i>Carpinus viminea</i>	Rotoshing
10	<i>Ceropegia dorjei</i>	
11	<i>Cupressus</i> spp.	Tsenden Shing (Dzo.)
12	<i>Cyathea</i> spp.	
13	<i>Cycas pectinata</i>	Bongo (Sha.)
14	<i>Dalbergia latifolia</i>	Rosewood (Eng)
15	<i>Dalbergia sissoo</i>	Jaseng (Dzo.) Sosso (Eng)
16	<i>Delphinium brunonianum</i>	Jagoidpoi (Med.)
17	<i>Dioscorea deltoidea</i>	Wild Yam
18	<i>Dipterocarpus macrocarpus</i>	
19	<i>Duabanga grandiflora</i>	Lampatey
20	<i>Fritillaria</i> spp.	Tsika (Med.)
21	<i>Gmelina arborea</i>	Gamari
22	<i>Juglans regia</i>	Ta-shing (Dzo.) Walnut (Eng.)
23	<i>Juniperus</i> spp.	Shoop (Dzo.), Juniper (Eng.)
24	<i>Meconopsis bhutanica</i>	
25	<i>Michelia champaca</i>	Champ
26	<i>Michelia excelsa</i>	Rani Champ
27	<i>Morus laevigata</i>	Tshendey Shing (Dzo.), Kimbu (Nep.)

28	<i>Nardostachys jatamansi</i> /N. <i>gandiflora</i>	Pang Poi (Dzo.)
29	<i>Neopicrorhiza scrophulariiflora</i>	Honglen (Med.)
30	<i>Onosma griersonii</i>	
31	<i>Ophiocordyceps sinensis</i>	Yartsa gunbu (Dzo)
32	<i>Ophiorrhiza longii</i>	
33	Orchidaceae spp. not included in Schedule I	
34	<i>Panax pseudoginseng</i>	Ginseng
35	<i>Paris polyphylla</i>	Dochu kewa serto chem/ satuwa /thogsampa /girschungtshomo
36	<i>Phoebe goalparensis</i>	Theinab/ Sechanglushing/bon-sum
37	<i>Pinus bhutanica</i>	Bhutan Pine/ Tongphu
38	<i>Pinus wallichiana</i>	Bluepine/ Tongphu
39	<i>Podophyllum hexandrum</i>	Wolmosoe/ Bamarpo
40	<i>Pterocarpus santalinus</i>	Tshenday Marp
41	<i>Rauvolfia serpentina</i>	Sarpagandha
42	<i>Shorea robusta</i>	Sal (Eng.)
43	<i>Sorbus lingshiensis</i>	
44	<i>Taxus baccata</i>	Himalayan Yew
45	<i>Tectona grandis</i>	Teak (Eng.)
46	<i>Terminalia myriocarpa</i>	Terminalia/Bushing/ Panisaj
47	<i>Terminalia tomentosa</i>	Terminalia/ Alashing / Pakhasaj
48	<i>Toona ciliata</i>	

SCHEDULE III

MAMMALS

SI No.	Scientific Name	Common Name
1	<i>Atherurus macrourus</i>	Asiatic Brush-tailed Porcupine
2	<i>Callosciurus erythraeus</i>	Pallas's Squirrel
3	<i>Callosciurus pygerythrus</i>	Irrawaddy Squirrel
4	<i>Canis aureus</i>	Common Jackal
5	<i>Dremomys lokriah</i>	Orange-bellied Himalayan Squirrel
6	<i>Funambulus pennantii</i>	Northern Palm Squirrel
7	<i>Herpestes auropunctatus</i>	Small Indian Mongoose
8	<i>Herpestes edwardsii</i>	Indian Grey Mongoose
9	<i>Herpestes urva</i>	Crab-eating Mongoose
10	<i>Hystrix brachyura</i>	Himalayan Crestless Porcupine
11	<i>Hystrix indica</i>	Indian Crested Porcupine
12	<i>Lepus nigricollis</i>	Indian Hare
13	<i>Lepus oiostolus</i>	Woolly Hare
14	<i>Macaca assamensis</i>	Assamese Macaque
15	<i>Macaca mulatta</i>	Rhesus Macaque
16	<i>Marmota himalayana</i>	Himalayan Marmot
17	<i>Martes flavigula</i>	Yellow-throated Marten
18	<i>Megaderma spasma</i>	Lesser False Vampire
19	<i>Melogale moschata</i>	Small-toothed Ferret Badger
20	<i>Melogale personata</i>	Large-toothed Ferret Badger
21	<i>Miniopterus fuliginosus</i>	Schreiber's Bent-winged Bat
22	<i>Muntiacus muntjak</i>	Barking Deer
23	<i>Mustela altaica</i>	Altai Weasel
24	<i>Mustela kathiah</i>	Yellow-bellied Weasel
25	<i>Mustela sibirica</i>	Siberian Weasel
26	<i>Petaurista caniceps</i>	Spotted Giant Flying Squirrel
27	<i>Petaurista magnificus</i>	Hodgson's Giant Flying Squirrel

28	<i>Petaurista petaurista</i>	Red Giant Flying Squirrel
29	<i>Ratufa bicolor</i>	Malayan Giant Squirrel
30	<i>Sus scrofa</i>	Wild Boar
31	<i>Tamiops macclellandi</i>	Himalayan striped Squirrel
32	<i>Viverra zibetha</i>	Large Indian Civet

BIRDS

Sl. No.	Scientific Name:	Common Name
1	<i>Accipiter gentilis</i>	Northern Goshawk
2	<i>Accipiter nisus</i>	Eurasian Sparrowhawk
3	<i>Accipiter trivirgatus</i>	Crested Goshawk
4	<i>Accipiter virgatus</i>	Besra
5	<i>Aegolius funereus</i>	Boreal Owl
6	<i>Aix galericulata</i>	Mandarin Duck
7	<i>Amaurornis phoenicurus</i>	White-breasted Waterhen
8	<i>Anas acuta</i>	Northern Pintail
9	<i>Anas clypeata</i>	Northern Shoveler
10	<i>Anas crecca</i>	Common Teal
11	<i>Anas falcata</i>	Falcated Duck
12	<i>Anas formosa</i>	Baikal Teal
13	<i>Anas penelope</i>	Eurasian Wigeon
14	<i>Anas platyrhynchos</i>	Mallard
15	<i>Anas poecilorhyncha</i>	Indian Spot-billed Duck
16	<i>Anas querquedula</i>	Garganey
17	<i>Anas strepera</i>	Gadwall
18	<i>Anastomus oscitans</i>	Asian Openbill
19	<i>Anser albifrons</i>	Greater White-fronted Goose
20	<i>Anser anser</i>	Greylag Goose
21	<i>Apus acuticauda</i>	Dark-rumped Swift
22	<i>Arborophila rufogularis</i>	Rufous-throated Partridge
23	<i>Arborophila torqueola</i>	Hill Partridge

24	<i>Ardea cinerea</i>	Grey Heron
25	<i>Ardea purpurea</i>	Purple Heron
26	<i>Ardeola bacchus</i>	Chinese Pond Heron
27	<i>Ardeola grayii</i>	Indian Pond Heron
28	<i>Asio flammeus</i>	Short-eared Owl
29	<i>Asio otus</i>	Long-eared Owl
30	<i>Athene brama</i>	Spotted Owlet
31	<i>Athene noctua</i>	Little Owl
32	<i>Aviceda jerdoni</i>	Jerdon's Baza
33	<i>Aviceda leuphotes</i>	Black Baza
34	<i>Aythya ferina</i>	Common Pochard
35	<i>Aythya fuligula</i>	Tufted Duck
36	<i>Aythya nyroca</i>	Ferruginous Duck
37	<i>Batastur teesa</i>	White-eyed Buzzard
38	<i>Batrachostomus hodgsoni</i>	Hodgson's Frogmouth
39	<i>Botaurus stellaris</i>	Great Bittern
40	<i>Bubo (bubo) bengalensis</i>	Indian Eagle Owl
41	<i>Bubo bubo</i>	Eurasian Eagle Owl
42	<i>Bubo nipalensis</i>	Spot-bellied Eagle Owl
43	<i>Bucephala clangula</i>	Common Goldeneye
44	<i>Buteo (buteo) burmanicus</i>	Himalayan Buzzard
45	<i>Buteo hemilasius</i>	Upland Buzzard
46	<i>Buteo rufinus</i>	Long-legged Buzzard
47	<i>Butorides striata</i>	Striated Heron
48	<i>Cacomantis merulinus</i>	Plaintive Cuckoo
49	<i>Cacomantis passerinus</i>	Grey-bellied Cuckoo
50	<i>Cacomantis sonneratii</i>	Banded Bay Cuckoo
51	<i>Cairina scutulata</i>	White-winged Duck
52	<i>Calcarius lapponicus</i>	Lapland Longspur
53	<i>Calidris ferruginea</i>	Curlew Sandpiper
54	<i>Calamator jacobinus</i>	Jacobin Cuckoo
55	<i>Casmerodius albus</i>	Great Egret

56	<i>Ceryle rudis</i>	Pied Kingfisher
57	<i>Ceyx erithacus</i>	Oriental Dwarf Kingfisher
58	<i>Chalcophaps indica</i>	Emerald Dove
59	<i>Chrysococcyx maculatus</i>	Asian Emerald Cuckoo
60	<i>Chrysococcyx xanthorhynchus</i>	Violet Cuckoo
61	<i>Ciconia episcopus</i>	Woolly-necked Stork
62	<i>Ciconia nigra</i>	Black Stork
63	<i>Circaetus gallicus</i>	Short-toed Snake Eagle
64	<i>Circus (aeruginosus) spilonotus</i>	Eastern Marsh Harrier
65	<i>Circus aeruginosus</i>	Eurasian Marsh Harrier
66	<i>Circus cyaneus</i>	Hen Harrier
67	<i>Circus macrourus</i>	Pallid Harrier
68	<i>Circus melanoleucos</i>	Pied Harrier
69	<i>Clamator coromandus</i>	Chestnut-winged Cuckoo
70	<i>Clangula hyemalis</i>	Long-tailed Duck
71	<i>Columba hodgsonii</i>	Speckled Wood Pigeon
72	<i>Columba leuconota</i>	Snow Pigeon
73	<i>Corvus (macrorhynchos) levailantii</i>	Eastern Jungle Crow
74	<i>Corvus macrorhynchos</i>	Large-billed Crow
75	<i>Coturnix coturnix</i>	Common Quail
76	<i>Coturnix japonica</i>	Japanese Quail
77	<i>Cuculus canorus</i>	Eurasian Cuckoo
78	<i>Cuculus micropterus</i>	Indian Cuckoo
79	<i>Cuculus poliocephalus</i>	Lesser Cuckoo
80	<i>Cuculus saturatus</i>	Oriental Cuckoo
81	<i>Dendrocygna bicolor</i>	Fulvous Whistling-duck
82	<i>Dendrocygna javanica</i>	Lesser Whistling-duck
83	<i>Elanus caeruleus</i>	Black-winged Kite
84	<i>Emberiza rustica</i>	Rustic Bunting
85	<i>Ephippiorhynchus asiaticus</i>	Black-necked Stork
86	<i>Eremophila alpestris</i>	Horned Lark
87	<i>Erpornis zantholeuca</i>	White-bellied Erpornis

88	<i>Esacus recurvirostris</i>	Great Thick-knee
89	<i>Falco amurensis</i>	Amur Falcon
90	<i>Falco chicquera</i>	Red-necked Falcon
91	<i>Falco columbarius</i>	Merlin
92	<i>Falco severus</i>	Oriental Hobby
93	<i>Falco subbuteo</i>	Eurasian Hobby
94	<i>Falco tinnunculus</i>	Common Kestrel
95	<i>Francolinus francolinus</i>	Black Francolin
96	<i>Fulica atra</i>	Eurasian Coot
97	<i>Gallicrex cinerea</i>	Watercock
98	<i>Gallinago nemoricola</i>	Wood Snipe
99	<i>Gallinula chloropus</i>	Common Moorhen
100	<i>Gallus gallus</i>	Red Junglefowl
101	<i>Geokichla wardii</i>	Pied Thrush
102	<i>Glaucidium brodiei</i>	Collared Owlet
103	<i>Glaucidium cuculoides</i>	Asian Barred Owlet
104	<i>Glaucidium radiatum</i>	Jungle Owlet
105	<i>Gorsachius melanolophus</i>	Malayan Night Heron
106	<i>Gracupica contra</i>	Asian Pied Starling
107	<i>Halcyon coromanda</i>	Ruddy Kingfisher
108	<i>Halcyon pileata</i>	Black-capped Kingfisher
109	<i>Halcyon smyrnensis</i>	White-throated Kingfisher
110	<i>Haliastur indus</i>	Brahminy Kite
111	<i>Harpactes erythrocephalus</i>	Red-headed Trogon
112	<i>Hieraaetus fasciatus</i>	Bonelli's Eagle
113	<i>Hieraaetus kienerii</i>	Rufous-bellied Eagle
114	<i>Hieraaetus pennatus</i>	Booted Eagle
115	<i>Hierococcyx fugax</i>	Hodgson's Hawk Cuckoo
116	<i>Hierococcyx sparveroides</i>	Large Hawk Cuckoo
117	<i>Hierococcyx varius</i>	Common Hawk Cuckoo
118	<i>Ibidorhyncha struthersii</i>	Ibisbill
119	<i>Ichthyaetus ichthyaetus</i>	Pallas's Gull

120	<i>Ichthyophaga humilis</i>	Lesser Fish Eagle
121	<i>Ictinaetus malayensis</i>	Black Eagle
122	<i>Ithaginis cruentus</i>	Blood Pheasant
123	<i>Ixobrychus cinnamomeus</i>	Cinnamon Bittern
124	<i>Jynx torquilla</i>	Eurasian Wryneck
125	<i>Ketupa zeylonensis</i>	Brown Fish Owl
126	<i>Larus (heuglini) barabensis</i>	Hegulin's Gull
127	<i>Larus (heuglini) barabensis</i>	Steppe Gull
128	<i>Larus canus</i>	Mew Gull
129	<i>Larus heuglini</i>	Heuglin's Gull
130	<i>Leptoptilos javanicus</i>	Lesser Adjutant
131	<i>Lerwa lerwa</i>	Snow Partridge
132	<i>Lewinia striata</i>	Slaty-breasted Rail
133	<i>Lophura leucomelanos</i>	Kalij Pheasant
134	<i>Mergus merganser</i>	Goosander
135	<i>Metopidius indicus</i>	Bronze-winged Jacana
136	<i>Microhierax caerulescens</i>	Collared Falconet
137	<i>Microhierax melanoleucos</i>	Pied Falconet
138	<i>Milvus (migrans) lineatus</i>	Black-eared Kite
139	<i>Milvus migrans</i>	Black Kite
140	<i>Mulleripicus pulverulentus</i>	Great Slaty Woodpecker
141	<i>Ninox scutulata</i>	Brown Hawk Owl
142	<i>Nisaetus nipalensis</i>	Mountain Hawk Eagle
143	<i>Numenius arquata</i>	Eurasian Curlew
144	<i>Otus (bakkamoena) lettia</i>	Collared Scops Owl
145	<i>Otus spilocephalus</i>	Mountain Scops Owl
146	<i>Otus sunia</i>	Oriental Scops Owl
147	<i>Pandion haliaetus</i>	Osprey
148	<i>Pastor roseus</i>	Rosy Starling
149	<i>Pavo cristatus</i>	Indian Peafowl
150	<i>Pelargopsis capensis</i>	Stork-billed Kingfisher
151	<i>Pellorneum tickelli</i>	Buff-breasted Babbler

152	<i>Perdix hodgsoniae</i>	Tibetan Partridge
153	<i>Pernis ptilorhyncus</i>	Oriental Honey-buzzard
154	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Great Cormorant
155	<i>Phalacrocorax fuscicollis</i>	Indian Cormorant
156	<i>Phalacrocorax niger</i>	Little Cormorant
157	<i>Philomachus pugnax</i>	Ruff
158	<i>Phodilus badius</i>	Oriental Bay Owl
159	<i>Pitta brachyura</i>	Indian Pitta
160	<i>Pluvialis squatarola</i>	Grey Plover
161	<i>Podiceps cristatus</i>	Great Crested Grebe
162	<i>Podiceps nigricollis</i>	Black-necked Grebe
163	<i>Polyplectron bicalcaratum</i>	Grey Peacock Pheasant
164	<i>Porphyrio porphyrio</i>	Purple Swamphe
165	<i>Porzana bicolor</i>	Black-tailed Crake
166	<i>Porzana fusca</i>	Ruddy-breasted Crake
167	<i>Porzana parva</i>	Little Crake
168	<i>Prinia cinereocapilla</i>	Grey-crowned Prinia
169	<i>Psittacula alexandri</i>	Red-breasted Parakeet
170	<i>Psittacula eupatria</i>	Alexandrine Parakeet
171	<i>Psittacula finschii</i>	Grey-headed Parakeet
172	<i>Psittacula roseata</i>	Blossom-headed Parakeet
173	<i>Pyrrhonorax graculus</i>	Yellow-billed Chough
174	<i>Pyrrhonorax pyrrhonorax</i>	Red-billed Chough
175	<i>Saxicola insignis</i>	White-throated Bushchat
176	<i>Sitta formosa</i>	Beautiful Nuthatch
177	<i>Spelaeoris caudatus</i>	Rufous-throated Wren Babbler
178	<i>Sphenocichla humei</i>	Blackish-breasted Babbler
179	<i>Sterna acuticauda</i>	Black-bellied Tern
180	<i>Sterna aurantia</i>	River Tern
181	<i>Strix (aluco) nivicola</i>	Himalayan Wood Owl
182	<i>Strix leptogrammica</i>	Brown Wood Owl
183	<i>Tadorna ferruginea</i>	Ruddy Shelduck

184	<i>Tadorna tadorna</i>	Common Shelduck
185	<i>Terpsiphone paradisi</i>	Asian Paradise-flycatcher
186	<i>Todiramphus cloris</i>	Collared Kingfisher
187	<i>Tyto alba</i>	Barn Owl
188	<i>Vanellus duvaucelii</i>	River Lapwing
189	<i>Vanellus vanellus</i>	Northern Lapwing

FISH

SI No	Scientific Name	Common Name
1	<i>Aborichthys boutanensis</i>	
2	<i>Amblycepsarunachalensis</i>	
3	<i>Anguilla bengalensis</i>	Rajabam
4	<i>Bagarius bagarius</i>	Bagarius
5	<i>Channa ambhibius</i>	Snake Head
6	<i>Cirrhinus cirrhosus</i>	Mrigal Carb
7	<i>Creteuchiloglanis bumdelingensis</i>	
8	<i>Cyprinion semiplotum</i>	Assamese Kingfish
9	<i>Cyprinus carpio</i>	Common Carp
10	<i>Exostoma mangdechhuensis</i>	
11	<i>Parachiloglanis benjii</i>	
12	<i>Parachiloglanis bhutanensis</i>	
13	<i>Parachiloglanis dangmechhuensis</i>	
14	<i>Parachiloglanis drukyulensis</i>	
15	<i>Schistura kangjupkhulensis</i>	
16	<i>Tor tor</i>	

PLANTS

Sl. No.	Scientific Name	Common/ Local Name
1	<i>Abies densa</i>	Dungshing (Dz), Wangshing (Sha), Silver Fir (Eng)
2	<i>Acrocarpus fraxinifolius</i>	
3	<i>Ailanthus</i> spp.	
4	<i>Alnus nepalensis</i>	
5	<i>Altingia excelsa</i>	
6	<i>Androsace hemisphaerica</i>	
7	<i>Aphanamixis polystachya</i>	
8	<i>Astilbe rivularis</i>	Bura Okhati (Lho)
9	<i>Astragalus paroensis</i>	
10	<i>Bambusa clavata</i>	
11	<i>Beilschmiedia</i> sp.	
12	<i>Bischofia javanica</i>	
13	<i>Bistorta griersonii</i>	
14	<i>Boehmeria rugulosa</i>	Dongtsong shing (Sha)
15	<i>Bombax ceiba</i>	Pema Geysar (Dz)
16	<i>Bryocarpum himalaicum</i>	Tshema Heontshe (Dz)
17	<i>Buddleja bhutanica</i>	
18	<i>Calamus acanthospathus</i>	Minji (Sha)
19	<i>Calamus latifolius</i>	
20	<i>Calatropis gigantea</i>	
21	<i>Campalandra aurianticum</i>	
22	<i>Cannarium sikkimensis</i>	Poikar (Dz), Poskar (Sha), Gokuldhup (Lho)
23	<i>Carex nigra</i> subsp. <i>drukyulensis</i>	
24	<i>Cassia fistula</i>	Donga (Dz)
25	<i>Castanopsis</i> spp.	Sokey (Dz)/ Katus (Lho)
26	<i>Ceropegia bhutanica</i>	

27	<i>Cinnamomum cecidodaphne</i>	Phagpaneng shing (Sha), Malagiri (Lho)
28	<i>Cinnamomum tamala</i>	Shingtsha (Sha), Tezpat (Lho)
29	<i>Cinnamomum zeylanicum</i>	Jagar Shingtsha (Med)
30	<i>Citronela</i> spp.	Sofi
31	<i>Corallodiscus cooperi</i>	
32	<i>Cymbopogon bhutanicus</i>	
33	<i>Daphne bholua</i>	Shogushing (Sha), Deyshing (Dz), Kagatey or Argeli (Lho)
34	<i>Dellinia pentgyna</i>	
35	<i>Delphinium brunonium</i>	Jagoidpoi (Med)
36	<i>Dendrocalamus</i> spp.	
37	<i>Dendrophthoe falcata</i>	
38	<i>Diploknema butarycea</i>	Yeka (Dz), Pinsay(Sha)
39	<i>Drepanostachyum annulatum</i>	
40	<i>Edgeworthia</i> spp.	
41	<i>Engelhardtia spicata</i>	
42	<i>Exbucklandia populnea</i>	
43	<i>Ficus</i> spp.	
44	<i>Gynocardia odorata</i>	Abidorsay shing (Sha)
45	<i>Halicia nilagerica</i>	Photor-Shing (Sha)
46	<i>Hoya bhutanica</i>	
47	<i>Hypericum sherriffii</i>	
48	<i>Ilex venulosa</i>	
49	<i>Illicium griffithii</i>	
50	<i>Isodon atroruber</i>	
51	<i>Kydia calicyna</i>	
52	<i>Larix griffithii</i>	Larch
53	<i>Lindera</i> spp.	
54	<i>Lycopodium</i> spp.	
55	<i>Lyonia</i> spp.	
56	<i>Magnolia</i> spp.	
57	<i>Mecaranga pustulata</i>	

58	<i>Meconopsis superba</i>	
59	<i>Neomicrocalamus andropogoni-folius</i>	
60	<i>Neopicrorhiza minima</i>	
61	<i>Pedicularis griniformis</i>	
62	<i>Pedicularis sanguilimbata</i>	
63	<i>Persea</i> spp.	
64	<i>Phoebe hainesiana</i>	
65	<i>Phyllanthus embelica</i>	Amla (Lho)
66	<i>Picea spinulosa</i>	Spruce
67	<i>Pinus roxburghii</i>	Chirpine
68	<i>Piper longum</i>	
69	<i>Piper nigra</i>	
70	<i>Pleurospermum amabile</i>	
71	<i>Podocarpus neriifolius</i>	Brownpine
72	<i>Polygonatum verticillatum</i>	
73	<i>Pouzolzia</i> spp.	
74	<i>Pterospermum acerifolium</i>	
75	<i>Quercus</i> spp.	Oak
76	<i>Rhododendron</i> spp.	
77	<i>Rhus</i> spp.	
78	<i>Rubia cordifolia</i>	
79	<i>Saccharum</i> spp.	
80	<i>Sapindus</i> spp.	
81	<i>Saxifraga vacillans</i>	
82	<i>Schima wallichii</i>	Chilauney (Lho)
83	<i>Sorbus rinzenii</i>	
84	<i>Sterculia vilosa</i>	
85	<i>Swertia chirayita</i>	Khalu
86	<i>Symplocos glomorata</i>	Pangtsi (Dz)
87	<i>Tanacetum</i> spp.	Khengkar
88	<i>Taxillus kaempferi</i>	Lam Deka (Dz)
89	<i>Terminalia bellerica</i>	

90	<i>Terminalia chebula</i>	Myrabolen (Eng), Baroo (Dz/Sha), Harra (Lho)
91	<i>Tetrameles nudiflora</i>	
92	<i>Thysanolaena</i> spp.	
93	<i>Tsuga dumosa</i>	Hemlock
94	<i>Viscum album</i>	Ngeshitheup (Dz), Ngeyshing Jormu (Sha)
95	<i>Yushania</i> sp.	Deu Yangka (Dz)
96	<i>Zanthoxylum armatum</i>	Thingey (Dz)

INSECTS

SI No.	Scientific name	Common Name
1	<i>Dolichovespula</i> spp.	Hornets and Yellow Jackets
2	<i>Provespa</i> spp.	
3	<i>Vespa</i> spp.	
4	<i>Vespula</i> spp.	

REPTILE

SI No.	Scientific Name	Common Name
1	<i>Calotes bhutanensis</i>	Bhutan-Schönechse
2	<i>Cyclemys gemeli</i>	
3	<i>Daboia russelii</i>	Eastern Russell's Viper
4	<i>Eutropis quadratilobus</i>	
5	<i>Naja naja</i>	
6	<i>Varanus salvator</i>	Common Water Monitor
7	<i>Xenochrophis piscator</i>	

AMPHIBIAN

SI No.	Scientific Name	Common Name
1	<i>Hoplobatrachus tigerinus</i>	
2	<i>Ingerana borealis</i>	Rotung Oriental Frog
3	<i>Nanorana arnoldi</i>	
4	<i>Nanorana pleskei</i>	Tibetan Frog
5	<i>Philautus garo</i>	Garo Hills Bubble-nest Frog
6	<i>Rhacophorus aurantiventris</i>	Orange Bellied Tree Frog

TORTOISE AND TURTLE

SI No	Scientific Name	Common Name
1	<i>Pangshura smithii</i>	Brown Roofed Turtle
2	<i>Cyclemys gemeli</i>	Assam Leaf Turtle
3	<i>Melanochelys trijuga</i>	Indian Black Turtle

སྟོན་ཚིག།

བཅའ་ཁྲིམས་བྱིན་ཅན་དཔག་བསམ་སྟོན་ཤིང་ནང།
འཛོ་བའི་འབྲས་བུའི་ལེའུ་དང་དོན་ཚན་ནམས།
དོན་སྒྲིན་ཅན་སྟེ་ལག་ལེན་འཐབ་ཞིན་མ་ལས།
རང་བཞིན་སྤངས་ཏེ་དམིགས་དོན་འགྲུབ་པར་ཤོག།

འབྲུག་ལུ་རང་བཞིན་མཐའ་འཁོར་མཛེས་པའི་གཏམ།
སྙན་གྲགས་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ནང་བྱབ་བཞིན་ཡོད།
ལྷག་པར་དུས་བསྐྱེད་བཞེངས་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས།
དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་སྤར་ལས་འབྱུང་བར་ཤོག།

རྒྱལ་པོའི་སྐྱེ་ཆེ་ཞབས་པད་བརྟན་པར་ཤོག།
རྒྱལ་བཙུན་མངའ་ཐངས་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་ཤོག།
རྒྱས་སྤུས་ཅི་བསམ་དོན་ཀྱན་འགྲུབ་པར་ཤོག།
རྒྱལ་ཁབ་སྤར་ལས་བདེ་སྤྱིད་འབྱུང་བར་ཤོག།